

KAJ VEŠ O KMETIJSTVU

V soboto je bilo na Primskovem tekmovanje mladih zadrušnikov na temo Kaj veš o kmetijstvu. Več o prireditvi berite na 5. strani — Foto: F. Perdan

Leto XXVII. Številka 14

Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Sk. Loka
in Trzin — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. Glavni urednik Anton Miklavčič
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

Kranj, sreda, 20. 2. 1974
Cena: 1 dinar

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik,
in sicer ob sredo in sobotah

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Ko si miličniki nataknejo smuči

V okviru VII. sindikalnega prvenstva so se na Soriški planini pomerili med seboj delavci javne varnosti in cariniki z območja Gorenjske

Soriška planina, naš letos najbolj popularni in obiskani zimski »Eldorado«, ki edini premore dovolj snega (bela odeja je debela okrog 80 centimetrov!) in v katerem so se zadnje tedne kot po tekočem traku vrstila številna tekmovanja, je bila pretekli petek prizorišče zanimivih smučarskih in sankarskih obračunov med udeleženci VII. sindikalnega prvenstva delavcev javne varnosti in carine z območja Gorenjske. Tisti neugledni besedni dodatek »sindikalno prvenstvo« bo morda koga zavedel v zmotno mnenje, da je spet enkrat šlo za velik špas, ko so od sedenja

otrpli referenti, tajnice, šefi, podšefi in pisarniške moči vrtali luknje v mokro preprogo ter ob spodbudnem vzklikanju gledalcev prenašali v prakso načelo »Važno je sodelovati, ne zmagati«. Ampak ni res! Obe disciplini, sankanje in veleslalom, sta minili v znamenju zagriženih bojov s časom, metri, vzboklinami in vratci, v znamenju voženj, ki jim nihče ne more oporekati značilnosti elitne dirke in v katerih so o dobitnikih kopice praktičnih nagrad, darila, različnih tovarn in podjetij, odločale desetinke

Nadaljevanje na 12. str.

Miličnik Franc Žakelj iz Škofje Loke v akciji.

Kriminalist Jože Skubic drvi »brnu« naproti.

Odličje za Jožeta Bohinca

Prejšnji teden so v Ljubljani podelili trinajstim kulturnim delavcem iz Slovenije najvišja priznanja zveze kulturnoprosvetnih organizacij Slovenije. Odličje svobode z zlatimi listi je prejel tudi Jože Bohinc, sekretar komiteja občinske konference ZK in predsednik kulturne skupnosti Radovljica.

To pomembno odličje so mu podelili za dolgoletno požrtvovalno organizacijsko in ustvarjalno delo na področju oblikovanja in razvijanja kulturnih dejavnosti, posebno za uveljavljanje množične kulturne akcije v delovnih kolektivih.

Jože Bohinc je po osvoboditvi deloval najprej kot režiser in organizator amaterskih kulturnih skupin. Leta 1959 je bil predsednik občinskega sveta svobod in prosvetnih društev na Bledu, od 1961. leta pa predsednik ZKPO občine Radovljica. Bil je pobudnik za ustanovitev kulturne skupnosti Radovljica, predsednik iniciativnega odbora, ob ustanovitvi pa je bil izvoljen za predsednika te samoupravne interesne skupnosti.

JR

Pohod na Stol

Občinski odbor ZZB NOV Jesenice bo v soboto, 23. februarja, in v nedeljo, 24. februarja, organiziral že deveti spominski pohod na Stol. Organizacijo nad zimskim vzponom na Stol je prevzel Alpinistični odsek Planinskega društva Jesenice.

Tudi letos pričakuje organizator precej udeležencev iz vseh planinskih društev in alpinističnih odsekov Slovenije.

ZK je pred pomembnim izpitom

»Temeljni pogoj za nadaljnji razvoj naše samoupravne družbe je, da delavski razred obvlada celotne družbenoekonomske odnose. Zato so zveza komunistov in vse subjektivne sile pred pomembnim izpitom. Uspešno ga bomo opravili, če bomo uspeli doseči, da bo delavec res neposredno odločal o rezultatih dela.« To je poudaril med ponedeljkovim obiskom v radovljiški občini član predsedstva SFRJ in ZKJ inž. Marko Bulc, ko se je popoldne pogovarjal z gospodarsko-političnim aktivom občine o aktualnih gospodarskih in političnih vprašanjih pred 10. kongresom ZKJ in 7. kongresom ZKS. Dopoldne pa je obiskal Verigo Lesce, kjer se je pogovarjal s predstavniki tovarne.

Inž. Marko Bulc je dejal, da smo bili od zadnjega kongresa naprej priča potrošništvu, komercializmu in drugim podobnim pojavom, pri čemer pa smo pozabljali na trg in na človeka oziroma delavca. Predlog resolucije 7. kongresa ZKS, ki je že v razpravi, nakazuje izhod iz tega položaja in naloge, ki čakajo komuniste. Značilno ne le za kongres slovenskih komunistov, marveč tudi za druge kongrese ZK bo, da bodo osnovne resolucije nakazale tudi osnovno smer. Ob njih pa bo več konkretnih resolucij s posameznih področij, kot so zdravstvo, stanovanjska politika, izobraževanje itd.

Ko je govoril o položaju delavca v družbenoekonomskih odnosih, je poudaril, da je v prihodnje treba zavreči vsako teorijo o nevmesavanju zveze komunistov na vseh področjih družbenega dogajanja. Zveza komunistov se mora usmeriti na razreševanje življenjskih vprašanj delovnih ljudi. Zato je ne smemo pojmovati kot nekakšno koalicio, marveč kot enotno in napredno politično silo, ki je odgovorna za naš nadaljnji družbeni razvoj. Zvezi komunistov noben problem ne sme biti tuj in komunisti ne smejo biti neprizadeti in pasivni do vprašanj, ki zadevajo občane. Da bodo takšna vprašanja dobila konkretno opredelitev v kongresnih resolucijah, pa jih je treba načeti in opozoriti nanje že v predkongresnih razpravah.

V nadaljevanju je inž. Marko Bulc govoril o gospodarstvu v svetu in doma. Omenil je energijsko, surovinsko in prehrabeno krizo v svetu in poudaril, da moramo biti na vse to pripravljeni. Računati moramo s tem, da se bodo surovine podražile. To je za Slovenijo še kako pomembno, saj je znano, da je slovenska industrija predvsem predelovalna. Precej časa se je zadržal pri letošnjih tako imenovanih protiinflacijskih ukrepih v Jugoslaviji. Prizadevati si moramo, da bomo dosegli maksimalno stopnjo rasti proizvodnje in v največji meri zmanjšali stroške. Opozoril je, da bodo potrebni tudi določeni omejitveni ukrepi, tako glede izvoza surovin kot na področju carine. Ko pa je govoril o zmanjševanju stroškov, je opozoril na integracijske procese, ki ne pomenijo nekakšne politične lepote, ampak ekonomsko nujo.

A. Zalar

inž. Marko Bulc

Gorenjci najboljši

V soboto, 16. februarja, so na letališču Alpskega letalskega centra v Lescah proglasili najboljše športnike Zveze letalskih organizacij Slovenije. Večino najvišjih naslovov so pobrali Gorenjci. Za najboljšega slovenskega jadralnega pilota so proglasili Franca Štruklja, za najboljšega padalca Janeza Šolarja, za najboljšega modelarja Franca Markuna in za najboljšo letalsko šolo, šolo ALC Lesce. Le pri motornem letenju je bil za najboljšega imenovan Matija Škrlec iz Ljubljane.

M. H.

Naročnik:

XIII. mednarodni spomladanski sejem od 12. do 21. aprila 1974

Letos milijardo dolarjev

Jugoslovansko - sovjetska menjava je lani dosegla 850 milijonov dolarjev. Naše delovne organizacije so izvozile v Sovjetsko zvezo za 408 milijonov dinarjev blaga. Kupile pa so ga v tej državi za 442 milijonov. V primerjavi z letom 1972 se je izvoz povečal za 23, uvoz pa za 44 odstotkov. Po nedavno sklenjenem sporazumu o blagovni menjavi med državama pa bo vrednost trgovine letos presegla milijardo dolarjev.

Mednarodni kredit za ceste

S kreditom mednarodne banke za obnovo in razvoj, ki znaša 15 milijonov dolarjev, bodo zgradili več cest v Bosni in Hercegovini. Na novo bodo zgrajeni odseki Bosanski Novi—Prijedor, Tuzla—Doboj, Tuzla—Medjaš, Bugojno—Livno, Gornji Vakuf—Prozor in Vranduk—Zenica. Ceste naj bi začeli graditi v drugi polovici leta.

Počasi do ključa

V zadnjih petih letih smo v Sloveniji zgradili 48.234 stanovanj. Od tega jih je bilo v družbeni lasti 23.658 in v zasebni lasti 24.576. Ob tem pa smo konec lanskega leta zabeležili kar 29.418 nedograjenih stanovanj, kar pomeni, da smo predlanski rekord — ta je znašal 29.255 nedograjenih stanovanj — presegli. V nova stanovanja se je lani vselil 9401 nosilec stanovanjske pravice oziroma lastnik.

Donava — Egejsko morje?

Vodna povezava Donave in Egejskega morja po rekah Morava in Vardar ter njihovih pritokih je tehnično izvedljiva, vendar bi bilo treba obdelati tudi njeno gospodarnost. To je ugotovitev skupine strokovnjakov komisije za razvoj pri Združenih narodih. Prvi načrt za prekop so naredili že leta 1909. Plovna pot, ki sedaj poteka od Beograda po Donavi do Črnega morja in od tu do Egejskega morja, bi se po novem kanalu skrajšala od 1800 na 700 kilometrov.

Rdeči prapor že šestič

V Kragujevcu se je v soboto pričelo dvodnevno zasedanje samoupravljalcev. Srečanje, ki ga imenujejo Rdeči prapor, je bilo letos že šestič in je bilo sklicano ob obletnici prvih delavskih nemirov v Srbiji 15. februarja 1876. leta. Srečanja se je udeležilo več kot 1200 samoupravljalcev iz okoli 600 delovnih organizacij iz vseh naših republik. Slavnostni govornik je bil Stane Dolanc.

Nova veleposlanika

Z ukazom predsednika republike Josipa Broza-Tita je bil za izrednega in pooblaščenega veleposlanika SFRJ v Venezueli imenovan dosednji predsednik komisije za verska uprašanja pri skupščini SRS Pavle Bojc.

Za novega izrednega in pooblaščenega veleposlanika v mongolski ljudski republiki pa je bil imenovan član sekretariata za zunanje zadeve pri ZIS Drago Novak.

Visoke cene sladkorja

Prav zaradi izredno nizkih cen sladkorja na svetovnem trgu smo pri nas zanemarili njegovo proizvodnjo in smo zadnjih nekaj let prisiljeni to živilo uvažati. Ob splošnem naraščanju cen pa so tudi cene sladkorja na svetovnem trgu poskočile, in to v takšnem obsegu, kot ni nihče pričakoval. Te dni stane kilogram sladkorja na londonski borzi skoraj 8 dinarjev. To pomeni, da se je cena od sredine leta 1972 povečala za petkrat, v primerjavi z letom 1968 pa kar za sedemnajstkrat.

52.000 evidentiranih v Sloveniji

Josip Broz-Tito naj bo predsednik republike brez omejitve mandata

V petek dopoldne je bila v Ljubljani prva seja republiške kandidacijske konference socialistične zveze. Pred to pa je bila deveta seja republiške konference socialistične zveze. Na kandidacijski konferenci so razpravljali o dosedanjih pripravah na volitve, sprejeli dogovor o merilih in sestavi družbenopolitičnega zbora republiške skupščine in merila za izbiro možnih kandidatov za družbenopolitični zbor republiške skupščine, za zvezni zbor zvezne skupščine in za predsedstvo SRS in SFRJ. Republiška konferenca pa je na seji razpravljala med drugim o predlogu možnih kandidatov za delegate socialistične zveze v družbenopolitičnem zboru republiške skupščine.

Na prvi seji republiške kandidacijske konference je poročal o dosedanjih pripravah na volitve član izvršnega odbora republiške konference SZDL Jože Kavčič. Ugotovil je, da se je po lanskih začetnih težavah pri evidentiranju možnih kandidatov letos veliko spremenilo. Medtem ko je bilo oktobra lani evidentiranih v republiki šele 3340 možnih kandidatov in njihov sestav ni ustrezal sprejetim kadrovskim načelom, pa je bilo pred dnevi evidentiranih že prek 52.000 možnih kandidatov. To pomeni, da pride na eno delegacijo okrog 30 možnih kandidatov. Tudi sestav možnih kandidatov za delegatska mesta se je močno približal veljavnim merilom kadrovske politike. Tako je med evidentiranimi 44 odstotkov neposrednih

proizvajalcev, žensk je približno tretjina, mladine do 27 let pa četrtina.

Na kandidacijski konferenci so ugodno ocenili dosedanje priprave na volitve, z dolgotrajnim aplavzom pa so pozdravili predlog republiški skupščini, naj zvezna skupščina izvoli Josipa Broza-Tita za predsednika republike brez omejitve mandata.

Kot rečeno se je pred sejo kandidacijske konference sestala republiška konferenca socialistične zveze. Med drugim je sprejela sklep, da bodo družbenopolitične organizacije pošiljale delegate v družbenopolitični zbor slovenske skupščine in dogovor, po kakšnih merilih bo ta zbor oblikovan. Dokumenta so namreč spremenili zaradi sklepa blejskega sestanka predsednikov ustavnih komisij republik in pokrajin, na katerem so poenostavili ustavno opredelitev družbenopolitičnega zbora v republikah. Član izvršnega odbora republiške konference socialistične zveze Savin Jogan je poudaril, da je najnovejša opredelitev razjasnila še zadnje pomisleke, da gre za nekakšno koalicijo v zboru zastopanih družbenopolitičnih organizacij. Rekel je, da ta opredelitev pomeni enotno fronto socialističnih sil pod vodstvom zveze komunistov. Tako na primer predlog tudi predvideva, da opravlja funkcijo kandidacijske konference republiška konferenca socialistične zveze, v njej pa so delegacije vseh republiških vodstev družbenopolitičnih organizacij. A. Ž.

Jutri konferenca ZK v Tržiču

V petek je bila v Tržiču redna seja komiteja občinske konference ZKS, na kateri so obravnavali zadnje priprave na zasedanje občinske konference ZK, ki bo jutri popoldne. Člani komiteja so se dogovorili, da bo imel uvodni referat sekretar komiteja Janez Piškur. Osnutek referata, ki ugotavlja pozitivne premike v družbenopolitičnem in gospodarskem življenju občine, ter kaže na nekatere pomanjkljivosti v delu posameznih organizacij ZK, so člani komiteja na petkovi seji sprejeli. Sklenili so, da bo osrednja točka dnevnega reda konference ocena političnih priprav na kongresa ZKJ in

ZKS. Ta točka dnevnega reda bo obsegala poročilo občinskega štaba za ustanavljanje TOZD, poročilo predstavnikov SZDL o pripravah na volitve, informacijo o letošnjem financiranju interesnih skupnosti ter sklepe predkongresnih razprav.

Na jutrišnji konferenci bodo izvolili delegata in gosta za 10. kongres ZKJ. Kandidata sta Janez Bedina in Boris Janc iz Peka. Obravnavali bodo tudi predloge za delegate za 7. kongres ZKS. Kadrovska komisija in komite predlagata, da bi bili delegati Janez Boncelj, Marjan Dolinar, Peter Meglič in Milan Jazbec.

-jk

Program TTKS Radovljica

Za jutri popoldne je predsednik skupščine temeljne telesnokulturne skupnosti Radovljica Janko Rozman sklical drugo sejo skupščine. Razpravljali bodo o delu izvršnega odbora med prvo in drugo sejo in o programu ter finančnem načrtu za letos.

Iz predloga programa je razvidno, da bo letos tekmovalo v 17 panogah 2245 športnikov v temeljnih organizacijah in 2965 dijakov in učencev v 10 panogah, ki jih bodo organizirala šolska športna društva. Na sindikalnih tekmovanjih bo nastopilo 2350 delavcev itd. Od predvidenih 7560 aktivnih tekmovalcev v vseh panogah bo 1135 žensk in 1045 učenk in dijakinj.

Telesnokulturne organizacije v občini imajo trenutno 370 organi-

zatorjev in 90 športnih sodnikov. Potrebovali pa bi jih še več. Tudi s športnimi objekti so precej na tesnem, saj je v občini le 5 telovadnic, potrebovali pa bi jih najmanj 12. Atletska stadiona sta samo na Bledu in v Kropi. Za letni šport imajo 46 objektov, potrebovali pa bi jih 119, za zimske športe pa 97, trenutno pa jih imajo le 42.

Posebno skrb bo temeljna telesnokulturna skupnost letos posvetila množičnemu razvoju telesne kulture, kamor nameravajo vključiti tudi tabornike, planince, ljudsko tehniko, letalce, AMD in lovce. Glede na uspehe in perspektivo vrhunskih športnikov, posebno smučarjev, odbojkašev, plavalcev, padalcev, kolesarjev, jadralscev in veslačev, ki so dijo med najboljše v državi, bo skupnost prispevala denar za njihove nastope.

Za uresničitev letošnjega programa dejavnosti je izvršni odbor pripravil predlog finančnega načrta, v katerem je predvidenih 2.012.940 dinarjev za temeljno telesnokulturno skupnost in 417.060 dinarjev za republiško telesnokulturno skupnost. JR

Zdravstveno zavarovanje in zaposlovanje

Svet gorenjskih občin bo v petek dopoldne v Radovljici razpravljal o regionalni stopnji za zdravstveno zavarovanje in zaposlovanje v letu 1974. Na dnevnem redu je tudi razprava o osnutku pravilnika o razdeljevanju investicijskih sredstev med zdravstvenimi zavodi Gorenjske, o prekoračenih investicijah v zdravstvu in o osnutku zakona o javnih cestah. Na seji bodo imenovali tudi komisijo za sklenitev regionalnega sporazuma o osebnih dohodkih voljenih in imenovanih funkcionarjev. A. Ž.

Kranj

Včeraj dopoldne se je sestal medobčinski svet SZDL za Gorenjsko in razpravljali o volitvah delegacij kmetov v kmetijskih zadrugah in obratih za kooperacijo. Ocenili so uresničevanje zakona o združevanju kmetov in govorili o pripravah na ustanavljanje kmečkih sekcij pri krajevnih organizacijah SZDL ter o oblikovanju konferenc za družbenoekonomske odnose v kmetijstvu in gozdarstvu pri občinski konferenci SZDL in pri republiški konferenci socialistične zveze.

Popoldne pa je bila včeraj v Kranju prva seja občinske kandidacijske konference. Obravnavali so poročilo o poteku politične aktivnosti v pripravah na volitve in sprejeli dogovor med družbenopolitičnimi organizacijami o številu članov delegacij za družbenopolitični zbor občine. Razen tega so razpravljali še o evidentiranju možnih kandidatov za družbenopolitični zbor občinske skupščine in o predlogu republiške kandidacijske konference o možnih kandidatih za družbenopolitični zbor in ostale organe republiške in zvezne skupščine.

Za danes popoldne je sklicana prva seja medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko. Med drugim bodo izvolili sekretarja in organe medobčinskega sveta ter potrdili poslovnik o organiziranosti in delovanju medobčinskega sveta. Razpravljali bodo tudi o pripravah na 10. kongres ZKJ in 7. kongres ZKS.

A. Ž.

Radovljica

Včeraj popoldne se je v Radovljici sestal medobčinski odbor sindikata delavcev prometa in zvez za Gorenjsko. Razpravljali so o družbenem dogovoru o štipendiranju v Sloveniji in o zakonu o javnih cestah.

Za danes popoldne je sklicana prva seja občinske kandidacijske konference. Na sejo so vabljeni člani občinske konference socialistične zveze in člani izvršnih vodstev družbenopolitičnih organizacij. Na seji naj bi med drugim sprejeli dogovor med družbenopolitičnimi organizacijami o številu članov delegacij za družbenopolitični zbor občine in razpravljali o evidentiranju možnih kandidatov za družbenopolitični zbor občine. A. Ž.

V petek bo prva seja izvršnega odbora lani ustanovljene samoupravne stanovanjske skupnosti. Obravnavali bodo osnutek statuta in predlog začasnega financiranja samoupravne stanovanjske skupnosti. Odločali bodo o razpisu delovnega mesta tajnika in se dogovorili o določitvi poslovnih prostorov. Preučili bodo tudi organizacijo samoupravnih enot za gradnjo stanovanj. JR

Predsednik iniciativnega odbora za ustanovitev skupnosti varstva okolja pri občinski konferenci SZDL Radovljica Janez Varl je za petek popoldne sklical na Bledu ustanovni občni zbor skupnosti za varstvo okolja. Na zboru bodo ustanovili vodstvo skupnosti in med drugim razpravljali o pomenu in delu skupnosti ter o varstvu okolja. A. Ž.

Tržič

Ta teden se bo zvrstilo v Tržiču nekaj pomembnih družbenih in političnih srečanj. Včeraj so se na komiteju občinske konference ZKS sestali sekretarji osnovnih organizacij in stalnih aktivov ZK. Danes bo v veliki sejni dvorani skupščine občine prva občinska kandidacijska konferenca, jutri pa bo zasedanje občinske konference ZKS. Razen tega bodo ta teden v tržički občini razprave o financiranju interesnih skupnosti ter splošni in družbeni potrošnji v letošnjem letu. -jk

Surovina Maribor TOZD Ljubljana PE Kranj — Kurirska pot 6

razpisuje delovna mesta:

1. poslovodje PE Kranj
2. pomočnika poslovodje PE Kranj — skladiščnika
3. blagajničarke
4. 3 šoferjev
5. 10 — nekvalificiranih delavcev

Za delovno mesto pod 1. se zahteva izobrazba trgovskega poslovodja, pod 2. kvalificiran delavec trgovske stroke, pod 3. administrativna šola ali druga ustreza izobrazba, pod 4. visoko kvalificiran ali kvalificiran delavec prometne stroke. Osebnih dohodki po pravilniku o delitvi osebnih odhodkov. Nastop službe možen takoj. Prošnje pošljite na naslov: Surovina TOZD Ljubljana, Ljubljana Cesta II. cesarjev 370, komisija za medsebojna razmerja.

fermo pol SOVODENJ

Predelava plastičnih mas

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. šefa komercialne Pogoji: višja izobrazba komercialne ali ekonomske smeri in tri leta delovnih izkušenj na vodilnem delovnem mestu ali srednješolska izobrazba in pet let izkušenj na vodilnem delovnem mestu, da je moralno in politično neoporečen. Žaželeno je znanje vsaj enega tujega jezika.
2. šefa tehnične službe Pogoji: višja izobrazba strojne ali druge ustrezne smeri in tri leta delovnih izkušenj na vodilnem delovnem mestu ali srednješolska izobrazba in pet let izkušenj na vodilnem delovnem mestu, da je moralno in politično neoporečen.
3. prodajnega referenta Pogoji: komercialni ali ekonomski tehnik in dve leti delovnih izkušenj na enakem ali podobnem delovnem mestu.
4. nabavnega referenta Pogoji: komercialni ali ekonomski tehnik, dve leti delovnih izkušenj na enakem ali podobnem delovnem mestu.
5. 10 delavcev za delo v proizvodnji

Pismene ponudbe z ustreznimi dokazili posredujte kadrovskemu oddelku v 8 dneh po objavi ali pa se osebno zglasite na razgovor.

Bogat program idejno-političnega usposabljanja

V petek je bila v Škofji Loki prva seja občinske konference ZK. Na njej so njeni člani ocenili potek volilnih konferenc v osnovnih organizacijah ZK ter priprave na 7. kongres ZK Slovenije, izvolili komite občinske konference ZK, komisije pri občinski konferenci in občinskem komiteju, sekretarja komiteja, delegate za 7. kongres ZKS in delegata za 10. kongres ZKJ, evidentirali možne kandidate za družbenopolitični zbor ter sprejeli program idejno-političnega usposabljanja članov ZK v občini Škofja Loka.

Uvodoma so se dogovorili, naj komisija za sklepe vsebinsko razčleni obširne in bogate razprave v osnovnih organizacijah ter na teh osnovah izdela akcijski program. Program dela bodo sprejeli v marcu. Zaradi izredno razgibane dejavnosti in nove organiziranosti se je pokazala potreba po ustanovitvi organizacij ZK še po nekaterih delovnih organizacijah, med prosvetnimi delavci in v interesnih skupnostih. Dan pa bo tudi poudarek svetom v Zireh, Škofji Loki in Železnikih.

Ko so spregovorili o programu idejnopolitičnega usposabljanja članov ZK v občini Škofja Loka, so prisotni menili, da ga je treba podrediti osnovnim nalogam komunistov v sedanjem trenutku: uresničevanju revolucionarnega bistva ustavnih sprememb, utrjevanju avantgardne vloge ZK v samoupravno organizirani družbi, pripravi kongresov ZKS in ZKJ ter osveščanju delavskega razreda. V bogatem programu je predvideno usposabljanje komunistov v okviru diskusijskih skupin,

komunistov vključenih v organe krajevnih skupnosti, vodilnih delavcev v OZD in TOZD, prosvetnih delavcev za vzgojo marksizma in samoupravne socialistične ideologije, komunistov v osnovnih in krajevnih organizacijah ter aktivnih, novospredanih članov ZK, vodstev organizacij in aktivov ZK, članov občinskega komiteja, občinske konference, komisij ter vodij idejnopolitičnega usposabljanja. Kot posebne oblike pa so predvidene: partijska politična šola, predavanja, razprave in posveti za širši politični aktiv občine ter marksistični krožki na osnovnih in srednjih šolah. Vsaka organizacija naj bi pripravila po najmanj pet predavanj.

Za sekretarja komiteja občinske konference ZK Škofja Loka je bil izvoljen dosedanj sekretar Janez Jemec, za delegata za 10. kongres ZKJ inž. Marko Vraničar, delegati za 7. kongres ZKS pa so Matjaž Cepin, Felica Flander, Lovro Gajgar, Slobodan Poljanšek ter Olga Bandelj. J. Govekar

Programski večeri

Pod tem naslovom bodo ta teden v kranjski občini pogovori z občani o letošnjih delovnih programih posameznih samoupravnih interesnih skupnosti in o potrebnih finančnih sredstvih za uresničitev le-teh. Programski večeri so nova oblika pri sprejemanju delovnih programov družbenih dejavnosti v občini. Tovrstne dejavnosti se ne bi več financirale neposredno iz občinskega proračuna, marveč bi poslej občani oziroma neposredni proizvajalci odločili, koliko denarja naj bi med letom namenili za tako imenovano skupno porabo.

Programski večeri bodo ta teden vsak dan ob 18. uri v dvorani kranjske občinske skupščine. V ponedeljek so svoj program razlagali predstavniki temeljne izobraževalne skupnosti, sveta za otroško varstvo in raziskovalne skupnosti Slovenije, včeraj pa predstavniki temeljne kulturne skupnosti.

Drevo bo takšna razprava o programu temeljne telesnokulturne skupnosti, jutri o programa

mučasne skupnosti zdravstvene zavarovanja in varstva ter skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja in komunalne skupnosti za zaposlovanje, v petek pa bo razprava o programu konference za socialno delo.

Koordinacijska komisija za uskladišev splošne in skupne porabe v občini za letošnji vabi občane, da se razprav udeležijo. A. Ž.

Občanom krajevnih skupnosti Orehek se opravičujemo za pomoto v zvezi z organizacijo razprave o dogodkih na Bližnjem vzhodu z vidika naših obrambnih priprav, do katere je prišlo dne 14. februarja. Ta neljuba pomota je nastala zaradi časovne neusklajenosti med obvestilom občanov in vodjem razprave.

Za razumevanje se zahvaljujemo.

Delavska univerza
Tomo Brejc Kranj

Priprave na svetovni dan invalidov

Osrednja akademija bo v Kranju — Prostovoljni prispevki za otroke
Posebne šole — Povabilo narodno-zabavnim ansamblom

Pred nedavnim je bila na Jesenicah seja medobčinskega društva invalidov Gorenjske, na kateri so raz-

pravljali o bodočih nalogah gorenjskih podružnic invalidov. Dogovorili so se, da bodo letos posvečali poseb-

no skrb težjim invalidom. Zavzemali se bodo za njihovo zaposlitev na lažjih delovnih mestih, za razreševanje stanovanjskih vprašanj in pomagali predvsem socialno ogroženim članom. Se bolj bodo razvili sodelovanje med podružnicami in stike z invalidi zunaj meja. Ugotovili so, da sodelovanje z družbenopolitičnimi organizacijami lani ni bilo najboljšje in menili, da bi predvsem občinske konference socialistične zveze na tem področju morale narediti več. Tako še vedno ponekod pri občinskih konferencah socialistične zveze ni komisij, ki bi obravnavale to problematiko.

Ko so razpravljali o praznovanju svetovnega dneva invalidov, so predlagali, da bi ob tej priliki pregledali enoletno delo in uresničitev programov, ki so si jih zadale podružnice in družbenopolitične organizacije — predvsem socialistična zveza. V okviru praznovanja bo ta in prihodnji mesec vsaka podružnica invalidov na Gorenjskem pripravila po eno športno tekmovanje. Priznanja najboljšim pa bodo podelili na osrednji akademiji, ki bo 23. marca v Kranju. Kranjska podružnica, ki je tudi že razpravljala o programu, bo ob tej priliki podelila priznanja tudi vsem športnikom — invalidom, ki se ukvarjajo s športom že več kot 20 let.

V Kranju so se tudi dogovorili, da bodo poleg akademije obiskali vse težje — nepokretne invalide. Tako bodo v začetku marca taborniki Kokrškega oddela obiskali vse mater — invalide, 25. marca pa bodo predstavniki podružnice obiskali na domu vse moške — invalide. Pokroviteljstvo nad osrednjo akademijo je že prevzela sindikalna organizacija Iskre Elektromehanike Kranj, ki bo pripravila tudi del kulturnega programa. Za drugi del programa pa vabi kranjska podružnica invalidov narodnozabavne ansamble, da bi brezplačno sodelovali v akademiji. Ob tej priliki bodo zbirali prostovoljne prispevke in jih potem namenili socialno ogroženim otrokom, ki obiskujejo Posebno osnovno šolo v Kranju. Narodno-zabavne ansamble, ki bi podprli to solidarnostno akcijo, kranjska podružnica invalidov vabi, da se prijavijo najkasneje do 1. marca na naslov Podružnica invalidov Kranj, Begunjska 10 (pri Vodovodnem stolpu). Uradne ure pa so vsak torek in četrtek od 16. do 18. ure. A. Žalar

Premalo Slovencev na vojaških akademijah

»Vsa dosedanja prizadevanja, da bi se na vojaške akademije vpisovalo več Slovencev, so bila zaman!« je na petkovi novinarski konferenci v ljubljanskem domu JLA dejal načelnik vojaške akademije kopenske vojske v Beogradu general-major Rado Klanjšček. »Za to iščemo vzroke, dogovarjamo se s starši, vendar pravih rezultatov ni. Mi in Zvezni sekretariat za narodno obrambo smo nemočni, pomagati bi morali tudi drugi. Na naši akademiji je komaj deset odstotkov Slovencev.«

»Zdi se mi, da je večina mladih fantov premalo seznanjena z možnostmi študija in zaposlitve in ne nazadnje z ugodnostmi, ki jih imajo med šolanjem,« je nadaljeval predstavnik mornariške akademije iz Splita. »Mnogi si vojaški poklic zamišljajo povsem drugače kot pa v resnici je. V neki anketi, ki smo jo pred nedavnim izvedli na nekaterih srednješolskih zavodih, je večina menila, da je za premajhno zanimanje za vpis na vojaške akademije kriva kriza vojaškega poklica pri nas in v svetu. Na naši akademiji se nam je letos prvič zgodilo, da se je vpisalo manj Slovencev kot smo predvidevali.«

Na vseh vojnih akademijah v državi je trenutno le 4,2 odstotka Slovencev, glede na delež prebivalstva pa bi jih moralo biti najmanj 8,3 odstotka.

»Zvezni sekretariat za narodno obrambo je lansko leto izvedel posebno anketo, kjer so Slovenci odgovarjali na vprašanje, zakaj se otepajo šolanja na vojaških šolah,« je v nadaljevanju dejal general-major Rado Klanjšček. »Dobili smo zanimive podatke. Na prvem mestu so kot vzrok dijakov srednjih šol navedli dejstvo, da je vojaški poklic težak in zahteven in da lahko najdejo tudi lažje poklice. V nadaljeva-

nju so omenili, da bi bili po končanem šolanju v precej slabšem položaju od tistih svojih kolegov, ki se šolajo na civilnih šolah. Kot tretji vzrok pa so omenjali pogoste selitve, ki so v vojaškem poklicu nujne.«

Omeniti je treba še to, da je edina vojaška akademija, ki nima težav z narodnostno strukturo, letalskotehniška vojaška akademija v Rajlovcu pri Sarajevu!

Pa še nekaj podrobnosti o Vojaški akademiji kopenske vojske v Beogradu. V njej se šola poveljniški kader za naslednje smeri: pehota, oklepne enote, artilerija, protiletalska obramba in inženirija. Šolanje traja štiri leta. Študentje imajo v prvih dveh letih šolanja skupen učni načrt, po drugem letniku pa se zvrstijo po smereh. V zadnjem, četrtem letniku ali delu četrtega letnika pa gojenci odidejo na strokovno prakso v učne centre rodov, za katere so se odločili. Tu si pridobijo potrebno praktično znanje in spretnosti za opravljanje dolžnosti v enotah in ustanovah. Za katerega od rodov se študentje odločijo, je odvisno od njihove želje, nagnjenosti in sposobnosti ter od potreb posameznih rodov JLA.

»Lahko rečem, da smo v zadnjem času dosegli odločilen napredek v prizadevanjih za večji vpis Slovencev na vojaške akademije,« je menil general-major Rado Klanjšček. »Veseli bomo, če bomo lahko naš zavod razkazali tudi dijakom slovenskih srednjih šol, ki bodo morebiti potovali na ekskurzije prek našega glavnega mesta. V prihodnje bo naša velika podpora prav gotovo tudi novi zakon o službi v oboroženih silah.«

Se to! Na novinarski konferenci so nam sporočili, da bo prvo soboto v marcu beograjsko akademijo KoV obiskalo več kot 60 učiteljev obrambe in zaščite z vseh slovenskih šol! J. Govekar

V premislek

V jeseniško občino kot v občino z močno industrio prihaja vsako leto več tisoč delavcev iz drugih republik, ki se nameravajo v delovnih organizacijah zaposliti in morda se na Jesenicah stalno naseliti. Prva in začasna bivališča so jim samski domovi — na Plavžu, na Koroški Beli. Ti delavci, povečini mladi, se najbolj pogosto zaposlujejo v jeseniški Železarni, pri komunalnem podjetju Kovinar in še kje.

Povsem razumljivo je, da se sprva v novem okolju ne znajdejo in navezujejo prijateljstva le med seboj. Mnogi se nikoli ne vključijo v družbeno življenje, ker za aktivnost v raznih mladinskih aktivih in organizacijah ali društvih nimajo nobenega interesa. Nekateri mladi delavci iz drugih republik pa bi se prav radi vključili, a prav mladinski aktivni po delovnih organizacijah z njimi ne najdejo pravega stika.

Na Jesenicah so dolgo časa bili ti delavci — ki jih niti ni tako malo — prepušteni sami sebi, lastni iznajdlivosti in lastnemu družbenemu življenju. Prav v zadnjem obdobju pa so se nanje »spomnili« pri občinski konferenci ZM in začeli zelo intenzivno reševati probleme delavcev — mladincev iz samskih domov. Začeli so se ukvarjati z vprašanji o življenjskih razmerah teh delavcev, njihovi prehrani, stanovanjskimi vprašanji ter ne nazadnje tudi z vprašanji o njihovem aktivnem vključevanju v družbenopolitično življenje. Mlade iz samskih domov so organizirali in leti so se presenetljivo dobro znašli pri organizaciji raznih prireditev, prispevali so kar pomemben delež pri delu v mladinski organizaciji.

Seveda so to prvi začetki in ker so pokazali dobre rezultate, bi jih veljalo posnemati tudi drugje: v krajevnih skupnostih, v delovnih organizacijah. Tam, kjer je veliko mladih iz drugih republik, bi mladinski aktivni morali pomisliti nanje in jih enakovredno vključevati za delo na terenu. Čeprav so primeri, ko so mlade pritegnili in jih vključili, pa se ponekod še vedno ne zavedajo, da bi marsikateri mladinec iz samskega doma rad in uspešno sodeloval. D. S.

lesnina Kranj

Velika prodajna akcija pohištva v novem salonu na Primskovem od 15. februarja do 2. marca 1974

Popust do 15 %

Ker Lesnina praznuje 25-letnico, vas v času akcije postrežejo brezplačno z merkator kavo.

Ne zamudite priložnosti — Lesnina Kranj vas pričakuje v novem salonu na Primskovem.

Posojilo brez porokov. Dostava brezplačna. Izbira pohištva neomejena.

Poleg pohištva, preprog in bele tehnike lahko kupite tudi barvni televizor.

lesnina

STOLPEC ZA UPKOJENCE

Kranjska podružnica Društva upokojencev

Na območju kranjske občine je sedem podružnic Društva upokojencev Slovenije. Kranjska podružnica nekako velja za občinsko, ker ob večjih akcijah usklajuje in vodi delo z drugimi podružnicami. Te so še: v Cerkljah, v Naklem, v Predosljah, Senčurju, Predvoru in Žabnici. Podružnice delajo enotno po pravilih, ki jih je sprejela republiška organizacija, potrdil pa republiški sekretariat za notranje zadeve. Zato pošiljajo vse podružnice poročila republiškemu odboru društva upokojencev Slovenije in ne občinski podružnici Kranj; le-tej pa se priznava vloga usklajevalca občinskih podružnic. Prav v tem pa se delo podružnic v kranjski občini razlikuje od podružnic v drugih občinah, kjer se podružnice tudi teritorialno pokrivajo. Vendar pa moramo priznati, da je sedanja oblika dela in organizacije uspešna, zato je za sedaj ne bi kazalo spreminjati.

Med različnimi deli, ki jih opravlja kranjska podružnica društva upokojencev, so sprejem novih članov, pobiranje članarine, posmrtnine, prispevek za pevce, različni nasveti, delo z migracijo in podobno. Podružnica tako kot tudi veliko drugih organizira poleti in jeseni izlete za svoje člane, preskrbi klimatsko zdravljenje v zdraviliščih, v domovih, ki so pod republiško upravo in so regresirana, organizira prodajo ostankov blaga in drugo. Kranjska podružnica je lani na primer sodelovala pri reševanju vprašanja zdravstvene zavarovanja kmetov, letos pa se prav tako kot druge organizacije vključuje v volitve. Člani kranjske podružnice Društva upokojencev kažejo posebno zanimanje za prireditve ob državnih praznikih, za izlete, za klimatsko zdravljenje in drugo, o vsem tem pa so obveščeni z razglasi. Podružnica Kranj ima tudi svojo točilnico v lepo urejenih prostorih in z lepim vrtom. Rado Uršič

Pokojnina za zemljo

Kmetijsko industrijski kombinat Vukovar se je odločil »upokojiti« več kot 150 ostarelih kmetov. V vukovarski občini je okoli 150 kmetov, ki zaradi ostarelosti ne morejo več dobro obdelovati svoje zemlje. Kombinativni prevzel njihovo zemljo ter nepremičnine, kot nadomestilo pa bo kombinat kmetom izplačeval pokojnine. Višina pokojnine bo seveda odvisna od velikosti oddanega posestva. Tako bo na primer lahko kmet, star več kot 60 let, ki bo oddal zemljo v trajno last kombinatu, prejemal od 334 din za ha zemljišča na mesec pa do 1833 din mesečno za 10 ha. Pokojnine se bodo povečevale na osnovi naraščanja cen pšenice in koruze.

 Cesta JLA 6/1
nebotičnik

**PROJEKTIVNO
PODJETJE
K R A N J**

IZDELUJE NACRTE ZA
STANOVANJSKE HIŠE IN VSE
VRSTE OSTALIH GRADENJ

Prek 100 milijonov dohodka

V tovarni čipk in vezenin Vezenine na Bledu bodo letos praznovali 50-letnico

750-članski kolektiv, ki ima razen tega še 50 vajencev, tovarne čipk in vezenin na Bledu s konfekcijskima obratoma v Vipavi in v Kočevju, je lani ustvaril 70 milijonov novih dinarjev celotnega dohodka. Izvoz so v primerjavi z letom 1972 povečali za 100 odstotkov. Vezenine, strojne čipke, zavese, lahko žensko in otroško konfekcijo so izvažali predvsem v Zvezno republiko Nemčijo, Švico, Avstrijo in Anglijo. Osebnih dohodkov zaposlenih so se lani povečali za 35

odstotkov v primerjavi z letom poprej. Tako je znašal povprečni osebni dohodek 1860 dinarjev. Na novo pa so zaposlili okrog 150 delavk.

»Lanskega plana sicer nismo v celoti izpolnili (naredili smo za 4 milijone dinarjev manj kot smo predvidevali), vendar smo poslovnost leto vseeno končali uspešno. Težave smo imeli zaradi električne krize, ki smo jih sicer skušali odpraviti z dodatnim delom, vendar smo vseeno deloma zamudili roke za zimsko kolekcijo.« je povedal direktor tovarne Janko Svetina. »Lani smo bili priča nenehnemu padanju stopnje akumulativnosti zaradi zamrznjenih cen in povečanih stroškov surovin. Tudi zdaj se trg na tem področju še ni ustalil. Mi uvažamo precej surovin, predvsem lahkih tkanin. Težave niso le z devizami, marveč tudi z dobavnimi roki. Največji problem pa so trenutno cene. Če to vprašanje ne bo kaj kmalu rešeno, se lahko zgodi, da bomo morali ustaviti proizvodnjo.«

Letos nameravajo Vezenine močno povečati proizvodnjo. Predvidevajo, da bo celotni dohodek znašal 105 milijonov novih dinarjev, število zaposlenih pa se ne bo bistveno povečalo. Le v Ilirski Bistrici, kjer nameravajo poleti odpreti nov obrat, bo na novo zaposlenih okrog 100 do 130 žensk. Adaptacija prostorov v Ilirski Bistrici, kjer bodo delali žensko konfekcijo, bo veljala okrog 4,2 milijona dinarjev. Milijon bodo prispevali sami, ostalo pa bodo krediti, pri katerih sodeluje tudi koprška kreditna banka.

»V podjetju že dve leti izvajamo akcijo za povečanje produktivnosti. Tako smo lani in predlanskim precej povečali število zaposlenih. Zdaj kolektiva na Bledu ne nameravamo več bistveno povečati. Ugotovili smo, da so to pogoj le za kapitalnointenzivna vlaganja, saj odvečne delovne sile ni. Le v zunanjih obratih bomo še razvijali delovnointenzivne procese. Zato smo se tudi odločili za nov obrat v Ilirski Bistrici.

Res letos predvidevamo precej večji celotni dohodek kot lani. To pa zato, ker se je lani izučilo na novo 150 žensk. Razen tega bomo povečali krojilnico in zgradili okrog 750 kvadratnih metrov prostorov, v katerih bo vezalnica. S tem in z modernizacijo bomo povečali proizvodnjo. Dobri del le-te pa bomo namenili na domači trg, saj nameravamo izvoz v primerjavi z lanskim letom kljub precej povečani proizvodnji povečati le za 24 odstotkov.«

»Omenili ste že težave zaradi surovin, cen in povečanih stroškov. So še kakšne druge?«

»Največja težava je trenutno ukinitve nočnega dela za ženske. Zadal smo si nalogo, da moramo do konca prihodnjega leta nočno delo ukiniti. Zato pa bodo potrebna precejšnja sredstva in upamo, da bo prišlo do uresničitve dogovora pri Ljubljanski banki, ki naj bi zagotovila posojila za ustrezno opremljenost.«

»Kaj pa drugi načrti?«

»Upamo, da bomo uspeli uresničiti letošnja predvidevanja, od katerih je odvisen tudi razvoj v prihodnje. Osnovne proizvodnje ne nameravamo spreminjati. S spremenjenim zazidalnim načrtom računamo, da bomo na

Bledu pridobili 2,5 hektara zemljišča, kjer bi razvili kapitalno-intenzivno proizvodnjo, zaradi katere pa Bled kot turistični kraj ne bo oškodovan. Prizadevali si bomo tudi, da bi se tesneje povežali s sorodnimi podjetji v občini. Posebno skrb pa nameravamo posvetiti družbenemu standardu zaposlenih. Tako smo se že vključili v organizirano družbeno gradnjo stanovanj. Ugotovili smo, da imamo v kolektivu še precej stanovanjskih problemov. Najbolj pereče bomo skušali rešiti s sredstvi iz solidarnostnega sklada, druge pa z lastno udeležbo v družbeni gradnji. Razmišljamo tudi o svoji varstveni ustanovi, ki jo bi zgradili v tovarni, in o svoji zdravstveni ambulanti.«

Skrb za družbeni standard v tem kolektivu je bila že zdaj prisotna. Zaposlenim plačajo prevoze v tovarno in domov. Urejeno imajo prehrano. Tako so topli obroki po 2 dinarja, kosila za zaposlene in njihove ožje družinske člane pa po 7 dinarjev. Ves čas dajejo tudi regrese za dopuste, za rekreacijo oziroma oddih pa imajo na Bledu v najemu vilo Rog.

Letos bodo Vezenine, ki tesno sodelujejo z eno največjih švicarskih firm vezenin Bischofsteil, praznovali 50-letnico obstoja. Praznovanje bo sicer potekalo vse leto, osrednja prireditev pa bo 14. junija na Bledu. Takrat bodo med drugim najstarejšim članom kolektiva podelili priznanja in pohvale. Posebne nagrade pa nameravajo podeliti tudi za 1. maj.

»Kljub vsem problemom, ki jih pričakujemo, pa bo letos naša osnovna skrb, da ustrezno povečamo osebne dohodeke in razrešimo nekatere probleme s področja družbenega standarda,« je povedal direktor Janko Svetina.

A. Žalar

Rekorden izvoz in uvoz

Januarja letos sta bila jugoslovanski izvoz in uvoz rekordno velika. Na tujem trgu smo namreč prodali kar za 5,4 milijarde dinarjev blaga, kar je 61 odstotkov več kot lani v enakem času in za 7 odstotkov več kot lani decembra.

Uvozili pa smo v našo državo kar za 9,5 milijarde dinarjev izdelkov, polizdelkov in surovin. To je za 59 odstotkov več kot lani januarja in za 15 odstotkov več kot decembra.

V Sloveniji smo januarja izvozili v tujino za 939 milijonov dinarjev. Lani v enakem času je bil finančni uspeh za 64 odstotkov manjši. Decembra pa smo prodali na tuje za 12 odstotkov več kot pretekli mesec. Uvozili pa smo za 1,7 milijarde dinarjev, kar je za 37 odstotkov več kot januarja lani in za 7 odstotkov več kot decembra.

To pomeni, da znaša že prvi mesec primanjkljaj v jugoslovanski zunanjetrgovinski menjavi 4,1 milijarde dinarjev in je za 56 odstotkov večji kot v enakem obdobju lani. Slovenski zunanjetrgovinski primanjkljaj pa znaša 758 milijonov dinarjev in je za 13,5 odstotka večji kot lani v začetku leta.

Odslej tudi pri nas velika izbira usnjenih oblačil

- ženske jope
- ženski plašči
- moški suknjiči

Elita
KRANJ

Salon oblačil na Titovem trgu vam nudi pestro izbiro zadnjih modnih novosti usnjenih oblačil iz svinjskega in kozjega velurja.

kmetovalci

Pri nas dobite traktorje in druge kmetijske stroje; razen drugih krmil tudi oljne tropine, sojine tropine, suhe pesne rezance ter še nekaj ranega semenskega krompirja.

KMETIJSKA
ZADRUGA

„Sloga“ KRANJ

Na Šentursko goro po širši in boljši cesti

Zaradi ukinitve podružnične šole na Šenturski gori in »prešolanja« otrok na osrednjo šolo v Cerkljah je bilo treba cesto do te gorske vasice zaradi prevoza otrok usposobiti za varen avtobusni promet. Cesto so že začeli popravljati. Dela financira skupščina občine Kranj, izvajajo pa Gozdno gospodarstvo Kranj. Graditeljem pomagajo vaščani, ki želijo, da bi bilo delo čim prej in ceneje opravljeno. Čeprav poteka cesta po skalnatem zemljišču, gre graditeljem delo hitro od rok. Ko bo gradnja končana, bodo lastniki očistili okoliške gozdove in zemljišča, ki so zaradi miniranja precej poškodovana, in jih usposobili za kmetijsko

proizvodnjo. Popravljen cestni bo široka 5 metrov. Avtobus bo vozil do Poljane, kjer se stekajo ceste iz Sibraja, Lenarta na Rebrin in Viševce in bi na tej končni postaji vstopali in izstopali otroci in drugi prebivalci teh zaselkov.

V krajevni skupnosti Šenturska gora se trudijo čim prej popraviti tudi cesto do Lenarta na Rebrin, kamor pelje sedaj le kolovoz, primeren za konjsko vprego. Traso za cesto so si pred dnevi ogledali predstavniki Gozdnega gospodarstva iz Kranja. Podobne težave pri povezavi s Šentursko goro ima tudi višje ležeči zaselek Viševca.

-an

Začelo, nadaljevalo in končalo se je pravzaprav v kuhinji, najbolj obljubljenem in priljubljenem shajališču hotelskega osebja Snežinke, elitnega hotela najvišje A kategorije, s savno, z bazeni in s pasjimiATICAMI za depandanso.

»Vi vsi buljite in čakate na čudež, jaz pa vam jasno in glasno pravim, da je bilo vse že v »fondamentu« zgrajeno,« je zarohnelo iz steklene Barbe, ki se je edina imela upravičeno za glavno, saj je edino ona v teh dneh znala in tudi morala poprijeti za delo.

»Česa pa ti manjka? Če je prazen hotel, je pač prazen,« je med čiščenjem nohtov zagostolela natakarka Klementina, ki je zadnje čase razmišljala samo še o tem, kakšen prima mojster mora biti njen monter na strehi, saj je že dobrih štirinajst dni, odkar je »namontiral« tisto, kar so mu bili naročili. O tem je zgolj razmišljala, Barbi si tega ni upala omeniti, kajti Barba je bila v takih rečeh malce starokopitna.

»Česa mi manjka? Še nikoli v tem času nisem tako slabo zaslužila, saj doma že stradamo,« je zavzdihnila Barba in zavestno prezrla Klementinin pogled, ki se je sprehodil po njenih oblinah.

»Poglej, bedo brezupno, pogled milijončke, ki nam frčijo skozi okno! Poglej malo dalj od strehe, po hotelih in žičnicah, pogled po tej mrtvašnici. Skozi zadnje straniščno okno pogled, od tam je najboljši razgled. Saj, pa tisti tvoj arhitekt, hja, zares krasno nas je potegnil! Ko ne bi bil stalno buljil vate, tudi ne bi bilo treba pritličja skoraj popolnoma preurediti; tistih nekaj milijončkov za preureditev bi pa lahko ostalo v naših skladih, a ne?« je pogledala Klementino, ki se je prismuknjeno hihitala, ker si je Barbino tožbo razlagala čisto po svoje: pa ti ja ni, babnica stara, računala na lepega arhitekta?

»In Kozarček,« je osolila Barba pogovor še s socialnimi vidiki, »reče, je, že toliko časa ga vlečejo, da bodo poleg njegove kolobe postavili disco bar.«

»No, Barba, spet gospodarski monolog,« se je zrinil v Barbino kraljestvo ekonom Kuzma in jel z zajemalko srebat juho.

»Plače kot da so v teh mesecih primrzile, nobenega dobička, nobenega dodatka in...«

Čudovito brezdelje

... nobenega učinka,« si je dovolil rahlo pripombo Kuzma.

»Učinka, učinka, trap! Mar sem jaz kriva, da nas nobeden še povoha ne, da smo kot posmeh v vsej naši imenitnosti,« bi se bila Barba skoraj zadrta, a si ni upala, kajti Kuzmi se ni bilo zameriti. Slej ko prej bi lahko odpadla njegove dragocene usluge s službenim tovarnjakom in potem adijo skorajšnja dograditev nove hiške!

»Barba, ti se preveč ženeš, preobčutljiva si,« je bil prizanesljiv Kuzma in tudi ne brez vzroka. Že od otvoritve njegovi otroci južnajo pri Barbi v hotelu, niso pa tudi tako nepomembni čudoviti ostanke Barbine kuhe, ki jih použije njihov Runo.

Razprava je potem dobila nove razsežnosti, postajala je na moč zanimiva in privlačna. Med njo je Barba postregla Kuzminim paglavcem, Klementina je odšla za svojim monterjem, ekonom je moral na neodložljivo nujno vožnjo. Barba je potem razpravljala kar sama s seboj, s kom drugim bi sicer! Dve sobarici sta že od jutra igrali biljard, naslednji dve sta se savnali, peta si je v veliki hali vneto pletla pulover. Dva natakarka sta šla na obisk v hotel Zima, dveh niso videli že tri dni, peti je vadal skoje v bazen. Receptorka je pisala gimnazijsko maturitetno nalogo, učitelj smučanja je spal, šef strežbe je popravljal pasjo utico, direktor je bil kot vedno na konzorciju.

Edini gost, ki je prihlačal v Snežinko, je bil Kozarček. Edino on je bil pripravljen poslušati Barbine monologe in je bil zato v kuhinji vedno dobrodošel, dasi mu je večino široke družbeno razgledanosti vcepila v glavo Barba. Vendar je bil včasih malo bolj praktičen in ji je zato predlagal, da bi bilo dobro v kraju poskrbeti tudi za nekaj več, za manj zimskega in bolj takega, da bi ostali gosti tudi tedaj, ko ne bi bilo snega.

»Barba, kaj bi ob teh milijardah pomenila izgradnja dveh kegljišč in morda kakšnega drsališča? Da seveda niti ne omenjam disco bara, kjer bi se zbirala mladina, a ne?«

»Nič ne bi pomenila, če pomisliš, da so samo nas muhe nekega arhitekta veljale nadaljnjih dvajset starih milijončkov in to samo zaradi tega, ker mu naenkrat ni bila več všeč razsvetljava v pritličju! Kaj bi, šmentana, pomenil nakup tistega topa, saj veš, za sneg špricat gor na hrib, pa najsi bo še tako drag! Skupaj bi denar vrgli, pa kaj, ko vlečemo usak po svoje. Saj veš, koliko sestankov je bilo treba, da smo skupaj en ubog prospekt spravili!«

»Saj, saj, hja,« se je začelo Kozarčku zatikati, Barba pa je bila neutrudna v naštevanju, kaj vse manjka kraju.

Ko se je znočilo, so se vsi — razen dveh natakarjev — neznanjsko lačni pripodili v kuhinjo in odšli po večerji vsi pred televizijske sprejemnike in apartmajih. Na sporedu je bil namreč zelo zabaven francoski film.

D. Sedej

Trgovsko
podjetje

murha
Lesce

sprejme na delo
več sezonskih
prodajalk
ali prodajalcev

za prodajo spominkov
v poletni turistični
sezoni na Bledu.

Pogoj je pasivno znanje vsaj
enega tujega jezika.

za bife Jurček
Lesce sprejme:
1. kuharico in
2. natakarico

Interesenti naj prošnje z dokazili o strokovnosti in z opisom dosednjih zaposlitev oddajo v splošni sektor podjetja do 15. marca 1974.

**hotel
Grajski
dvor**

Radovljica

vas vljudno vabi
na veselo
pustovanje

v soboto, 23. februarja,
in torek, 26. februarja,
ob 20. uri

Najlepše maske bodo nagrajene. Rezervacije sprejema recepcija tudi po tel. 75-585.

Vstopnina 20 din.

Tudi traktor redno na servis

Na Creininem servisu kmetijske mehanizacije v Cerkljah imajo največ težav zaradi neredne in pomanjkljive založenosti z rezervnimi deli — Najpogostejše okvare zaradi slabega in nestrokovnega vzdrževanja ter pretirane obremenjenosti kmetijskih strojev — Nasveti kmetom — Prihodnje leto v novih prostorih na Primskovem

Po podatkih kmetijskega poslovnega združenja je bilo decembra leta 1972 v republiki Sloveniji 15.921 traktorjev, 29.086 ročnih motornih kosilnic, 2115 samonakladalnih prikolic, 178 žitnih kombajnov, 21 kombajnov za krompir, 321 trosilnikov za gnoj, 585 trosilnikov za umetna gnojila, 498 cistern za gnojivo in 7700 traktorskih kosilnic. Na osnovi teh podatkov je prišel decembra leta 1972 en traktor na 36 hektarjev obdelovalne zemlje, ta pripomoček pa je imela v tem času vsaka enajsta slovenska kmetija. Čeprav napršani podatki niso najnovejši in so se do danes spremenili, vseeno kažejo, da se slovensko kmetijstvo mehanizira.

Gorenjska ima brez dvoma v celotni slovenski kmetijski mehanizaciji precejšen delež. Imamo nekaj podatkov o razširjenosti traktorjev. 863 je zatorjev, 288 steyerjev, precej pa je tudi domačih traktorjev znamke IMT in IMR ter tujih deutzov, ferarijev, mulijev, fahrov itd. K nam so priromali po različnih poteh. Lahko trdimo, da je gorenjska kmetijska mehanizacija zelo

pisana in — neenotna. To povzroča lastnikom največ težav pri rezervnih delih. Precej traktorjev in priključkov, ki jih naši kmetje še uporabljajo, tovarne ne izdelujejo več, ker so zastareli in je bilo nujno potrebno spremeniti proizvodnjo. V primerih okvar si kmetje najprej pomagajo sami kot vedo in znajo, obračajo pa se tudi na servis. Če se tu ni pomoči, se je treba lotiti »drage« generalne ali pa mora stroj med staro šaro...

Creina iz Kranja, o njeni usmeritvi k proizvodnji kmetijske mehanizacije smo že pisali, ima v Cerkljah edini servis kmetijske mehanizacije na Gorenjskem. Razen popravil traktorjev, cistern, samonakladalnih prikolic, trosilcev, kombajnov in podobnih naprav »zdravijo« v Cerkljah tudi gozdno in gradbeno mehanizacijo. Zgolj »kmetijski servis« zaposlenim ne nudi dovolj dela.

Ko sem se v ponedeljek pogovarjal z vodjo servisa kmetijske mehanizacije Creine v Cerkljah Edom Renkom in njegovim pomočnikom Francem Strehovcem, sem spoznal, da pri nas servisi kmetijske mehanizacije še zdaleč nimajo take vloge kot na primer avtomobilski servisi.

»Zanimivo«, pripovedujeta Edo Renko in Franc Strehovec, »da bo na primer kmet osebnostno vozilo redno vozil na servisne preglede, traktorja pa večkrat ne, čeprav je bil dražji od avtomobila, je bolj obremenjen in obratuje pod težimi pogoji. Vsak kupec trak-

torja dobi servisno knjižico z natančnimi navodili o vzdrževanju in servisu. Stroj mora pripeljati k nam, če ne želi, da mu garancija ne preteče. Lastnik novega zatorja mora na primer opraviti prvi servis v naši delavnici 30 dni po nakupu, drugega pa 120 dni po nakupu ne glede, ali je stroj uporabljal ali ne! Prav tako se naši kmetje še vedno preradi odločajo za traktorje manjše moči in hočejo z njimi ter z nepriemernimi priključki opraviti tudi vsa najtežja dela. Stroj je preobremenjen in se hitreje pokvari. Čehi so nam s tem v zvezi enkrat dejali: ali imate pri vas v Jugoslaviji same vrtničke, da kupujete tako šibke traktorje. Tu je precej kriva trgovina, ki želi največ strojev le prodati in pri tem zaslužiti, ne ozira se, ali so stroji za našo kmetijsko proizvodnjo primerni ali ne! Najpogostejše okvare so na motorjih, ki niso strokovno vzdrževani. Če lastnik kmetijskega stroja želi, pridejo naši delavci tudi na dom. Na servisu smo uvedli celodnevno službo od 6. ure zjutraj do 21. ure zvečer. Kmetje bi rada opozorila, naj čim prej temeljito preverijo svoje stroje in morebitne okvare čim prej odpravijo. Sedaj na našem servisu ni gneče, prav kmalu, ko se bodo začela glavna kmetijska opravila, pa se lahko pojavi. Pozna jesen in zima sta najprimernejši za popravilo kmetijskih strojev. Posebno zato, ker vseh rezervnih delov ni vedno na voljo in je treba na nekatere precej dolgo čakati.

Sodelavci servisa v Cerkljah, večina jih je bila na izpopolnjevanju v raznih domačih in tujih tovarnah kmetijskih strojev, se večkrat kljub dobri volji znajdejo v težavah in

marsikatero pikro morajo »požreti«. Vzrok: slaba založenost z rezervnimi deli!

»Servis, kakršen je naš (znan je tudi v drugih slovenskih pokrajinah — op. p.) bi moral biti dobro in stalno založen z rezervnimi deli. Neke vrste konsingnacijsko skladišče bi moral biti,« nadaljujeta Edo Renko in Franc Strehovec. »Edinole Agroprogres, uvoznik Steyerjevih strojev, nam je odstopil precejšnjo zalogo rezervnih delov. Večina drugih uvoznikov in domačih proizvajalcev pa se tega še ne zaveda. Težava je tudi, ker naši vedno številnejši proizvajalci kmetijske mehanizacije, predvsem traktorjev, kupujejo v tujini zastarele licence in ne pomislijo,

kje bomo mi in kmet dobili rezervne dele. Pri strojih, ki so bili izdelani v vlikih serijah, to še gre. Vendar pri nas velikoserijske proizvodnje kmetijskih strojev še ni. Pogosto se dogaja, da hodijo lastniki strojev sami prek meja po rezervne dele, namesto da bi zanje poskrbel uvoznik. Sami si pomagamo kot vemo in znamo. Trudimo se, da imamo vsaj za stroje znamke IMT, IMR, zator, steyer, deutz in druge, ki so pri nas bolj razširjene, vsaj najosnovnejše rezervne dele. Pa še na nekatere od njih moramo večkrat čakati mesec ali dva.

Servis kmetijske mehanizacije v Cerkljah se bo prihodnje leto preselil v industrijsko cono na Primskovem. Še enkrat večjo delovno površino bo dobil in storitve bodo lahko še kvalitetnejše. Številni gorenjski in drugi kmetje bodo imeli do servisa še bližje. J. Košnjek

Servis kmetijske, gradbene in gozdne mehanizacije se je preselil z Labor v sedanje prostore v Cerkljah leta 1964. Na servisu je zaposlenih 24 delavcev ter 12 vajencev. — Foto: F. Perdan

Na Primskovem je bilo v soboto tekmovanje mladih zadružnikov Ločanom so bila vprašanja igrača

Aktivni mladih zadružnikov, ki smo jih v Sloveniji predvsem na pobudo republiške konference Zveze mladine Slovenije začeli ustanavljati lani, so nedvomno najbolj uspešen način združevanja in organiziranja kmečke mladine. Dekleta in fantje, ki so se že ali pa se še bodo »zapisali« kmetijstvu, v aktivnih združujejo svoje interese in ob pomoči kmetijskih organizacij združenega dela, predvsem zadrug in obratov za kooperacijo, pridobivajo strokovno znanje in izmenjujejo vsakdanje delovne izkušnje. Sleherni aktiv mladih zadružnikov ima svojega mentorja, kmetijskega strokovnjaka, izdatno pa jim pomaga tudi Zadružna zveza Slovenije in njen odbor za kmečko mladino, republiška in obšinske konference Zveze mladine in druge družbenopolitične organizacije.

V petek, soboto in v nedeljo so ekipe slovenskih aktivov mladih zadružnikov na področnih tekmovanjih odgovarjale na vprašanja na temo »Kaj veš o kmetijstvu«. Zadružna zveza, ki je skupaj z republiško konferenco ZMS razpisala in organizirala tekmovanje, je za vseh sedem področnih tekmovanj pripravila enotna vprašanja treh težavnostnih stopenj in priporočila ekipam literaturo, skozi katero se je bilo treba »pregristi«. Devet nič kaj prijetnih in enostavnih vprašanj o poljedelstvu, živinoreji, kmetijski mehanizaciji, zadržništvu itd. je čakalo vsako ekipo.

Gorenjsko področno tekmovanje aktivov mladih zadružnikov na temo »Kaj veš o kmetijstvu« je bilo v soboto popoldne v Zadružnem domu na Primskovem. Pokrovitelj prireditve, ki sta jo popestrila ansambel Alpe in folklorna skupina Tone Sifrer iz Žabnice, je bil med obšinski svet SZDL za Gorenjsko,

organizatorji pa Zadružna zveza Slovenije, obšinska konferenca ZMS Kranj, aktiv mladih zadružnikov pri Kmetijski zadrugi Sloga iz Kranja ter Živinorejsko veterinarski zavod Kranj. V vprašanji Zadružne zveze se je »spopadlo« sedem ekip: tri ekipe aktiv mladih zadružnikov Kmetijske zadruge Sloga Kranj, dve ekipe Kmetijske zadruge Škofja Loka oziroma njenega aktiv mladih zadružnikov ter ekipe mladih zadružnikov KZ Cerklje in KZ Bled. Pravilnost in popolnost odgovorov je presojala strokovna komisija, ki so jo sestavljali znani kmetijski strokovnjaki: inž. Marko Glažar (predsednik komisije), inž. Tone Lasič in dr. Franc Rutar.

Vprašanja prve težavnostne stopnje za nobeno ekipo nista bili pretežki. Na drugi težavnostni stopnji se je prvi »zataknilo« prvi ekipi aktiv mladih zadružnikov pri Kmetijski zadrugi Sloga. Tudi drugim ekipam ni šlo najbolje. Vprašanja iz živinoreje, poljedelstva in travništva so bila za nekatere mlade zadružnike preveč zamotana. Brez izgubljenih točk so odgovarjale le ekipe Sloga II in ekipe aktiv mladih zadružnikov Kmetijske zadruge Škofja Loka. Začeli smo spoznavati, da je treba končnega zmagovalca iskati med obema loškima ekipama, med katerima je bila druga ekipa pri znanju in odgovorih najbolj zanesljiva. Vprašanja tretje težavnostne stopnje so našo domnevo potrdila. Druga ekipa aktiv mladih zadružnikov pri Kmetijski zadrugi Škofja Loka je brezhibno odgovorila na vsa vprašanja, zbrala vseh 38 možnih točk in — zmagała pred prvo ekipo Škofje Loke, ki je zbrala 33 točk in drugo ekipo aktiv mladih zadružnikov pri Kmetijski zadrugi Sloga, ki je zbrala 28 točk! Zmagovalna ekipa bo zastopala gorenjske zadružnike

na republiškem tekmovanju, ki bo 2. marca v Škofji Loki. Želimo jim mnogo uspeha in obenem čestitamo!

NAŠLI SMO PRAVO OBLIKO!

Pred tekmovanjem sem se pogovarjal z mentorjem aktiv mladih zadružnikov pri Kmetijski zadrugi Sloga Kranj Sašom Stepanom, ki je po poklicu veterinarski tehnik. Mentorstvo nad aktivom je prevzel pred tremi meseci, danes pa je z uspehi aktivna več kot zadovoljen. Meni, da je aktiv mladih zadružnikov najprimernejša in dovolj vsestranska oblika organiziranja kmečke mladine.

»Aktiv mladih zadružnikov pri zadrugi Sloga ima 69 članov. Njihova povprečna starost je 20 let. 80 odstotkov članov je »čistih« kmetijcev, drugi pa so sicer kmečki fantje in dekleta, vendar so zaposleni. Vsak teden se sestajamo in članstvo se iz tedna v teden veča. Kaj se pogovarjamo na naših srečanjih? O poljedelstvu, o živinoreji, o krmi, o gradnji in o urejevanju hlevov itd. Skratka, o vsem, kar mlade zanima. Tudi predavanje o človekovem zdravju smo organizirali in obiskali tovarni Dana v Mirni in Kolinski, ki ima dobro organizirano predelavo krompirja. Kot vidite, smo glavni organizatorji današnjega tekmovanja in zabave, ki bo sledila. Izkupiček, ki ga bomo ustvarili, bomo porabili za ogled novoradskega kmetijskega sejma. Svojega denarja nimamo, zato nam pomaga kmetijska zadruga Sloga.

Vključili smo se v nagradno tekmovanje tovarne INA za najboljši pridelek. Člani našega aktiv bomo posadili na 20 arih poljščine. V času pridelka bo komisija tovarne le-tega ocenila in najboljšega nagradila.

Člani aktivov mladih zadružnikov se zavedajo, kako pomembno je znanje. Filip Novak, tajnik Sloginega aktiv, je v uvodni besedi na sobotnem tekmovanju dejal:

»Ni več vseeno, ali kmetijec kaj zna ali nič in nič več ne velja pravilo, da o kmetijstvu ve vsak vse.«

Na predavanjih, ki jih organizirata aktiv, je udeležba 80-odstotna. Nič slabša ni drugje na Gorenjskem, čeprav so aktivni mladih zadružnikov nova oblika povezovanja kmečke mladine. Vendar že toliko preizkušena, da ji lahko obetamo še večji razmah.

Besedilo: J. Košnjek
Slike: F. Perdan

Milan Bogataj, Janko Porenta in Tomaž Inglic, člani druge ekipe KZ Škofja Loka, so odgovorili na vsa vprašanja in zmagali. Upajmo, da se bodo tudi na republiškem tekmovanju v Škofji Loki dobro odrezali!

Izravnavna obrokov pri krmljenju koruzne silaže

V jesenskem času preneka kmeti hiti s spravilom silaže, da ga opravi do slane in tako pospravi preslabo dozorelo koruzo. Slana, če se koruzo potem hitro pospravi, nima tako kvarnega učinka, kot se je nekaj časa mislilo. Večje izgube hranilnih snovi ne nastopijo, ne koliko pa se zmanjša prebavljivost.

Kvaliteta silaže je odvisna od zrelosti in količine zrnja v silaži. Kvalitetna silaža mora imeti na 7–9 delov zelene mase 1 del zrnja. Čas setve, gostota, nega, gnojenje in čas spravila vplivajo na hranilno vrednost koruze. Nasprotno kot pri travi, je koruza rastlina, pri kateri se večja zorenjem hranilna vrednost:

v mlečni zrelosti ima 17–20 % SS 0,93–1,03 SPB 9,9–11,9 ŠE
mlečna do voščena
zrelost 21–25 % SS 1,07–1,21 SPB 12,5–15,1 ŠE
voščena zrelost 25–30 % SS 1,24–1,38 SPB 15,7–17,6 ŠE

Koruzna silaža je dobra krma za molznice. Več hranilnih snovi in večjo mlečnost se doseže s silažo, ki je bolj dozorela. Pri krmljenju pa je priporočljivo, da se dodaja nekaj voluminozne krme v obliki kvalitetnega sena (2–5 kg). Pri krmljenju z velikimi količinami silaže je potrebno polagati več pozornosti dodajanju rudnin.

Koruzna silaža je enostransko krmilo z malo beljakovin. Posledica je, da krave nimajo mleka, čeprav so debele, nastajajo problemi s plodnostjo, krave se tiho pojajo, plod zamre v maternici. Vse to pa lahko povzroči veliko gospodarsko škodo. Zato moramo obroke dopolniti z beljakovinami — z beljakovinskimi koncentraty. To so razne tropine, mesna in krvna moka. Od tropin se največ uporabljajo sojina moka in sončnične tropine. V zadnjem času pa se pojavlja kot nadomestek beljakovin tudi urea, ki pa zahteva bolj precizno delo že v mešalnici.

Soja izvira iz vzhodne Azije in se je od tod razširila v vsa toplejša področja. Del semena se uporablja direktno za človeško prehrano, del pa se uporablja za pridobivanje sojinega olja. Ostanek tvorijo sojine tropine, ki so se v svetu zelo hitro uveljavile kot odlično močno krmilo. Sojine tropine imajo največ beljakovin. Dnevno jih lahko pokladamo brez škode 2–2,5 kg.

Kvaliteta sončničnih tropin je močno odvisna od tega, ali so sončnice luščene ali ne. Če tropine niso luščene, imajo še vedno sorazmerno dosti beljakovin, vendar se njihova energetska vrednost zaradi velikega odstotka vlaknine zelo zmanjša, zato da jih ne moremo več šteti kot koncentrat. Iz tehničnih vzrokov pri pridobivanju olja puščajo nad semenom 10–15 % luščin, kar pa ne vpliva na kvaliteto tropin. Živali jih radi žro zaradi prijetnega vonja. Pokladamo jih lahko 2,00–2,50 kg dnevno.

Koliko sojinah ali sončničnih tropin moramo dodajati v obroku, je odvisno od kvalitete sena in koruzne silaže. Povprečno jih je treba dodajati od 0,5–0,75 kg. Obrok iz 25 kg koruzne silaže v voščeni zrelosti in 5 kg prav dobrega sena in 0,75 kg sojinah tropin zadošča za vzdrževanje in 10 l mleka.

Gospodarnost koncentratov se izraža na ta način, da se izravna obrok in krava bolje izkoristi tudi ostalo krmilo. 0,50 kg soje v povprečju prispeva k povečanju mlečnosti za 3,5 l mleka.

Živinorejsko veterinarski zavod

Kranj:

Kmetijska pospeševalna služba:

Peter Kunstelj, dipl. ing. agr.

Tone Partljič: Ščuke pa ni

Novogoriško dramsko gledališče nam je v tednu slovenske drame 74 pripravilo najbolj komunikativno predstavo, tako z gledališko predstavitevijo kakor z izborom teksta. Kljub temu pa je kakovost obojega vseeno vprašljiva. Namreč: vprašljiva, če jo presoja kot tekst, ki je doživel že toliko publicitete in hvale, pa če pomislimo, da je delo zrežiral Jože Babič. Pa seveda tudi, ker kaj kmalu ugotovimo, da je delo predstavljeno že z namenom biti ugajano. Satirično je le toliko, da lahko rečemo, da to sicer je satira, a ne žgoča, kakor je npr. Cankarjeva. Cankarja omenjam pač tudi zato, ker so imena Partljičeve igre sposojena iz komedije Za narodov blagor. Le Ščuke ni.

Da prav Ščuka ne nastopi v fabuli in igri, asociativno predstavo vendarle dviga v pomenljivo dvoumnost teme, ki jo Partljič obravnava, njegovega dela in današnje družbe. Družbena satira pa je pri nas, kakor vemo tako ali tako večji del silno blede in previdna. To smo lahko opazili celo dan pred Ščuke pa ni v Jesihovi. Grenkih sadovih pravice, čeprav je Jesihovo delo seveda neprimerno bolj »naravnost«² zajedljiva, pogumno s sprenevanjem o dogodkih sedanosti in preteklosti. Pa vendar ne enega ne drugega dela ne moremo uvrstiti med dela, ki jim pravimo: izredna, umetniško na veliki ravni. Sploh smo se že nekako navadili hvaliti dokaj poprečna dela, ki pa imajo videz resnične veličine. Če jim odstranimo virtuoznost, siceršnje poznavanje dramaturških

zakonitosti, potem ostane od tako imenovanih imenitnih del bore malo. Razna združenja piscev, gledališnikov, kreativcev vseh vrst zastopajo interese svojega dela, kar je pravilno, a le malokrat tudi zares kritično še do samega sebe. Tako človek, oziroma gledalec in obiskovalec gledališča mnogokrat že ne ve več, kaj je zares kvaliteta in kaj je le ekshibicija. In prav predstava Partljičeve komedije Ščuke pa ni to zmedo še večja. Z besednimi duhovičenji in kreacijo je komedija ali satira sicer monolitno izpeljano delo, dojemljivo širokemu krogu ljudi, v resnici pa vendar delo, ki mu, recimo na Nemškem, pravijo bel kruh, potreben za vsakdanjo rabo ali prodajo.

J. Postrak

Likovniki iz Srbije razstavljajo na Jesenicah

Člani likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar si prizadevajo, da bi bile razstave, ki jih pripravljajo, kar najbolj pester in zanimive. Na prvi letošnji razstavi se je jeseniškemu občinstvu predstavil Štefan Simonič iz Kranja, drugo razstavo so posvetili slovenskemu kulturnemu prazniku člani likovne sekcije DOLIK.

V soboto, 16. februarja, so v mali dvorani delavskega doma na Jesenicah odprli že tretjo likovno razstavo v tem letu. Tokrat so člani DOLIK še posebno prijetno presenetili ljubitelje likovne umetnosti. Občinstvu na Jesenicah so predstavili likovne amaterje iz Srbije. Šestindeset avtorjev razstavlja 54 likovnih del. Vsi razstavljavci iz Srbije so vključeni v likovni klub delavske univerze Džuro Salaj, ki je bil pred tremi leti ustanovljen v Beogradu. V njem je vključenih prek 300 članov vseh starosti in poklicev.

Na otvoritvi razstave je v kulturnem programu nastopil srednješolski pevski zbor Blaž Arnič z Jesenic. Poleg kulturnih in družbenopolitičnih delavcev so bili navzoči tudi predstavniki likovne skupine RELIK iz Trbovelj, ki so omogočili razstavo srbskih likovnikov na Jesenicah.

J. Rabič

V petek so v Železnikih odprli prenovljen kulturni dom. Gostje in domačini, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano, so z zanimanjem prisluhnili kulturnemu programu »O Vrba«² v izvedbi igralcev domačega DPD Svoboda, mladinskega aktiva in prionirjev osnovne šole. — Foto: F. Perdan

Prenovljen kulturni dom v Železnikih

V petek zvečer so v Železnikih odprli prenovljen kulturni dom. Otvoritvi, posvečeni slovenskemu kulturnemu prazniku obletnici Prešernove smrti — so med drugimi prisostvovali tudi predsednik škofjeloške občinske skupščine Tone Polajnar, podpredsednik Lojze Malovrh ter predstavniki občinskih in krajevnih družbenopolitičnih organizacij. V kulturnem programu pod naslovom »O Vrba«, so sodelovali člani domačega DPD Svoboda, nedavno ustanovljenega mladinskega aktiva ter učenci osnovne šole iz Železnikov.

»Kulturni dom v Železnikih so med vojno požgali,«² je na začetku slavnosti dejal domačin Niko Sedej. »Ker ni bilo kulturnega doma, je kulturna dejavnost v povojnih letih zamrla. Program za ureditev doma smo izdelali šele pred nekaj leti, takrat, ko se je začela unpravljati kra-

jevna skupnost. Pred tremi leti smo imeli sestanek z delovnimi organizacijami, ki so prispevale sredstva za obnovo. Razen domačih tovarn sta pomagali še Veletrgovina Loka in Elektro Kranj. Dela so veljala okoli 1,5 milijona dinarjev!«²

Osrednja dvorana v prenovljenem domu lahko sprejme več kot 300 gledalcev, dokaj velik oder in moderne gledališke naprave pa omogočajo izvedbo še tako zahtevnih dramskih del. V zgornjem nadstropju je pro-

stor s 50 sedeži, ki je namenjen raznim sestankom in posvetom. Poleg njega je urejena še knjižnica in soba za pevske vaje. Lahko trdimo, da je dom res sodobno urejen, saj je v vseh prostorih centralno ogrevanje. Mesto, ki doslej razen dvorane kina Obzorje ni imelo drugega primerne- ga objekta, kjer bi lahko prirejali razne igralske predstave, proslave, zborovanja in druge kulturne prireditve, je s prenovljenim kulturnim domom precej pridobilo.

J. Govekar

Foto tečaj

MOJSTRANA — Pred kratkim se je v osnovni šoli Mojstrana začel foto tečaj, ki ga prireja foto klub Triglav Dovje-Mojstrana ob sodelovanju z osnovno šolo in ob finančni podpori Ljudske tehnike Jesenice. Tečaj, ki ga vodi Izidor Trojar z Jesenic, bo trajal deset ur, in sicer vsako soboto dve uri. Prvo prdavanje v soboto je bilo dobro obiskano, saj se ga je udeležilo dvajset ljubiteljev fotografiranja z Dovjega in iz Mojstrane.

J. Rabič

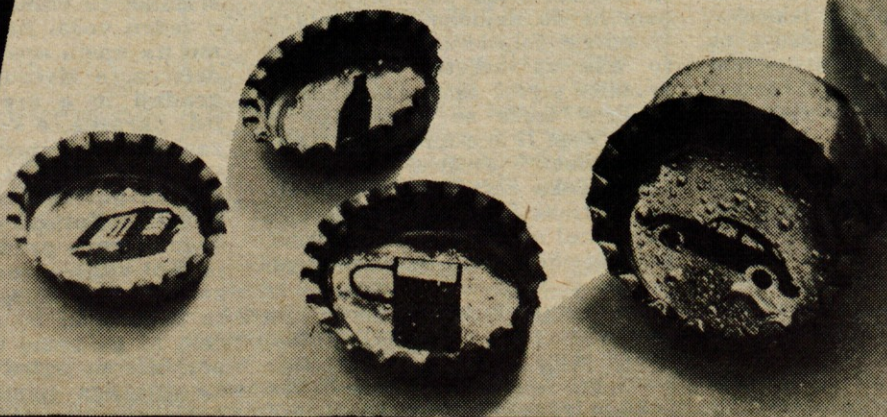
Vedno več bralcev

Čeprav ima ljudska knjižnica v Tržiču premalo prostora, število obiskovalcev zaradi prizadevnosti zaposlenih narašča. Število knjižnih enot je že krepko preseglo 13.000, rednih obiskovalcev pa je bilo konec lanskega leta več kot 2500.

Januarja so tržiško ljudsko knjižnico obiskali 904 bralci in si izposodili 1919 knjig. 16 jih je bilo politične vsebine, 55 poučne, 525 je bilo mladinskih knjig, 1323 pa leposlovnih.

-jk

zahtevajte PILS!
poglejte pod zamašek!

pod zamaški piva PILS vas čaka več kot 100 000 nagrad:

**2 avtomobila (RENAULT 5 in VW 1200),
4 barvni televizorji,
10 prenosnih televizorjev,
50 kasetnih magnetofonov,
4 000 pivskih vrčkov,
zaboji piva in steklenice piva PILS.**

Zberite 4 zamaške z enakimi, a raznobarvnimi slikami ene izmed nagrad in dobiček bo brez žrebanja vaš.

Zaboje in steklenice piva PILS dobite ob predložitvi 4 ustreznih nagradnih zamaškov, na vsakem prodajnem mestu piva PILS.

Komplet nagradnih zamaškov za ostale nagrade pa pošljite v vrednostnem pismu na naslov:

TALIS MARIBOR, Meljska 10, 62000 MARIBOR

Nagradni zamaški veljajo do vključno 30. maja 1974.

Veljavne nagradne zamaške najdete tudi pod ostalimi vrstami piva TALIS

PILS nagrajuje pod vsakim zamaškom!

(55. zapis)

Hotel sem že končati pripoved o Ivanu Belcu, ki je le kot bolehen upokojenec služil komaj dobro leto dni pri sv. Florijanu v Lahovčah. Toda, ko sem še naprej bral pričanja o tem čutečem, jasnovidnem možu, si ne morem kaj, da ne bi še besedo, dve povedal o njem. Kajti njegove ideje so bile kot umerjene za današnji čas — s svojo socialno teorijo je mož zdaleka segal čez praktika Kreka.

SEN O PRAVICI

Kmalu (l. 1975) bo minilo devetdeset let od časa, ko je Ivan Belec izdal za one čase kar revolucionarno knjigo Kmetom v pomoč. Z njo si je nakopal mnogo zamer pa malo ljubezni. Oni, ki jim je bila namenjena, so bili v glavnem še nepismeni, oni drugi, ki so znali brati, pa so bili zaradi Belcevih idej prizadeti. Kajti misli, ki jih je razvijal resnobni mislec v svoji knjigi, niso bile povšeč ne kapitalistom, ne duhovščini, ne birokratom, ne malo-meščanski jari gospodi.

Ivan Belec — navedel bom le nekaj njegovih idej, zares hrabrih za one čase — je zahteval prepoved ženskega dela po tvornicah, delovna sredstva (t. j. stroji) naj pridejo v roke delavcev, skrajšanje delavnika, zvišanje delavskih plač, poudarjal je, da je človek socialno bitje ter da ima industrija služiti človeštvu in ne polniti žepa posamezniku; Belec je trdil, da je država najboljša, če bo zadržno urejena, federalizem in avtonomija sta edino priporočljivi upravni obliki z gospodarskega in socialnega stališča. Podjetniki in delavci naj bodo v nekakšni družbeni pogodbi ali produktivni zadrugi. — Ali niso vse te ideje take, kot bi jih propagiral napreden sodobnik?

Sprožim predlog — če ne bo, kot je že marsikateri, naletel spet na gluho lozo, na neodmevnost — da bi kdo od mladih razboritih študentov sociologije, izbral za diplomsko delo »osvetlitev idej Ivana Belca v današnji luči«. Vse gradivo je dosegljivo — snov pa je naravnost izživalna. Saj govori izpred devetdeset let v današnji čas!

VRNITEV V VELESOVO

Najbrž res ni bilo prav, ko sem pred nekaj meseci v prejšnjem letu vneto opisoval le umetnine velesovske cerkve in romantične čase starega ženskega samostana, nisem pa omenil velikega sina, ki ga je rodilo Velesovo. V mislih mi je sedaj poliglot, pesnik (v angleščini francoščini!), popotnik in ameriški misijonar, tovariš Friderika Barage, vrli Ivan Čebul.

Rodil se je mož dne 13. oktobra 1832 v Velesovem, umrl pa je 3. avgusta 1898 v Garden Bay (ZDA). Še mladega je zvalila tujina v svoj objem. Kajti v tem nadarjenem rojaku izpod naših gora je moralo kar prekipeti od ukaželjnosti in naravnih talentov: igraje se je naučil tujih jezikov, tudi tako zapletenih kot so indijanska narečja. Bil je izvrsten glasbenik in pevec ter prepričljiv govornik.

Mimo angleščine, francoščine in nemščine, je Čebul gladko govoril tudi v grščini in latinščini, da ne omenim še arabščine in vseh slovan-

skih jezikov. Bil je res pravi poliglot, eden redkih med Slovenci. Seveda ni obvladal teh jezikov le pasivno, tudi pridigal je v njih, predaval v učenih družbah in — celo pesnil je v več jezikih, kar gotovo niso mačje solze!

KORENJAK IVAN ČEBUL

Vojak iz Velesovega pa nam bo gotovo še bolj všeč, če pouda-3 rim njegovo ljubezen do peš-hoje. Bil je pešec, da malo takih. Po 50—60 km je lahko prehodil v enem dnevu, od zore do mraka. Ker pa je mnogokrat tako naneslo, da je moral prenočevati v indijanskih šotorih »tipijih«, v katerih tudi kurijo, so se Čebulu zaradi dima vnele oči. Vsled tega je hudo trpel. Vendar pa je kljub temu nadaljeval svoje prosvetlensko poslanstvo med zatiranimi Indijanci. Kajti takrat misijonarji niso le svoje vere širili, pač pa so neuke ljudi učili tudi kmetovati, sadjariti, čebelariti, higijene, pisanja in branja. Bili so bolj učitelji kot duhovniki. Zato slabšev ni bilo med njimi. Ti ne bi imeli avtoritete med preprostimi ljudmi.

Kar pogledimo slavne slovenske misijonarje, vsi po vrsti so bili celi, pokončni možje, tako v duhovnem kot telesnem pogledu. V misel vzmimo Ignacija Knobleharja (1819 do 1858) iz Škocjana pri Mokronogu. Mož je misijonaril v Sudanu med Arabci, v osrčju Afrike pa med Črnci. V svojem fantastičnem potopisu čez ekvatorialno Afriko omenja Knobleharja tudi pisatelj Jules Verne! Knoblehar namreč ni bil le misijonar, pač pa tudi raziskovalec, etnograf in zdravnik. — Drug tak možak, ki Gorenjcem ni delal sramo, je bil misijonar in sadjar Franc Pirc (Pierz) iz Kamnika. Pirc je v severne dežele ZDA in v nekatere pokrajine Kanade pravzaprav šele vpeljal sajenje žlahtnih sadnih dreves. Pirc je živel v letih 1785—1880 — umrl torej kot petindevetdesetletnik. O Baragi in Smolnikarju pa smo že itak pisali v naših sestavkih in povedali, kakšnega formata moža sta bila.

OBLJUBA DELA DOLG

Na pomlad — kaže, da bo kmalu prišla v deželo — sem si prihranil opise vasi, ki jih še nisem obiskal. Povečini so vse tako odrok — vezan sem na avtobusne zveze — da sem si jih prihranil za toplejše dneve, ko je tudi pešačenje prijetnejše. Torej na Cerkljansko Dobravo, v obe polici, Pšenično in Praprotno, pa v Glinje in na Trato, v Vaško, na Viševco, v Vopovje in na Vrhovje — pa kdaj drugič! Kajti zdaj je res že skrajni čas, da se pogovorimo tudi o Cerkljah, srcu Cerkljanskega!

C. Z.

kočna
kamnik

SADNA DREVESNICA
IN VRTNARIJA
Nudi za spomladansko
in jesensko saditev
sadike vseh sadnih vrst
Prodaja od 7. do 16. ure
od 20. februarja dalje

Gostišče Ažman
pri Vidi
Nomenj
pri Bohinjski Bistrici
DANES ODPRTO!

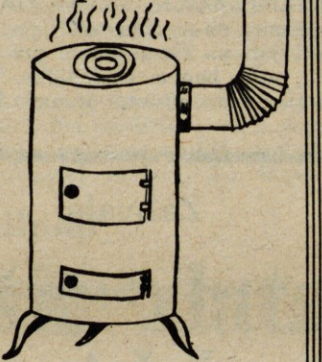
kmečki narezek, žabji kraki,
postrvi, ajdovi žganci, ostala
domača (kmečka) jedila,
poskrbljeno je tudi za dobro
domačo kapljico.

Nad cenami ne boste razočarani. Skupine do 25 oseb imajo 15 odstoten popust (tel. št. 76-154). Vabljeni!

Da vas bom grel,
mi preskrbite
premog —
TAKOJ!

Ali jeseni
sploh bo?

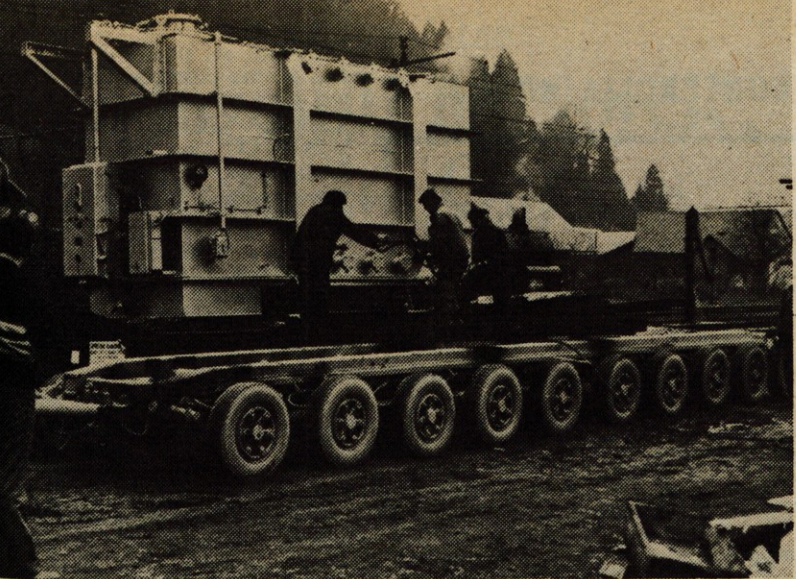
MERKUR
KURIVO KRANJ

ŠD SAVA Kranj
Benedikova 12

Tradicionalna maškera-
da v domu Partizana
v Stražišču bo
v soboto, 23. 2. 1974,
z začetkom ob 20. uri

Maske dobrodošle in nagrajene.

Rezervacije sprejema gostilna
Benedik v Stražišču, telefon
22-888. V nedeljo, 24. februar-
ja, bo ob 14. uri otroška
maškerada.

V petek so pripeljali na železniško postajo v Kranju 60 ton težak transformator, ki ga je izdelala tovarna Rade Končar v Zagrebu. Železničarji so tovor spravili na posebno železniško vlečno vozilo, ki ga uporabljajo za prevoz vagonov, in transformator odpeljali v razdelilno transformatorsko postajo na Laborah, kjer so ga delavci Hidromontaže iz Maribora montirali. Na železniški postaji Kranj so povedali, da pričakujejo v prihodnje še več takih pošilk. (jk) — Foto: J. Košnjek

Povabilo na karneval

Tradicionalno Ptujsko kurentovanje, ki ga bosta — kot vedno doslej — prihodnjo nedeljo, 24. februarja organizirali tamkajšnje turistično in folklorno društvo, nedvomno sodi v krog najbolj zanimivih pustnih karnevalov v Evropi. Ustvarilo si je ugled, kakršnega uživa le malo turistično-etnografskih prireditelj pri nas, saj so lani, denimo, nasteli prek 40.000 obiskovalcev od vseh psov. Skrivnost popularnosti nemara tiči v dejstvu, da so slikoviti, stari ljudski običaji, posvečeni praznovanju prihoda pomladi v vasi na Ptujskem in Dravskem polju, dobrodošla paša za fotografske in filmske

komere, hkrati pa morajo zadovoljiti tudi najbolj izbirčnega esteta in folklornega sladokusca. Posebno poglavje je seveda njihov izvor, ki nezadržno privlači raziskovalce kulturnega bogstva davnih narodov: so namreč ostanek navad prvih slovenskih priseljencev.

Kot nam sporočajo Ptujčani, se bo osrednji program, sestavljen iz nastopov skupin kurentov, picekov, oračev, ploharjev, kombajnirjev in rús, začel ob 10. uri dopoldan sredi živilskega trga. Pomen posameznih točk naj bi gledalcem tolmačili posebni komentatorji. Popoldan ob 14. bodo udeleženci karnevala pripravili sprevod čez ptujске ulice. Menda je izbor mask letos še posebej zanimiv in aktualen. K sodelovanju v povorki prireditelj vabi tudi pustne skupine in posameznike iz drugih krajev republike. Najizvirnejše čakajo lepe nagrade. Kar pa zadeva goste-opazovalce, so zanje pripravili dovolj prostorne parkirne prostore, medtem ko gostinci obljubljajo, da krofov in ostalih slastnih specialitet zagotovo ne bo manjkalo. Gorenjcem, ki ob nedeljah nimajo obstanke doma, torej svetujemo potovanje v Ptuj.

Verigi ni šlo

Minulo soboto je bilo na Bledu zadnje odločilno tekmovanje mladinskih ekip Verige iz Lesc in Salonita iz Anhovega v tretjem krogu radijskih oddaj Spoznavajmo svet in domovino. V finale so se uvrstili mladi iz Anhovega, ki so zbrali 20 točk, ekipa iz Verige pa 14. V finalne oddaje, ki bodo aprila, se je že v prvem krogu uvrstila ekipa radovljiske Almere.

M. Hudovernik

»Pouštrtanc« - pa ne na snegu

Pusta je pokrajina v Kranjski gori sredi februarja, ko še za pet pediti ni snega. Kaj takega domačini ne pomnijo!

V hotelih se poskušajo znajti kot vedo in znajo, v hotelu Lek je vsaj tri dni v tednu veselo. Muzikanti v pisanih narodnih nošah urežejo poskočne že v zgodnjih jutranjih urah, smučarji, ki prineso svež zrak z Vršiča, pa se nagnetejo v spodnjih prostorih restavracije.

V Kranjsko goro prihajajo skupine in posamezniki in ker na kranjskogorskih smučiščih ni snega, so jim v hotelih preskrbeli nekaj

zabave: v Prisanku, Larixu in Leku, kjer imajo čajanko ob petih, povsod pa so plesišča za glasbeniki, ki igrajo alpske poskočnice...

Za goste, ki ne morejo vzdržati brez snega, so v Kranjski gori organizirali dvo- in trodnevne izlete na italijanska in avstrijska smučišča, vztrajali so tudi pri domači smučarski šoli na tistih krpah snega, ki so ostale še od decembra. Letos so v Kranjski gori odpadla vsa večja smučarska tekmovanja, največjo izgubo pa kažejo žičnice, saj izguba znaša okoli milijon in pol dinarjev.

T. Iskra

vezovali nanjo čolne. Benko je vedel dosti zgodb.

»Tisto o pokopališču mislim,« je rekel Olga, »o mrličih, ki so opolnoči prihajali iz grobov in balinali z lobanjami.«

Te zgodbe se nisem več spominjal, Olga pa je vedel še za vse podrobnosti. Za barvo lobanj, ki niso bile bele, ampak rahlo rumenkaste. Kakor konjski zobje, je rekel Benko. Pa za mesečino in za smeh, ki je šel med grobovi.

»Če bomo tudi mi prihajali ven...« je rekel.

»Neumnosti govoriš.«

»Kar tako pravim... če bomo prihajali, ne bomo balinali, kakor so včasih. Igrali bomo karte ali pa bomo barantali z naboji. Največ bodo veljali tisti za parabelo.«

To je rekel najbrž zato, ker so v bunkerju dostikrat metali karte, dokler se je kaj videlo. Nisem vedel, da mu je šlo na živce. In pa zato, ker je Sandi venomer s čim barantal. Kar mu je bilo všeč, je hotel imeti, pa naj je bila to torbica ali žepni nož ali nalično pero. Če je hotel nekaj imeti, je Sandi tudi dobil.

»Se spominjaš... pred leti...« je rekel Olga. »Ne, ti si prišel kasneje... pa je bilo tudi takrat tovarštvo še zmeraj živo. Sedaj je vse drugače. Sedaj se lahko zgodi, da kdo pod odejo skrivaj drobi kos suhega kruha.«

To se je res dogajalo. Pa še druge reči. Vendar me je presenetilo, da je Olga sploh vedel, kako sta Berta in Križ drobila v postelji kruh, ko sta mislila, da smo drugi pospali. Saj se je zdelo, da ga nobena reč več ne zanima, da nič ne vidi in nič ne sliši. In presenetilo me je, da mi je o tem pripovedoval. Njbrž je moral nekomu zaupati. Če bi ne bilo mene, bi si poiskal koga drugega. Toliko molka se je nabralo v njem, da ga nič več ni mogel prenašati.

»Pravi tovariši so kakor zaljubljeni,« je rekel.

O zaljubljenih nisem dosti vedel, prav gotovo pa nisem razmišljal o njih, zato mi Olgova primera ni veliko povedala, zato sem šele kasneje doumel, kaj je hotel reči.

»Pravi tovariši ne morejo skrivati drug pred drugim... kos kruha se ti zatakne v grlu, če bi ga jedel sam...« je rekel.

Govoril je prepričljivo, nisem mu mogel ugovarjati, pa vendar mi nekaj v njegovih besedah ni bilo všeč... ali v njegovem glasu... kaj vem. Vse je bilo res, pa vendar ni bilo za vsakdanjo rabo, ker je bilo premehek in nekam bolno.

»Na začetku sem mislil, da bo zmeraj tako...« je rekel.

»Tudi meni ni všeč v tem bunkerju,« sem dejal. »Ampak tu ne bomo za zmeraj.«

Toda Olga me še slišal ni. Olga je pletel samo svoje misli.

... sedaj se pa včasih sprašujem,« je nadaljeval, »če je šel tudi Golob v partizane.«

»Za Goloba ne vem.«

»Bojim se, da je šel res.«

»Zakaj bi se tega bal?« sem bil osupel.

»Ker bi moral k belim. Golob sodi na drugo stran.«

Ničesar mu ni pozabil, spomin na krivice iz šolskih klopi je kakor breme nosil s seboj. In kadar smo govorili o pravičnosti... kdove če ni mislil na svojo pravičnost... na Goloba.

»Ne vem. Jaz bi raje...« sem začel.

»Tudi če ni pri partizanih. Ko bo vojske konec, bo spet najglasnejši.«

Zaradi izgubljene vere se mi je zdel Olga zopr in tuj. Kakor da je nenadoma ostarel.

»Sandi se mi zdi že na svetu tak, kakor je bil Golob,« je dejal.

In čez čas:

»Tudi Gašper. Zanj včasih nisem mislil.«

Ker sem molčal, je izzivajoče dodal:

»Lahko mu poveš.«

»Kaj bi mu pravil,« sem rekel.

In mu res nisem. Ne takrat ne kasneje.

Kaj se dogaja v svetu, smo vedeli, kaj se dogaja okoli nas, pa samo toliko, kolikor nam je povedal Sandi. Strelji za hribom so bili varljivi, lahko da so streljali tudi naši, in pobilskavanje raket... kdove če jih niso spuščali nad mestom, da bi pregnali strah.

»Se zmeraj jih je dolina polna,« je pripovedoval Sandi, ko se je vračal s svojih obhodov. »Silijo prav v zadnje vasi, zato nikoli ne veš, kje boš naletel nanje.«

Če ga je Tinko spraševal po naših, je zatrjeval:

»Nikogar nikjer. Vsi so se zabili. Ali pa so se predali. Veste, kdo je šel k belim?«

Roman je izdal Zavod Borec. Delo je bilo letos nagrajeno s Kajuhovo nagrado in z nagrado vstaje slovenskega naroda.

GLAS 9

Sreda, 20. februarja 1974

IVO ZORMAN

Draga moja Iza

Nekaj čudnega je sililo takrat iz ljudi, zatrte želje in navade in nagnjenja, ki so se potuhnjeno dramila in se oglašala, brž ko se je kdo čutil ogroženega.

Kdove kaj je sililo iz Sandija, kdove kakšne navade iz otroštva, ko si je v očetovi delavnici privoščil neokusne šale in so se prizadeti smejali, da bi se ne zamerili gospodarju. Oče je imel krojaško delavnico, in pomočniki in vajenci so bili brez milosti prepušeni Sandijevim krutim zabavam z iglami in vročim likalnikom in malico v časopisnem papirju... Sandi se je še zmeraj krohotal, ko jih je pripovedoval, kadar je bilo še prezgodaj, da bi zaspali, in pretremno, da bi metali karte.

Kdove kakšna mrznja je silila iz Nočevih pogledov. Toda o Noču nismo vedeli, kaj je počel, ko je bil še otrok.

O Olgu pa sem vedel vse.

Olga sem zato brž spoznal. Spet je bil droben in plah, da je bilo kar čudno, zakaj mu zjutraj niso zmočili las in ga počesali na prečo. Tak je prihajal v razred. Olga se je branil z bojazljivostjo kakor takrat, ko ga je Golob stisnil k steni in mu zagrozil, da ga bo po zobeh, in ga je Olga svaril, da ima hemofilijo, da bo izkrvavel... naj Golob kar poskusi, ampak naj raje vpraša zdravnika, potlej bo prepozno. Golob ga je pustil in samo zaničljivo pljunil. Ne verjamem, da je kdo od nas vedel, kaj je hemofilija. Beseda pa je bila zadosti nenavadna in zadosti smešna, da se je Olga prijel.

Tisti večer, ko je dejal, da rad stopi iz groba, dokler je mogoče, je bil natanko tak kakor pred Golobom.

»Kako mora biti šele zatohlo, ko človek ne more več ven,« je rekel prizadeto.

Govoril je tiho, skoraj šepetal je, kajti glas seže ponoči daleč. Besede so bile mišljene kot šala, a so imele korenine globoko v resničnosti in so izzvenele kot tožba.

»Se spominjaš zgodbe, ki nam jo je pripovedoval Benko?« je rekel.

Benko nam je rad pripovedoval zgodbe, zgodbo o Veroniki, zgodbo o trojčkih, ki bi bili radi skupaj peli novo mašo, o jezeru in o kljuki, ki je ostala v cerkvenem zidu od takrat, ko so pri-

Mali oglasi: do 10 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din; naročniki imajo 25 % popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

prodam

Prodam eno leto stare KOKOŠI. Zadruga 18 855
Prodam rabljeno kompletno SPALNICO iz orehovega lesa. Panjan, Škofja Loka, Vincarje 10, telefon 60-202 978
Prodam dobro ohranjen MEŠALEC znamke LESCH. Kalan, Ljubljanska 34, n.h. Kranj 1012
Prodam globok otroški VOZIČEK in HOJCO. Šolska 1 (hišnik) Škofja Loka 1013

kino

Kranj CENTER
20. februarja amer. barv. film MLADI MAŠČEVALEC ob 16. in 18. uri, špan. barv. film TOLPA TRI KRIZANTEME ob 20. uri
21. februarja špan. barv. film TOLPA TRI KRIZANTEME ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIČ
20. februarja amer. barv. film HIŠA IZ KART ob 16., 18. in 20. uri
21. februarja amer. barv. film MLADI MAŠČEVALEC ob 16., 18. in 20. uri

Kamnik DOM
20. februarja franc. barv. film OGENJ LJUBEZNI ob 18. in 20. uri
21. februarja ital. barv. film POTNI LIST ZA PEKEL ob 18. in 20. uri

Duplica
20. februarja meh. barv. film BELE ROŽE ZA ČRNO SESTRO ob 19. uri
21. februarja meh. barv. film BELE ROŽE ZA ČRNO SESTRO ob 19. uri

Tržič
21. februarja franc. barv. film OGENJ LJUBEZNI ob 18. in 20. uri

Bomba iz Kansas Sityja

Režija: Jerrold Fredman
Gl. vloge: Raquel Welch, Kevin McCarthy, Helena Kallianiotis
Film režiserja Fredmana, ki nima mnogo kvalitetnih prvin, je enotnost dveh soodvisnih komponent. Prva, zunanja, je prikaz posebne športne panoge, kjer tekmovalci s kotalkami na nogah drvijo proti cilju, pri tem pa ne izbirajo sredstev, ko je treba ovirati nasprotno tekmovalce. Dovoljeno jim je vse od boksa do najbrutalnejših fizičnih obračunov. Seveda je to popoln odmak od športa v pravem pomenu besede in hkrati značilnost za družbo na oni strani Atlantika, kjer je denar najpomembnejši.
V zakulisju teh nenavadnih tekmovalcev pa se odvijajo osebne drame posameznih tekmovalcev, ki so pravzaprav le brezosebni stroji v rokah podjetnih zaslužkarjev in klovni v areni sledi vsega naveličanega in senzacijskega množice. Tekmovalci so razdvojeni med svojim bistvom in potrebo po denarju. Ker dajejo prednost slednjemu, tone njihovo življenje v nezadržno propadanje.
Žal se je režiser odločil za tak pristop, ki le površno nakazuje zanimivo temo. M. G.

Radovljica
20. februarja amer. barv. film LEGENDA O ČRNEM CHARLEYU ob 20. uri
21. februarja turški barv. film DŽEM SULTAN ob 20. uri

Jesenice RADIO
20. februarja franc. barv. film OB ZATONU SONCA
22. februarja amer. barv. film LJUBEZENSKO IGRACKANJE

Jesenice PLAVŽ
21. februarja slov. film NE JOČI, PETER
22. februarja franc. barv. film OB ZATONU SONCA

Kranjska gora
20. februarja amer. barv. CS film RANČERJI NAPADAJO
21. februarja franc. barv. film OB ZATONU SONCA

prešernovo gledališče

SREDA, 20. februarja, ob 16. uri — Svetina Povše: UKANA; zaključena predstava za srednjo tehnično tekstilno šolo Kranj;
PETEK, 22. februarja, ob 17. uri — M. Pavlik: SNEŽAKI; ob 20. uri — P. Lužan: JANEZ IN MICKA; gostovanje Lutkovnega gledališča Kranj na IV. reviji lutkovnih skupin Slovenije v Kočevju.

Izdaja ČP »Gorenjski tisk«, Kranj, Ulica Moše Pijadeja 1. Stavak: ČP »Gorenjski tisk« Kranj, tisk: Združeno podjetje Ljudska pravica, Ljubljana, Kopitarjeva 2. — Naslov uredništva in uprava lista: Kranj, Moše Pijadeja 1. — Tekoči račun pri SDK v Kranju številka 51500-601-12594 — Telefoni: glavni urednik, odgovorni urednik in uprava 21-190, uredništvo 21-835, novinarji 21-860, malooglasni in naročniški oddelki 21-194. — Naročnina: letna 90 din, polletna 45 din, cena za 1 številko 1 dinar. — Oproščeno prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

10 GLAS
Sreda, 20. februarja 1974

Prodam krmilno REPO in KORENJE. Tavčar, Dolenja vas 8, Selca nad Škofjo Loko 1014
Prodam večjo količino SENA. Naslov v oglasnem oddelku. 1015
Prodam nova; leva prednja VRATA za ŠKODO in rabljeno SPALNICO. Benedičič, Mlaka 30 1016
Prodam kuhinjsko opremo, električni ŠTEDILNIK »TOBI« in divan. Deanovič, Partizanska 45, Škofja Loka 1017
Prodam KRAVO, brejo 6 mesecev. Reteče 75, Škofja Loka 1018
Prodam globok otroški VOZIČEK in KOSARO. Stara Loka 4, Škofja Loka 1019
Prodam PUNTE in DESKE za opaže. Godešič 17, Škofja Loka ali telefon 60-556 1020
Prodam novo PEČ za centralno kurjavo STADLER, 25.000 kalorij. Porenta Franc, Breg ob Savi 22 1021
Prodam semensko GRAHORO in rumeno KORENJE. Prebačev 27 1022

Prodam BIKCA, 300 kg težkega. Šenturska gora 24 1023
Prodam ohranjeno OMARO za dnevno sobo. Klemenčič, Mrakova 2, Kranj 1024
Prodam POHIŠTVO za spalnico in samsko sobo. Sajevic David, Mencingerjeva 1, Kranj 1025
Prodam dobro ohranjeno BCS KOSILNICO z vozičkom in 2000-l. SOD — cisterno, za olje. Poličar Janko, Naklo 83 1026
Prodam SENO in MLIN na kamna s pogonom na elektromotor. Kalan, Poljšica 4 a, Podnart 1027
Suhe smrekove PLOHE prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 1028
Prodam VOLIČKA, 340 kg, in ZASTAVO 750. Bodešče 17, Bled 1029

Prodam 7 tednov starega BIKCA, lepega za rejo. Žabnica 68 1064

kupim

Kupim več smrekovih in borovih PLOHOV, debeline 8, 5 in 2,5 cm. Ovsenik Alojz, Jezerska 108 c, Kranj 949

Kupim sprednja, nerjaveča vratca krušne peči. Peternelj, Gorenja Žehica 4, Poljane nad Škofjo Loko

vozila

Prodam avto VW 1200, registriran, zavarovan do konca leta 1974, radio blaupunkt, 4 rezervne gume, prtljažnik in druge rezervne dele za 15.000 din. Adamič Zvonko, Staneta Žagarja 6, Kranj. Ogled od 14. do 16. ure. 1030
Poceni prodam vozno KATRCO za 700.000 S din. Rakovec, Šempetrska 1, Stražišče (nasproti samopostrežne) 927
Prodam ZASTAVO 750. Moša Pijade 17, tel. 22-296 930
Ugodno prodam VW 1200, zaprt kombi, po generalni, odlično ohranjen. Oblak Janez, Dolenja Dobrava 13, Gorenja vas 938
Ugodno prodam RENAULT 8, letnik 1969. Sr. Bitnje 58 939
Prodam avto MOSKVIČ, letnik 1966 — cel ali po delih. Kranj, Oldhamska 9 1031
Prodam menjalnik za FIAT 1300 in več delov za FIAT 850. Naslov v oglasnem oddelku. 1032
Ugodno prodam DKV JUNIOR saksomat, letnik 1964, v voznem stanju, neregistriran. Šmit Rudi, Selo 43, Bled 1033
Prodam VW 1200, starejši letnik, v nevoznem stanju. Deželak, Blaževa 3, Škofja Loka 1034
Prodam ZASTAVO 750 v voznem stanju za 3500 din in čelno kosilnico PASQUALI. Pevno 13, Škofja Loka 1035

Ugodno prodam dobro ohranjen FIAT 600 D, letnik 1962, registriran za leto 1974. Bogataj Jože, Novi svet 17, Škofja Loka 1036
Prodam FIAT 750. Breg ob Savi 10, Kranj 1037
Prodam dobro ohranjeno ZASTAVO 750, letnik 1969. Suha 11, Kranj 1038
Ugodno prodam ZASTAVO 750, letnik 1968. Reteče 5 ali Puštal 98, Škofja Loka 1039
Prodam SPAČKA, letnik 1961, v voznem stanju. Cena 2500 din. Müller, Reteče 27, Škofja Loka 1040
Prodam ŠKODO Š 100. Klemenčič, C. na Brdo 30, Kokrica, Kranj 1041

Prodam ZASTAVO 750, letnik 1965 ter 850, letnik 1966. Božič Janez, Lipnica 3, Kropa 1042
Prodam VW 1300. Ogled vsak dan dopoldan. Kranj, Hafnarjeva 10 1043

Prodam MOPED TOMOS avtomatic. Dimič Branko, Begunjska 9, Kranj 1044
Prodam PEUGEOT 204. Ovsenek, Kidričeva 17, Kranj, tel. 21-635 1045
Prodam osebni avto ZASTAVO 750, letnik 1969. Srednja Bela 20, Preddivor 1046
Po ugodni ceni prodam dobro ohranjen avto DAF 44. Ogled vsak popoldan. Tenetiše 18, Hribar Aleš 1047

Prodam EMZ, 150 kub., letnik 1971, v voznem stanju. Sidraž 1, Cerklje 1048

triglav

TRIGLAV KONFEKCIJA KRANJ

Veliko sezonsko znižanje cen ženski konfekciji od 20—50 % v trgovinah v Kranju, Kamniku in Tržiču.

stanovanja

Fanta iščeta SOBO v Kranju ali bližnji okolici. Ponudbe pod »Mirna« 1050
Kupim GARSONJERO v Škofji Loki ali Kranju. Naslov v oglasnem oddelku. 1051
Manjše STANOVANJE v Škofji Loki ali okolici išče mlad par. Možno tudi predplačilo. Ponudbe pošljite pod »Cimpreje« 1052

ostalo

Prosim za POSOJILLO 5000 din — vrnem 7000 din najkasneje v 4 mesecih. Naslov oddajte v oglasnem oddelku. 1062

obvestila

REZERVNE DELE ZA TRAKTORJE, traktorske gume, akumulatorje, nudi KŽK Agromehanika po tovarniških cenah v trgovini Kranj, Koroška cesta, nasproti restavracije Park. Podjetja, večji potrošniki, dobijo še posebne rabate. 874
Cenjene obiskovalce in goste GOŠTILNE ZARJA V TRBOJAH obveščamo, da smo prevzeli gostilno v Cerkljah na Gorenjskem pri Erjavšku, poleg bencinske črpalke. V novi gostilni vam nudimo domačo hrano,

Zahvala

Ob boleči izgubi mojega moža

Jožeta Kokalja

se zahvaljujem gospodu župniku, pevcem in vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti.

Žalujoča žena Marija

Kranj, 19. februarja 1974

sprejemamo zaključene družbe, poročna kosila, na voljo so vam tujske sobe in avtomatsko kegljišče. Priporočamo se za obisk. Gostilna v Trbojah je začasno zaprta. 1063
Avtomobilske gume vseh vrst in akumulatorje po tovarniških cenah nudi trgovina v Kranju, nasproti restavracije Park. KŽK Agromehanika, Kranj 875

Rejci perutnine

Kmetijska zadruga Naklo prodaja enodnevne piščance
vsak torek od 6. do 12. ure dopoldan v valilnici Naklo. Večja naročila predhodno javite pisмено ali na telefon 47-024.
KZ Naklo — valilnica

zaposlitve

Zaposlim VAJENCE in DELAVCA za previjanje in popravilo elektromotorjev in rotacijskih strojev. »Elektromehanika«, Drole, Ljubljana, Prešernova 30, tel. 310-119 1007
Tako sprejem DELAVKO — ŠIVILJO v redno delovno razmerje in HIŠNO POMOČNICO. Nudim hrano in stanovanje, plačilo po do-

Zahvala

Ob boleči izgubi naše drage mame

Julijane Žontar

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo v tolikšnem številu spremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in vence in nam izrazili sožalje. Posebna zahvala gospodu župniku ter pevcem ob njenem slovesu.

Žalujoči: hčerki Juli z družino, Anka s hčerko, sestra Katka z družino in ostalo sorodstvo

Škofja Loka, 19. februarja 1974

Zahvala

Ob boleči izgubi naše dobre mame, stare mame in tete

Frančiške Udir

Prekuhove mame

se iskreno zahvaljujemo za nesebično in vsestransko pomoč vsem sosedom, posebno Mlinarjevim, Štularjevim in Kozikovim. Zahvaljujemo se tudi gospodu župniku Pavlinu, pevskeemu zboru, dr. Potočniku, organizaciji ZB Besnica ter vsem drugim znancem in prijateljem, ki ste jo obiskali in jo tolažili med boleznijo. Prisrčna hvala tudi vsem, ki ste darovali cvetje in vence, nam izrazili sožalje ter jo spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: sinova Francelj, Gustelj in hčerka Francka z družinami, snaha Marica ter ostalo sorodstvo.

Besnica, 20. februarja 1974

Zahvala

Ko je nepravilna usoda tako kruto posegla v naš dom in nam vzela predobrega moža in očeta

Franca Jermana

so bili z nami številni prijatelji, sorodniki in znanci. Vsem, ki so delili z nami bolečino in ki so se tako množično poslovili od nepozabnega — naša iskrena hvala.

Žalujoči: žena in otroci z družinami v imenu vsega sorodstva

Kranj, 18. februarja 1974

govoru. Curanovič, Kajuhova 28, Kranj 1053
Izučeni ali priučeni ŠIVILJI nudim stalno delo na domu. Ponudbe pod »Dober zaslužek« 1054
Iščem GOSPODINJSKO POMOČNICO, po možnosti mlajšo upokojenko. Hrana in stanovanje zagotovljena. Ponudbe: Peter Havalina, Lipica 7, Škofja Loka 1055
Iščem VARSTVO za 4-mesečnega dojenčka v dopoldanskem času. Kumlj Zdenka, Planina 5, Kranj 1056
Uigran narodno-zabavni kvartet s pevcem išče ANGAŽMA za pustovanje. Telefon 24-568 1057
Sprejem DELAVCA in DELAVKO za redno zaposlitev in začasno honorarnega DELAVCA. Viktor Konjedič, Delavska 39, Kranj 1058
Nujno iščem VARSTVO za 9-mesečno punčko. Ponudbe pod »Takoj« 1059
Iščem VAJENCA za izučitev strojnega ključavničarja ali strugarja. Nastop takoj. Strojno ključavničarstvo, Slatnar, Cerklje 50, telefon 42-087 1060

prireditve

NOGOMETNI KLUB Primskovo priredi v soboto, dne 23. 2. 1974, ob 19. uri VESELO PUSTOVANJE v Združenem domu Primskovo. Najboljše maske nagrajene. Zabaval vas bo ansambel METODA PRAPROTONIKA s pevcem. 963
Vabimo vas na PUSTNO ZABAVO, ki bo v Delavskem domu dne 23. 2. 1974 ob 18. uri. Zabaval vas bo ansambel TONETA KMETCA iz Ptuj z avtorjem in pevcem 1011
GASILSKO DRUŠTVO KOKRICA priredi v soboto, 23. februarja, in v torek, 26. februarja 1974, ob 19. uri PUSTNO ZABAVO S PLESOM, v Kulturnem domu Kokrica. Najboljše maske nagrajene. Igra ansambel TURISTI. Vabijo gasilci 1061
MLADINSKI AKTIV TRBOJE prireja v soboto 23. 2. ob 19. uri PUSTNO ZABAVO. Igra ansambel KARAVANA. Vabljeni 337

Zadovoljili le Norčič, Kalan in Gorjanc

Medtem ko smo pred tednom dni pisali o razveseljivih rezultatih naših predstavnikov na svetovnem prvenstvu v alpskem smučanju v St. Moritzu, pa so prve novice s prvenstva v klasičnih disciplinah v Falunu v glavnem slabe. Doslej so zadovoljili le Norčič v skokih (36.), Kalan v tekih (38.) in Gorjanc v klasični kombinaciji (29.). Uvrstitve ostalih treh jugoslovanskih skakalcev so tako slabe, da jih nismo imeli še nikdar v zgodovini jugoslovanskega skakanja. Zdaj se lahko spet tolažimo, kot smo se večkrat, da bo v prihodnje bolje. Ne glede na uvrstitve naših na sobotni prireditvi na 100-metrski skakalnici v Falunu pa lahko že danes trdimo, da z vadbo naših skakalcev ni nekaj v redu. Letos smo pričakovali, da bomo z isto generacijo skakalcev dosegali vsaj enake rezultate kot v preteklih treh letih. Po letoletni turneji Intersport je trener Zajc izjavil, da je njegov cilj Falun. Toda sedaj so rezultati še slabši kot so bili na začetku sezone. Mislimo, da opravičila za neuspeh ni. Če so na svetovno prvenstvo odšli tekmovalci, ki so v letošnji zimi dosegli slabše mednarodne rezultate kot Marjan Mesec, potem se ne moremo čuditi takšnemu neuspehu. Menimo, da zaključne priprave za svetovno prvenstvo niso bile v redu. 14 dni pred odhodom smo praktično že določene potnike obremenjevali z novimi dodatnimi izbirnimi tekmami, namesto da bi se v miru pripravljali kot ostale reprezentance po svetu; zadnji teden pred odhodom pa so izbranci za Falun vadili na 40-metrski skakalnici na Pokljuki! Znan trener švicarskih skakalcev Roscher, ki je vzgojil slovita skakalca Steinerja in Schmida, ni mogel verjeti, ko se je o pripravah naših skakalcev pogovarjal z vodjo jugoslovanske ekipe Dejanom Sinkom na mednarodnem tekmovanju v Murau teden dni pred svetovnim prvenstvom. Roscher je lepo vnaprej povedal, da Jugoslovani nimajo kaj iskati na svetovnem prvenstvu ob takšnem delu z reprezentanco. Svetovno znani strokovnjak za skoke se ni zmotil!

Uvrstitve treh skakalcev skoraj na repu predstavlja velik neuspeh jugoslovanskega skakalnega športa. Od 64 skakalcev iz 19 držav je bil Štefančič 52., Prelovšek 53. in Jurman 54. Kot zanimivost naj omenimo, da so bili naši izbranci pred dvema letoma na olimpijskih igrah na srednji skakalnici vsi do 37. mesta, medtem ko je bil letos najbolje uvrščen Norčič 36.

Kombinatorjec Janez Gorjanc je bil 29. Slabo uvrstitev si je zapravil predvsem s skoki. Vseeno pa je dosegel boljše uvrstitve kot v Sapporu, ko je bil 32.

V teku na 30 km se je najbolje uvrstil Kalan, ki je bil med 70 tekači 38. (torej realna uvrstitev), ostala dva pa sta bila precej slabša, saj je bil Dornik 50., Jelenc pa 56. Prvenstvo se nadaljuje in lahko samo še upamo, da bodo dosegli na prihodnjih nastopih boljše uvrstitve kot so jih v prvi polovici svetovnega prvenstva.

Državno prvenstvo v alpskih disciplinah

Le Gorišek in Gašperšič zlata

Na smučiščih Jahorine so se končale tridnevne borbe na letošnjem 29. državnem prvenstvu v alpskih disciplinah za člane in članice. Največ uspeha so tokrat imeli predstavniki mariborskega Branika, pri dekletih pa je tri naslove osvojila predstavnica ravskega Fužinarja Irena Jež. Od gorenjskih tekmovalcev sta se izkazala Dušan Gorišek (Radovljica) in Jeseničan Miran Gašperšič. Oba sta na tem tekmovanju osvojila po eno zlato odličje. Gorišek je dobil slalom, Gašperšič pa kombinacijo. V tej jugoslovanski alpski družini je pri članicah prvi nastopila tudi Triglavanka Milena Bajželj, ki je dosegla solidne rezultate.

Rezultati — veleslalom: moški: 1. Jaunik (Branik) 2:58,95, 2. Gašperšič (Jesenice) 3:00,17, 3. Gazvoda (Branik) 3:03,59, 5. Štraus (Jesenice) 3:05,63, 7. Komac (Tržič) 3:12,18, 8. Sodja 3:13,00, 10. Albreht (oba Jesenice) 3:17,02; **ženske:** 1.

Jež (Fužinar) 1:34,89, 2. Podgoršek (Olimpija) 1:41,03, 3. Gazvoda (Jesenice) 1:41,80, 4. Bem (Radovljica) 1:42,74, 5. Bajželj (Triglav) 1:43,66; **slalom: moški:** 1. Gorišek (Radovljica) 84,58, 2. Gašperšič 84,59, 3. Štraus 86,58, 4. Jakopič 86,61, 6. Pesjak 87,20, 10. Ponikvar (vsi Jesenice) 91,16; **ženske:** 1. Jež (Fužinar) 1:13,87, 2. Pikon (Radovljica) 1:17,75, 3. Žerjav (Olimpija) 1:17,88, 4. Gazvoda (Jesenice) 1:18,91, 6. Bajželj (Triglav) 1:21,11, 7. Veskovič (Jesenice) 1:23,04, 8. Veber (Železniki) 1:25,97;

smuk: moški: 1. Koželj 1:31,58, 2. Gazvoda 1:32,38, 3. Bedrač (vsi Branik) 1:34,88, 5. Sodja 1:35,32, 7. Gašperšič (oba Jesenice) 1:36,05, 11. Gartner (Železniki) 1:37,55, 12. Jakopič (Jesenice) 1:37,78, 13. Ješe

(Radovljica) 1:37,83, 15. Gasar (Železniki) 1:38,14; **ženske:** 1. Svet (Branik) 1:42,54, 2. Pikon (Radovljica) 1:43,54, 3. Jež (Fužinar) 1:44,66, 4. Gazvoda (Jesenice) 1:48,46, 5. Bogataj (Tržič) 1:49,41;

alpska kombinacija: moški: 1. Gašperšič (Jesenice) 39,06, 2. Gazvoda (Branik) 51,80, 3. Jaunik (Branik) 52,77, 4. Štraus (Jesenice) 75,99, 5. Dančuo (Mladost) 143; **ženske:** 1. Jež (Fužinar) 19,88, 2. Gazvoda (Jesenice) 118,10, 3. Podgoršek (Olimpija) 144,72, 4. Bem (Radovljica) 193,34, 5. Zerovnik (Novinar) 215,49 točk.

Kolajne so osvojili: Branik (3 zlate, 2 srebrne, 3 bronaste), Fužinar (3, 0, 1), Jesenice (1, 3, 2), Radovljica (1, 2, 0), Olimpija (0, 1, 2). —dh

I. zvezna hokejska liga

Jesenice : Slavija 9 : 0

Jesenice, I. zvezna hokejska liga, Jesenice : Slavija 9:0 (3:0, 4:0, 2:0), športna hala pod Mežakljo, gledalcev 1000, sodnika Čebulj (Radovljica), Janežič (Maribor).

Strelci za Jesenice: Beravs in Hafner po 2, R. Smolej, S. Košir, Eržen, Mlakar ter Felc po 1.

Jesenice: Knez, Žbontar, S. Košir, Jug, Pipan, B. Jan, I. Jan, Razin-

ger, Beravs, R. Smolej, Mlakar, Hafner, Felc, Poljanšek, Škrjanc, T. Košir, Eržen, F. Smolej.

Jeseničani so končno le stopili na led in visoko odpravili vevško Slavijo. Najlepša je bila druga tretjina, ko so Jeseničani dobro napolnili mrežo gostujočega vratarja. Srečanje je bilo na visoki športni ravni, saj sta bila izključena le dva igralca. —dh

Kranjska gora : Vardar 15 : 1

Jesenice, kvalifikacije za vstop v I. zvezno hokejsko ligo, Kranjska gora: Vardar 15:1 (9:0, 2:0, 4:1), drsališče pod Mežakljo, gledalcev 500, sodnika Gobec (Zagreb) in Petelin (Ljubljana).

Strelci za Kranjsko goro: Kunšič 4, Pirih 3, Brun in Pristov po 2, Medved, Ščap, Berlisk in Klemenc po 1.

Kranjska gora: Krmelj, Pretnar, Ščap, M. Šebjanič, Šivic, D. Šebja-

nič, Berlisk, Brezovec, Pirih, Kunšič, Smagin, Klemenc, Brun, Pristov, Mavčec, Kern, Medved, Rozman.

Kranjskogorci so v prvi kvalifikacijski tekmi za vstop v I. zvezno hokejsko ligo že zagotovo v elitni družini. Z dobro igro v prvi tretjini so že nadigrali borbene in mlade igralce iz Skopja in si s tem zagotovili veliko prednost pred drugim srečanjem. —dh

Nepričakovan uspeh pomlajenega moštva

V zimskem bazenu hotela Ivan hotelskega naselja Solaris v Šibeniku so se končale četrtfinalne borbe skupine B in C za drugi jugoslovanski vaterpolski pokal.

Najzanimivejša in najkvalitetnejša od treh, tretja je bila v Beogradu, je bila nasploh skupina B. V njej so se za štiri polfinalna mesta borili prvotigaši z vrha lanskega prvenstva »slani« Jadran in POŠK (oba Split), Primorac (Kotor) ter »žabarja« Mladost (Zagreb) in kranjski Triglav. Edini drugoligaš v tej elitni družini so bili prav predstavniki Slovenije, vaterpolisti gorenjske metropole.

Ceprav so v tridnevni bojih od štirih srečanj iztržili le dva remija, so se uvrstili v nadaljnje tekmovanje — v polfinale. Uspeh je toliko večji, saj smo na pot odšli v pomlajeni postavi. Švarc in Bobo Balderman sta pri vojaki, Miro Malavašič in Jože Velikanje pa sta zbolela. Tako je bil trener Didič primoran, da je v ekipo uvrstil mladince. Dobro so se znašli v družini prvotigašev ter se enakovredno kosali z velikani jugoslovanskega vaterpola. S svojo igro so presenetili vse štiri nasprotnike, ko so jih dovolj namučili v vseh srečanjih. Pozna pa se še neizkušnost mladih, saj so na primer že dobljeno srečanje v prvi tekmi z Jadranom tesno izgubili kljub dobremu vodstvu. To se je pokazalo tudi v srečanju z zagrebško Mladostjo. Rezultat po dveh tretjinah je bil za triglavane ugoden, saj je Mladost vodila le z golom prednosti. V preostalih dveh srečanjih pa so pokazali vse odlike dobrega vaterpola in z borbenostjo osvojili dve točki.

Spet se je pokazala stara napaka sodnikov. Na turnirju v obeh skupinah so srečanja vodili najboljši jugoslovanski arbitri. Po mnenju

vseh pa so bili najslabši del vsega tekmovanja. Prišli so nepravilni, in to je vplivalo na njihovo nepravično sojenje. Za primer naj navedemo, da je srečanje Triglav : POŠK vodil bivši igralec splitskega prvotigaša Jović, tekmo C skupine Jug (Dubrovnik) : Mornar (Split) pa nekdanji odlični igralec tretjega splitskega ligaša. V srečanju Triglav : Primorac je prišlo do neljube pomoči pri zapisniškarski mizi. Glavni sodnik merilec časa je v zadnji minuti igre oškodoval triglavane. Zadnjo minuto vsakega srečanja namreč označi sirena. Prav tu pa je sodnik dvakrat pritisnil na znak in pri tem oškodoval igralce iz Kranja, ki so imeli žogo z igralcem več ter pri

rezultatu 6:6. Sodnik srečanja Zagrebčan Ivković, ki je obenem tudi mednarodni sodnik, je po pravilih prekinil igro. Le-ta pa se mora nato nadaljevati s sodniškim metom. Kranjčani pri tem niso imeli sreče, izgubili so žogo in srečanje je ostalo pri prejšnjem rezultatu. To je le nekaj napak, koliko pa so jih naredili vsi naši priznani delilci pravice, pa smo raje mižali. Ne vemo, kako si morejo privoščiti tak spodrseljaj, saj vedo, da je to eno najvišjih jugoslovanskih tekmovanj, ko se vaterpolska moštva po vsej Jugoslaviji borijo za pokal maršala Tita. Če na ta srečanja lahko pridejo pripravljeni igralci, bi to morali storiti tudi sodniki.

Triglav : POŠK 4:4

Šibenik, četrtfinale za jugoslovanski vaterpolski pokal, Triglav : POŠK 4:4 (0:1, 2:2, 0:1, 2:0), sodnik Jović (Split).

Triglav: Vidic, Mohorič, Kodek, Z. Malavašič, Nadižar, T. Balderman, Šveglj, Stariha, Kuhar, Hribar.

Strelci za Triglav: Kodek 3 ter Šveglj 1.

V zadnjem srečanju, ki je odločalo o bitu ali ne biti, so Kranjčani odnesli točko. Izkazali so se v zadnji četrtini, ko je Kodek z dvema lepima streloma izenačil rezultat.

Primorac : Triglav 6:6

Četrtfinale za jugoslovanski vaterpolski pokal, Primorac : Triglav 6:6 (1:2, 1:1, 3:1, 1:2), sodnik Ivković (Zagreb).

Strelci za Triglav: Balderman 2, Kodek 2, Mohorič in Malavašič po 1.

Mladost : Triglav 5:2

Četrtfinale za jugoslovanski vaterpolski pokal, Mladost : Triglav 5:2 (2:1, 1:0, 0:1, 2:0), sodnik Klisović (Šibenik).

Strelci za Triglav: Šveglj in Mohorič po 1.

Triglav : Jadran 6:7

Četrtfinale za jugoslovanski vaterpolski pokal, Triglav : Jadran 6:7 (2:1, 2:1, 1:3, 1:2), sodnik Ivković (Zagreb).

Strelci za Triglav: Nadižar 2, Malavašič 2, Kodek in Balderman po 1.

Na veliko presenečenje vseh so triglavani vodili dvakrat kar z dvema goloma razlike. Še v zadnji četrtini je bil rezultat izenačen, zmagoviti gol za nasprotnika pa je v zadnjih sekundah igre dosegel Lozovina, ko je bil izključen Stariha. Posebno se je izkazal mladi

vratar Kranjčanov, komaj 20-letni Tugo Vidic, ki je s svojo mojstrsko obrambo navdušil. Vse kaže, da je dolgoletna slabost kranjskih vaterpolistov pozdravljena, saj smo z Vidcem dobili odličnega vratarja.

Iz C skupine so se v nadaljnje tekmovanje uvrstili: Jug, Mornar ter drugo presenečenje šibeniških skupin domači drugoligaš Solaris.

Iz A skupine v Beogradu pa so v polfinalu Partizan, Crvena zvezda (oba Beograd), KPK (Korčula) in Jadran (Herceg Novi).

D. Humer

Triglav : ŽKK Maribor 90 : 74

Kranj: Telovadnica OŠ Franceta Prešerna, gledalcev 50, sodnika Plevnik in Lotrič (oba Ljubljana).

Triglav: Košir 22, Mavrič 10, Lipovac 12, Kalan 24, Skubic 2, Klavara 3, Nagy 2, Šilar 4, Fartek 11.

V nadaljevanju zimske SKL za člane so igralci Triglava dosegli novo zmago. S hitro, učinkovito in borbeno igro so visoko premagali ekipo ŽKK Maribora. Gostje so se sicer razigranim domačinom na trenutke dokaj dobro upirali, toda s svojo, dokaj blede igro niso niti za trenutek ogrozili zmage mladih igralcev Triglava. Pri domačinih velja pohvaliti celo moštvo, pri Mariboru pa sta nekoliko izstopala Vilfan in Vahen, ki sta bila tudi najboljša strelca.

V naslednjem kolu bo ekipa Tri-

Ena zmaga dva poraza

V soboto in nedeljo je bil v Kranju bogat spored kvalitetnih namiznoteniških prireditev. V okviru I. zvezne lige za ženske je domači Triglav najprej izgubil z ljubljansko Olimpijo z 1:5, medtem ko je v nedeljo po dokaj izenačenem srečanju odpravil Opatijo s 5:4. V prvem srečanju je zmagala za Triglav le Jakopinova, v drugem pa sta po dve zmagi dosegli Jakopinova in Zakojčeva, eno zmago pa Zerovnikova.

Moška ekipa Triglava pa je nastopila v okviru II. zvezne lige proti ljubljanski Iliriji in podlegla z 2:5. V kranjski vrsti je bil najboljši Ramovš, ki je dvakrat zmagal. J. J.

glava gostovala v Mariboru, kjer bo njihov nasprotnik moštvo Marlesa	
Novoteks	431315:2596
Vrhnika	330250:2016
Triglav	431335:3176
Maribor	422302:3024
Beti	312244:2222
Marles	312193:1822
Postojna	413226:2832
Elektra	312192:2602
Ježica	202155:1860
B. Bogataj	

Nogometne novice

Na sestanku predstavnikov občinskih temeljnih telesnokulturnih skupnosti z Gorenjske, ki ga je sklical temeljna nogometna zveza Gorenjske, so predstavniki enotno podprli težnjo nogometnih delavcev, da obstaja na Gorenjskem nogometni forum, ki bo vodil tekmovanja v gorenjskih nogometnih ligah. Obljubili so, da bodo finančno podprli delo trenerske in sodniške organizacije ter napore pri delu z mladino, da bosta mladinska in pionirska gorenjska reprezentanca čim boljše pripravljene za tradicionalne turnirje, ki bodo letos v Mariboru in Novi Gorici.

Zborovali so tudi nogometni trenerji, kjer so se dogovorili, da bodo delo v organizaciji pospešili, organizacijsko utrdili in izdelali delovni program.

Občni zbor so imeli sodniki s področja Gorenjske. Sprejeli so nov statut in poslovnik; nov upravni odbor gorenjskih sodnikov bo vodil Pavle Novak. P. N.

Občinsko prvenstvo na Zelenici

ŠSD »Polet« iz Tržiča je pripravilo v petek, 15. februarja, prvenstvo učencev tržičkih osnovnih šol v veleslalomu. Na dveh progah, ki jih je postavil znani tržički reprezentant Janko Štefe, je tekmovalo 125 učencev iz Tržiča in Križev. Največ uspeha so imeli učenci OŠ heroja Bračiča, ki so tako osvojili tudi prehodni pokal.

Rezultati: cicibanke: Kaličnik 45,7; cicibani: Nemec 38,2; mlajše pionirke: Peharc 36,9; mlajši pionirji: Ribnikar 48,3; st. pionirji: Legat 46,0; st. pionirke: Šober 38,4; ml. mladinci: Kodrič 37,6; ml. mladinci: Josef 47,1.

Ekipno: 1. OŠ heroja Bračiča Tržič s 15,59,1; 2. OŠ heroja Grajzerja Tržič 17,24,8; 3. OŠ kokrškega odreda Križe 20,48,3.

K.

Poskusite srečo z novimi srečkami
ekspresne loterije

prve samostojne igre
Loterijskega zavoda Slovenije

- cena srečke 5 din
- za dobitke 60 %
- v vsaki seriji 1.000.000 srečk

286.520 dobitkov v skupni vrednosti 3.000.000 din
med njimi 20 dobitkov po 10.000 din

Ko si miličniki nataknejo smučči

Nadaljevanje s 1. str.

sekunde. Očitno je, da tovarišem v modrih uniformah šport nikakor ni španska vas, saj konec koncev izborna fizična pripravljenost predstavlja prvi pogoj njihove učinkovitosti.

Seveda tokrat niso nastopali v uniformah, temveč v civilnih »dre-

sih«, v oprijetih hlačah in pisanih puloverjih, brez značilnih čepic in brez zadržanega, službenega, varuhom reda in miru lastnega izraza na licih. Množico fantov, deklet, mož in žena vrh 650-metrške strmine, posejane z 20 vratci, kakor tudi one za startom 440-metrške sankake drče, je prevevalo vedro, prijetno razpoloženje — čeprav bi pretiravali, ako bi trdili, da ni nikogar glodal črv treme. Toda duhovite šale in pri-

jateljska zbadanja so sproti brzdale naraščajočo nervozo. Kdo ve, ali bi kak zakrknjen, star znanec kriminalistov v zbirki nasmejanih, sproščenih obrazov prepoznal svoje sovražnike.

O MAČKAH IN MIŠIH

Ker smo že ravno pri miličniških »strankah«, naj mimogrede povem, kaj mi je odgovoril vodja tekmovanja Janez Erjavec, ko sem ga malce zlobno pobaral, ali se ne boji, da bodo po širni Gorenjski »... miši plesale, saj vas, »mačkov«, danes ni doma? No, provokacija ni uspela, kajti Janez je pojasnil, da so posamezne postaje poslale v ogenj dovolj dežurnih ekip, ki skrbno bdijo nad početjem vrlih, vikendsko razpoloženih državljanov. In je še dodal, naj kar poskusim, recimo, kršiti prometne predpise, sesti okajen v avtomobil ali kaj podobnega. Bom že videl vraga!

A pustimo neprijetne meditacije in raje pogledimo, kako so tekli dogodki. Proge je organizator, športno društvo Železniki, odlično pripravil: bile so trde in hitre kot le kaj. Žal je gosta jutranja megla poskrbela, da nekaj ur nisi razločil ničesar okrog sebe. Kljub temu so sankaki — 8 pripadnic šibkejšega spola in 36 možakarjev, razdeljenih v starostni skupini do 35 let in od 35 let naprej — pogumno zapeljali v vijugasti, poledeneli »kanjon«. Najspretnije je (zlasti v uvodnem poskusu) ovinke premagoval miličnik-veteran Krsto Tomašević iz Škofje Loke, ki je pustil zadaj vso družino mlajših kolegov in dosegel rezultat 1:27.9. Če pa bi namesto sekund merili glasnost navijačev vzdolž trase in v cilju, bi premočno zmagala Dana Spahič (51), starosta športnega dneva miličnikov in carinikov. Namerili so ji sedmi čas, dasi ne smemo pozabiti omeniti, da je v drzni drugi vožnji dala v koš vsaj polovico moških sotrudnikov.

NEUNIČLJIVI VETERAN IZ KRANJSKE GORE

Tik pred začetkom veleslaloma sta veter in opoldansko sonce temeljito razredčila nadležne koprene. Kot veleva bonton, je v vratolomni ples skozi zvito nameščen gozdiček dvojnih kolov (potem ko so trije predvozači povlekli smučino) prva krenila Cvetka Erjavec. Nihče ji ni mogel odvzeti »zlatega« odličja, saj je bila edino dekle v armadi 34 moških. Slednji so nam nato navzlic peščici izjem, demonstrirali vrhunsko znanje, mojstrsko obvladovanje spolzkih dila, ter navdušili tudi načelnika UJV Kranj Miloša Mitiča, ki sicer sam ni nastopil, a je prizadevno bodril ostale. Janko Šekli, vodja kadetske smučarske šole in gorski reševalec iz postaje mejne milice Kranjska gora, v konkurenci »gadov« nad 35 let spet ni imel resnega tekmeca. Miličnik Jože Pergarec in kriminalist Jože Skubic, drugo in tretjevrščena, sta neuničljivemu Kranjskogorcu lahko le čestitala: pičlih šest desetink je namreč zastal za absolutnim rekorderjem, »mlajšim pionirjem« Andrejem Zemvo (42,00). Zemvi so v dokaj tesnem zaporedju sledili Kolenc, Radon in Kropar. Gornja četverica priča o izredni izenačenosti novega rodu varnostnikov, ki trenirajo pod večšo roko izkušenega Šeklija.

Spodobi se, da v zaključku pričujočega zapisa poleg organizatorjev pohvalimo predvsem prireditelje, PM Škofja Loka. Bolje je sindikalno prevenstvo težko izpeljati. Zastopniki pokrovitelja, UJV Kranj, niso zaman zadovoljni: srečanje na Soriški planini je znova potrdilo kvalitete mladih kadrov, katerih obče znanje in sposobnosti več kakor opravičujejo pričakovanja predstojnikov.

REZULTATI: SANKANJE — ženske: 1. Jana Kisovec (PM Šk. Loka) — 1:38,3 2. Marija Brišar (PMM Ljubelj) — 1:39,4, 3. Cvetka Erjavec (UJV Kranj) — 1:41,6. **Moški nad 35 let:** 1. Krsto Tomašević (PM Škofja Loka) — 1:27,9 (40,4 + 47,5), 2. Jože Pergarec (PMM Kr. gora) — 1:30,4, 3. Marjan Čemažar (PMM Kranj) — 1:31,5. **Moški do 35 let:** 1. Janez Praprotnik (Carina Ljubelj) — 1:30,3, 2. Jaka Demšar (PM Radovljica) — 1:31,1, 3. Branko Bauman (UJV Kranj) — 1:36,3. **Ekipno:** 1. PM Radovljica — 4:51,9, 2. Carina Ljubelj — 5:02,9, 3. UJV Kranj — 5:12,0. **VELESALOM** — **Ženske:** 1. Cvetka Erjavec (UJV Kranj) — 1:01,5. **Moški nad 35 let:** 1. Janko Šekli (PMM Kr. gora) — 42,6, 2. Jože Pergarec (PMM Kr. gora) — 48,1, 3. Jože Skubic (UJV Kranj) — 48,8. **Moški do 35 let:** 1. Andrej Zemva (OM Kr. gora) — 42,0, 2. Andrej Kolenc (OM Kr. gora) — 43,0, 3. Florjan Radon (PMM Kr. gora) — 45,1. **Ekipno:** 1. OM Kr. gora — 2:12,1, 2. Carina Jesenice — 2:33,6, 3. PMM Kr. gora — 3:01,3. Besedilo: I. Guzelj Foto: F. Perdan

367.000 dinarjev stroškov zaradi pogina rib

Kranjska ribiška družina je imela vse od septembra 1971 v reki Kokri od Oljarice v Britofu do hidroelektrarne v Kranju rezervat za vzgojo lipana. Danes tega rezervata, iz katerega so dobivali ikre in zarod, ni več. 20. septembra 1971 je Oljarica, ki je obrat Kmetijsko živilskega kombinata Kranj, spustila v Kokro večjo količino onesnažene vode. Zato so takrat poginile vse ribe, rezervat je bil uničen, škoda pa velika.

Zadeva se je ob koncu minulega leta končala na sodišču, ko je Vrhovno sodišče potrdilo sodbo okrožnega sodišča v Kranju. Oljarica je morala plačati škodo ribiški družini z obrestmi in pravne stroške v skupni vrednosti prek 36,7 milijona starih dinarjev. Škoda, ki je takrat nastala, je zdaj sicer povrnjena, vendar posledice le-te še dolgo časa ne bodo odpravljene. Kot reče no ribjega rezervata za lipana ni več. Dno Koke v tem delu je še vedno zamašeno in ker Oljarica tudi zdaj še nima vseh potrebnih čistilnih naprav, je še vedno nevarnost onesnaženja vode.

Kaj bi lahko k temu še dodali? Morda to, da je varstvo voda urejeno s temeljnim zakonom o vodah in republiškim zakonom o vodah. Predpisa prepovedujeta spuščanje nevarnih in škodljivih snovi, ki bi v vodi lahko povzročile neugodne spremembe v njenih lastnostih in med drugim ogrozile tudi življenje ali zdravje rib. Tako je posebej prepovedano spuščanje odpadnih voda v površinske vode in na njihove bregove.

Ta določila niso nova, pa vendar smo dan za dnem priča onesnaženju voda in okolja. Med kršilci so tako delovne organizacije kot posamezniki. Najbrž v prihodnje ne bi smele biti zgolj denarne kazni tiste, s katerimi bi skušali obvarovati naše okolje. Če se vsi skupaj ne bomo pravočasno zavedli, da so čiste vode in okolje osnovni vir za zdravje človeka, tudi še tako velike materialne kazni tega ne bodo rešile. Po drugi strani pa je seveda še kako res, da se vsi skupaj prepočasi in včasih tudi namerno ne zavedamo, kaj pomeni čisto okolje. Zato so takšne kazni predvsem kot opozorilo tudi potrebne.

A. Zalar

Predmeti brez lastnika

V preiskovalnem priporu je 22-letni Bojan R. brez stalnega bivališča. Kriminalisti kranjske uprave javne varnosti so mu dokazali 11 vlomov v avtomobile. Zagrešil jih je lani decembra in letos januarja. Pri njem so našli več predmetov, ki jih je verjetno odnesel iz avtomobilov, vendar pa za vse predmete še niso našli lastnika. Tako ne vedo, čigave so odeje, rjave usnjene moške rokavice in ena baterija. Kdor bi hotel te predmete prepoznati, naj se oglasi na Upravi javne varnosti vsak dan v dopoldanskih urah.

s sodišča

Zelenica ni parkirišče

Ljudje smo zares čudni. Zdaj vzdihujemo — narava, narava, — jo opevamo in se navdušujemo nad njo, drugič spet pa ne bi mignili niti z mezinom, četudi bi gradbeni stroji pravkar prekopal za novo stolpnico zadnji košček zelene trate. Prav zato so zelene trate v naseljih morali zavarovati pred raznimi »uničevalci« celo z občinskimi odloki. To seveda ne moti nekaterih, da ne bi trat med bloki uničevali z izgovori, češ, saj Angleži prav tako hodijo po tratah, pa čeprav so jim skoraj na »sruco zrasle«. Ze res, ampak angleška trata je tako negovana, da prenese hojo in bi verjetno še kako vožnjo z avtomobilom, česar za slabo negovane trate v naših mestih ne moremo trditi. Pogledimo samo prava parkirišča na zelenicah med bloki! Avtomobilske gume napravijo tako razdejanje, da se trava potem ne zaraste več, uspeva le plevel.

Tale uvod je namenjen pravzaprav nenavadnemu dogodku, o katerem je razpravljalo celo sodišče. Nenavadnemu zato, ker je bila prav zelenica posreden vzrok, zaradi katerega je znani ljubljanski odvetnik Ivan Tlaker storil kaznivo dejanje. Ko se je sredi novembra 1972 odvetnik pripeljal v Kranj k stavbi sodišča, je zavil na parkirni prostor, vendar svojega avtomobila ni pustil na parkirnem prostoru, čeprav je bilo še dovolj prostora, pač pa ga je pustil na zelenici. Se tedaj, ko je bil pri avtomobilu, ga je na nepravilno parkiranje opozoril občinski komunalni nadzornik Dušan Trbovič. Le-ta je namreč stal še z dvema občinskima uslužbencema na pločniku ulice Moše Pijadeja. Nadzornik, ki je po odloku o varstvu javnega zelenja na območju občine Kranj, uradna oseba, ima pravico na mestu izterjati od kršilca tega odloka denarno kazen ali pa ga predlagati v postopek sodniku za prekrške. Na opozorilo komunalnega nadzornika Trboviča, naj odvetnik umakne avtomobil z zelenice, se le-ta ni zmenil, čeprav je Trbovič povedal, kdo je. Ko je Trbovič videl, da odvetnik ne namerava odpeljati z zelenice, je hotel avtomobil na zelenici fotografirati. Fotografija bi rabila kot dokaz v postopku pri sodniku za prekrške. Fotografiranje je odvetnika Tlakerja tako razjezilo, da je stopil do nadzornika Trboviča, ki je dvigal fotoaparat, in tako udaril po njem, da je bliskavica odletela in se na tleh razbila, fotografski aparat pa je Trboviču povzročil udarnino na prsnem košu. Po kratkem pririvanju in ko je jeza splahnela, je odvetnik spoznal, da se je vendarle prenegil.

Občinsko sodišče v Kranju je odvetnika Tlakerja obsodilo zaradi poskusa preprečitve uradnega dejanja uradni osebi in razžalitve na 3 mesece zapora pogojno za dve leti ter na plačilo poprečnine. Sodišče druge stopnje je to sodbo potrdilo, znižalo je le poprečnino. Sodišče v obrazložitvi meni, da bi se moral odvetnik vendarle takih brutalnih dejanj varovati, in ne na tak način omalovaževati družbena prizadevanja za lepše okolje.

L. M.

nesreče

Prehitevanje

V petek, 15. februarja, nekaj po 21. uri se je na cesti prvega reda v Podlublju pripetila prometna nezgoda zaradi neprimerne prehitevanja. Voznik osebnega avtomobila Vekoslav Pajntar (roj. 1950) iz Ročevnice pri Trzinu je prehiteval osebnim avtomobil Dragota Hlebarja (roj. 1939) iz Ročevnice tako tesno, da je pri tem Hlebarjev avtomobil zadel. Zaradi tega se je Hlebarjev avtomobil prevrnil na streho, po nekaj metrih pa se je spet postavil na kolesa. V nesreči je bil hujše ranjen sopotnik v Pajntarjevem avtomobilu Anton Šivic. Prepeljali so ga v jeseniško bolnišnico. Škode na vozilih je za okoli 16.500 din.

Izsiljevanje prednosti

V soboto, 16. februarja, dopoldne se je v Predosljah pripetila prometna nezgoda. Voznik mopeda Milan Pogačnik (roj. 1926) iz Orehovelj je pripeljal po vaški poti na prednostno cesto ne da bi se prepričal, če je le-ta prosta, ter se zato zaletel v osebnim avtomobil, ki ga je vozil Jože Čuderman (roj. 1936) iz Tupalič. V nesreči hujše ranjenega mopedista so odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Neprimerna hitrost

V petek, 15. februarja, popoldne je voznik osebnega avtomobila Rudolf Grzetič (roj. 1949) z Jesenic vozil z neprimerno hitrostjo proti Kranjski gori. Zaradi tega ga je v blagem levem ovinku zaneslo v desno pa še v levo, nato pa se je avtomobil prevrnil in se obdrsal ob betonsko ograjo. V nesreči ranjeno sopotnico Majdo Grzetič so prepeljali v jeseniško bolnišnico.

Nezgoda pešca

Na cesti v Gorenji vasi je v petek, 15. februarja, ob 20.20 uri voznik osebnega avtomobila Stane Sopar (roj. 1948) iz Gorenje vasi na kratki razdalji opazil Vinka Arnola (roj. 1918), ki je po desni strani šel proti Gorenji vasi. Ker je pešca prav tedaj zaneslo proti sredini vozišča, ga je avtomobil zadel. Ranjenega so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Neuničljivi Franc Šekli si kljub letom ni pustil odvzeti zmage med veterani.

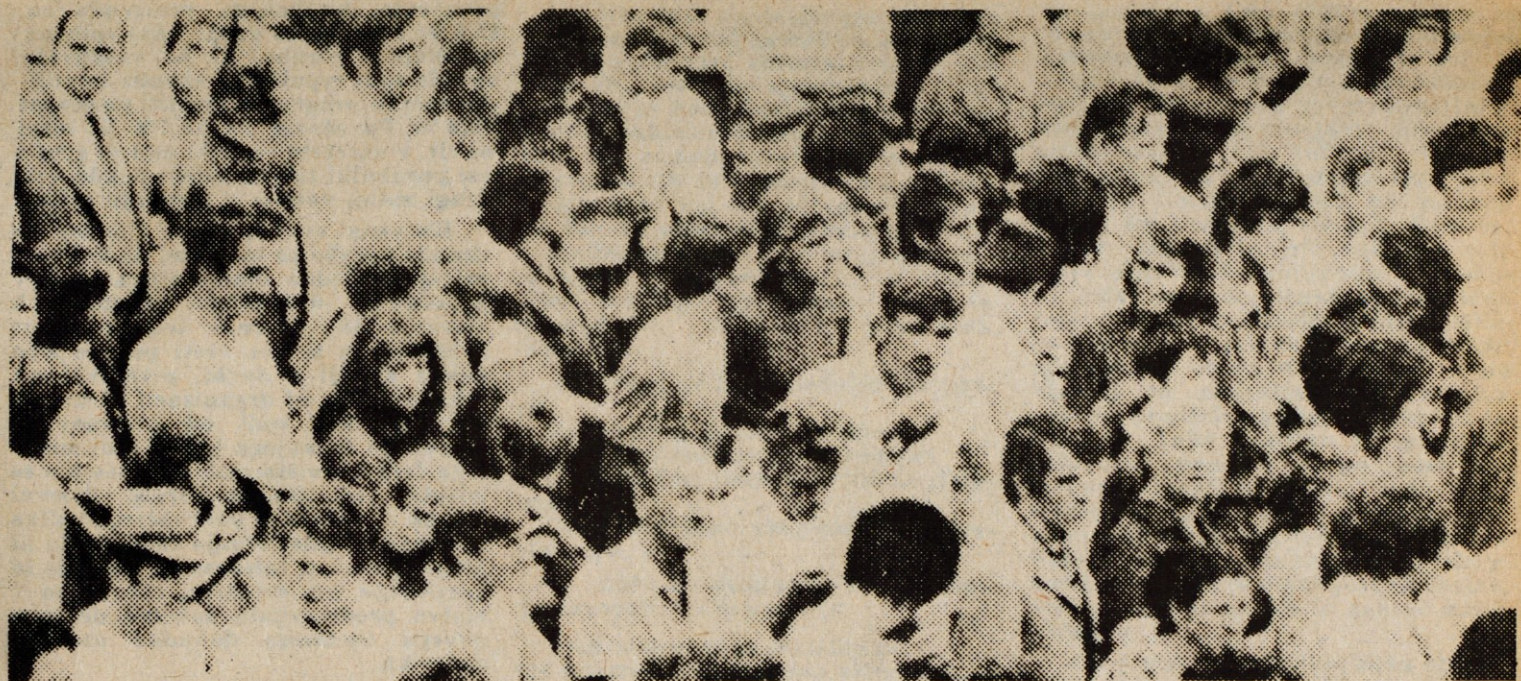
Z drugim mestom v sankanju v konkurenci žensk si je ena od najstarejših tekmovalk Marija Bišar (PMM Ljubelj) prislužila lepo nagrado organizatorjev.

Cveti Erjavec iz Kranja bi kot edini ženski predstavnici v veleslalomu lahko prvo mesto odvezel samo padec ali diskvalifikacija.

Vodja tekmovanja Janez Erjavec in komandir oddelka milice v Železnikih Ivan Gruden sta zaradi prezaposlenosti komaj utegnili sesti h kosilu.

DOGOVORIMO SE O SKUPNIH POTREBAH

Nova pota v financiranju skupne in splošne porabe

Selektivno omejevanje splošne porabe (proračuni družbeno-političnih skupnosti) in skupne porabe (šolstvo, zdravstvo, kultura itd.) je v letu 1974 ena izmed temeljnih nalog tekoče ekonomske politike. Nujno uokvirjanje obeh vrst porabe v realne možnosti bo ukrep, ki naj bistveno pomaga naši protiinflacijski bitki, ki jo bomo vodili celo letošnje leto in verjetno še dlje. V

ta splošen okvir, ki nam ga narekuje ekonomska politika, je republiška resolucija o družbeno ekonomskem razvoju Slovenije v letu 1974 že postavila konkretnije naloge in omejitve. Tako predvideva, da bi celotna splošna in skupna poraba v republiki ne smela preseči indeksa 119, to je porast za 19 % glede na lanskoletno porabo. To pomeni, da bo ob rasti družbenega proizvoda, katerega indeks je 123, ta poraba za 4 točke manjša. Če to načelo prenesemo na občinski nivo, vidimo, da bomo imeli v Kranju podobno situacijo. Izhodišča družbenega načrta za letos predvidevajo

povečanje družbenega proizvoda za 23,6 %. Torej se bo smela naša splošna in skupna poraba, ki bo vsebovala seveda tudi republiške skupne in solidarnostne programe, omejiti na porast 19,6 %. Povečanje za 19,7 % je torej okvir, v katerem se bodo morali gibati vsi porabniki teh sredstev; nekdo več, drugi manj, vendar v poprečju toliko.

Bistvena novost glede splošne in skupne porabe pa ni v tem, da jo bomo pričeli dosledno omejevat, ampak v popolnoma drugačnem pristopu k zbiranju in uporabi teh sredstev. Sredstva za ti dve vrsti porabe smo doslej zbirali z davki, prispevki oz. taksami tako od organizacij združene ga dela kot tudi od občanov iz njihovega sedanjega kakor tudi minulega dela. Na višino teh sredstev kot še posebej na njihovo porabo delovni človek dostikrat ni imel večjega vpliva in zaradi nepóznivanja tudi vedno ni mogel pokazati interesa za zbiranje in koriščenje teh sredstev, čeprav so v bistvu predstavljala dobršen del njegovega osebnega dohodka oziroma dohodka.

Nova ustavna ureditev pa omogoča delavcu oziroma delovnemu človeku popoln vpogled in nadzor nad koriščenjem novoustvarjene vrednosti. Prav ta pravica odpira nove možnosti delavcev v proizvodnji, da se enakopravno pogovarjajo z delavci v družbenih dejavnostih — svobodno menjavajo svoje delo — o tem, kolikšen del dohodka bodo namenili za zadovoljevanje svojih splošnih in skupnih potreb. V letošnjem letu bomo torej prvič realizirali ustavni princip svobodne menjave dela med delavci, kar pa seveda ne pomeni, da bo moč to storiti individualno, da bo moč ribariti v kalnem, ampak bodo morali biti ti dogovori v veliko večji meri selektivni glede financiranja posameznih družbenih dejavnosti kot pa doslej. Svobodno menjavo dela si zamišljamo tako, da bomo najprej morali skleniti družbene dogovore tako na občinskem kot tudi republiškem nivoju o globalnem obsegu obeh vrst porabe. Vsaka samoupravna interesna skupnost pa bo potem morala še skleniti neposreden samoupravni sporazum z delavci v temeljnih organizacijah združenega dela.

S takim načinom bo delavec prvič dobil možnost, da odloča o tistem delu sredstev, o tistem delu svojega dohodka, ki mu je bil doslej dostikrat odtujen.

Dogovarjanje in sporazumevanje ima veliko prednost pred dosedanjim načinom omejevanja potrošnje, ko je bila največkrat administrativna omejitev — potrošnje — za vse enaka. Nov sistem dogovarjanja in sporazumevanja daje možnost, da tako v okviru republike kot tudi posamezne občine damo neki družbeni dejavnosti prednost oz. več sredstev — pač glede na specifične potrebe.

Dosedanji način financiranja splošnih in skupnih potreb je bolj ali manj enako veljal skoraj tri desetletja. Zato nam je lahko popolnoma jasno, da v teh nekaj mesecih, ko praktično uvajamo popolnoma nov sistem, morda še ne bo vse tako, kot bi moralo biti. Na vsak način pa bomo politično in ekonomsko storili ogromen korak naprej v razvijanju samoupravnih odnosov in v obvladovanju celotne družbene reprodukcije.

Predsednik komisije za usklajevanje skupne in splošne porabe
FRANC ŠIFKOVIČ, dipl. oec.

Kakšen družbeni standard bomo imeli?

V letu 1974 nastajajo pri financiranju skupne porabe (šolstvo, zdravstvo, otroško varstvo, kultura, telesna kultura idr.) bistvene spremembe. Te dejavnosti se bodo odslej financirale na osnovi sklenjenih družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov. O programih in sredstvih za njihovo izvajanje pa naj bi v skladu z ustavnimi določili odločali neposredno delovni ljudje, za katere so ti programi pripravljeni. V tej publikaciji so objavljeni predlogi programov dela in financiranja naslednjih interesnih skupnosti:

- Temeljne izobraževalne skupnosti
- Sveta za otroško varstvo
- Temeljne kulturne skupnosti
- Temeljne telesno kulturne skupnosti
- Komunalne skupnosti za zaposlovanje
- Začasne skupnosti zdravstvenega zavarovanja in varstva
- Konference za socialno delo

ter programi republiških skupnosti za posamezna področja družbenih dejavnosti (republiške izobraževalne skupnosti, raziskovalne skupnosti Slovenije, republiške skupnosti otroškega varstva, republiške kulturne skupnosti, republiške telesno kulturne skupnosti in skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja).

Pri tem je treba poudariti, da so programi tistih interesnih skupnosti, ki zajemajo le občinske potrebe, dosti bolj natančno izdelani in ovrednoteni ter primerljivi s porabo v letu 1973. To velja za program temeljne izobraževalne skupnosti, sveta za otroško varstvo in temeljne kulturne skupnosti. Težje je primerljiva dejavnost in poraba na občinskem nivoju za temeljno telesno kulturno skupnost in za Konferenco za socialno delo, ker sta bili ti dve skupnosti ustanovljeni šele v drugi polovici lanskega leta, dejavnosti pa sta se financirali v pretežni meri iz občinskega proračuna vendar tudi iz številnih drugih virov. Indeksi povečanja porabe v letu 1974 napram porabi preteklega leta so pri temeljni telesno kulturni skupnosti in Konferenci za socialno delo posledica novih organizacijskih in vsebinskih oblik, ki so imele za posledico bistveno razširitev dejavnosti.

Povečana skrb za rekreativno dejavnost občanov, za večje telesnokulturno udejstvovanje mladine, poudarek na množičnosti in kvaliteti zahtevajo ustrezno večja sredstva kot doslej za področje telesne kulture.

S programom Konference za socialno delo, ki je tudi bistveno razširjen v primerjavi z realizacijo iz leta 1973, pa se je skušalo vsaj v določeni meri zadovoljiti številne potrebe v občini na področju socialnega varstva. Predvsem je bil namen programske usmeritve nove skupnosti, da v skladu s političnimi stališči in sprejetim programom socialne politike v občini Kranj, poskuša zmanjševati socialno razlikovanje na vseh nivojih in vseh področjih (zdravstvene kolonije za socialno šibke otroke, prispevek za vzdrževanje starih in onemoglih v novem domu upokojencev, rejnine, vzdrževanje mladoletnikov v domovih, oskrbnine, preživnine itd.).

Bistveno večje finančne potrebe od lanskega leta planirata temeljna izobraževalna skupnost in svet za otroško varstvo, vendar je to na videz nesorazmerno povečanje porabe objektiv-

no pogojeno. Leta 1970 so občani samoupravno in demokratično sprejeli program gradnje osnovnih šol in vrtcev in so se tudi z referendumom odločili, da sprejeti program sofinancirajo. Rezultati izvajanja programa pa so znani: v letu 1973 in v začetku letošnjega leta so bili odprti trije vrtci (Cerklje, Bitnje, Klanec), pet podružničnih šol (Kokrica, Orehek, Besnica, Naklo, Trboje) in tri centralne šole (Predoslje, Vodovodni stolp in Posebna šola) ter adaptirana podružnična šola v Voklem z oddelkom predšolskega varstva. V tekočem letu pa bosta zgrajena še vrtca v Stražišču in na Planini in adaptirani prostori za varstvo predšolskih otrok v Dupljah in Naklem. Tako obsežna investicijska dejavnost ima za nujno posledico močno razširitev redne dejavnosti (večje število oddelkov, povečano število otrok v varstvu, številnejši kader). Naloga temeljne izobraževalne skupnosti je, da vso to dejavnost financira, ker je rezultat potrebe in zahtev naših občanov.

Programi, ki zajemajo širša območja od občinskih, niso tako ovrednoteni kot ostali. Skupnost zdravstvenega zavarovanja in varstva ter komunalna skupnost za zaposlovanje predlagata regionalne programe v skladu z organizacijo interesne skupnosti, medtem ko je program skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja pripravljen za celotno republiko.

V publikaciji manjkajo zlasti podatki o sredstvih, ki bodo potrebna za financiranje skupnih potreb v okviru republike (srednje in visoko šolstvo, raziskovalna skupnost, republiška kulturna in telesno kulturna skupnost) ter sredstva za solidarnostni program, s katerim se bodo financirale nekatere družbene dejavnosti v manj razvitih občinah (osnovno šolstvo, kultura, telesna kultura itd.).

Iz predloženih programov dela in financiranja posameznih samoupravnih interesnih skupnosti je razvidno, da koordinacijski komisiji za usklajevanje splošne in skupne porabe v občini še ni uspelo docela uskladiti porabe z republiškimi izhodišči o dovoljenem indeksu 119 za povečanje skupne porabe in indeksu 116 oz. 118 za splošno porabo.

Zato je namen javne razprave, da se delovni ljudje v občini samoupravno in s polno zavestjo ter odgovornostjo odločijo, katerim dejavnostim bodo dali prednost in podporo, katere pa naj bi se obdržale na doseženi ravni zaradi omejevanja splošne in skupne porabe. Ta odločitev naj bo odraz resničnih potreb pri zagotavljanju ustreznega družbenega in osebnega standarda delovnih ljudi in objektivnih možnosti, da te potrebe finančno pokrijemo iz družbenega proizvoda, ustvarjenega na našem območju.

V resoluciji o družbeno ekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1974 je bilo sprejeto načelo, da naj bi na področju družbenih dejavnosti imele prednost tiste naloge, ki bodo prispevale k učinkovitejšemu gospodarjenju in povečanju produktivnosti dela. To naj bi bila hkrati tudi naša osnovna usmeritev pri določanju obsega posamezne družbene dejavnosti v občini Kranj v letu 1974.

JANEZ SUŠNIK

**Program Temeljne
izobraževalne skupnosti
Kranj za leto 1974**

I. Vzgoja in izobraževanje

V letu 1974 bo Temeljna izobraževalna skupnost izvršila vse tiste naloge, ki jih opravlja že vrsto let na podlagi zakonov, izvršilnih predpisov ter številnih družbenih dokumentov za področje vzgoje in izobraževanja. Obseg dejavnosti pa se je v tem letu bistveno razširil zaradi uresničevanja programa gradnje šol in vrtcev, ki so ga občani sprejeli leta 1970. V letu 1973 in na začetku letošnjega leta so bili zgrajeni trije vrtci, pet podružničnih in tri centralne šole ter adaptirana podružnična šola v Voklem z oddelkom za varstvo predšolskih otrok. V okviru programa bosta letos zgrajena še vrtca v Stražišču in na Planini ter adaptirani prostori za predšolsko varstvo v Dupljah in Naklem. V skladu z vsemi naštetimi obveznostmi bo Temeljna izobraževalna skupnost financirala naslednje:

1. redno dejavnost osnovnih in posebne šole (osebne dohodke, materialne izdatke, podaljšano bivanje, šolske svetovalne službe, 120-urno malo šolo, varstvo vozačev, šolske malice in sredstva za sklad skupne porabe),

2. redno dejavnost vzgojnovarstvenih zavodov in oddelkov (osebne dohodke in sredstva za sklad skupne porabe),

3. deljene in fakultativne ure, dopolnilno delo, dejavnost šolskih športnih društev,

4. štipendije in posojila,

5. nabavo učil in opreme,

6. nekateri stroške v neposredni zvezi z redno dejavnostjo vzgojnoizobraževalnih zavodov,

7. nekatere najnujnejše investicije v osnovnem šolstvu,

8. amortizacijo nepremičnin šolskih zavodov.

Razen tega bo izobraževalna skupnost sofinancirala:

9. dejavnost Delavske univerze, Glasbene šole, Letalsko-modelarske šole, Vzgojnega zavoda Kamna gorica in Zveze kulturno prosvetnih organizacij,

10. osnovno šolo za odrasle,

11. prevoze šolskih otrok,

12. oskrbnine v predšolskem in šolskem varstvu,

13. delo Vzgojne posvetovalnice Kranj.

OBRAZLOŽITEV

1. za redno dejavnost osnovnih šol in posebne šole v istem obsegu kot je bila lansko leto do septembra bomo potrebovali 33.669.810 din ali 20 % več sredstev glede na to, da je kalkulacija osebnih dohodkov izvršena na podlagi veljavnega samoupravnega sporazuma, ki je bil verificiran šele 1/7-1973.

V prvi polovici lanskega leta je bila točka vredna le 8,74 din neto, bistveno nižje so bile vrednotene posamezne kategorije prosvetnih delavcev, ni bilo upoštevano minulo delo, in tudi prispevki so bili bistveno manjši.

Upošteva se razširjeno dejavnost pa bomo potrebovali še dodatnih 4.969.381 din s katerimi bomo sofinancirali: 18 dodatnih rednih oddelkov, 7 oddelkov podaljšanega bivanja, 2 strokovna sodelavca z visoko izobrazbo, dodatnih 20 ur male šole za vsak oddelek, povečane materialne stroške in druge stroške, ki so s tem v neposredni zvezi.

2. Za enak obseg dejavnosti vzgojnovarstvenih ustanov in oddelkov kot je bil lani do septembra bi potrebovali 6.610.93 din oz. 18 % več kot v letu 1973. Pri izračunu so upoštevani veljavni samoupravni sporazumi.

Za razširjeno dejavnost, ki obsega 6 dodatnih oddelkov od 1/1-1974, 8 oddelkov od 1/4-1974 (Stražišče) in 8 oddelkov od septembra 1974 (Planina, Naklo) pa bi potrebovali še 2.813.340 din.

3. V osnovnih šolah je potrebno deliti pouk nekaterih predmetov (telesna vzgoja, tuj jezik itd.), kar pa zahteva več sredstev. Financiranju teh ur smo namenili 17 % več sredstev kot lani.

Po zakonu je obvezno dopolnilno delo s slabšimi učenci in ga Temeljna izobraževalna skupnost financira že nekaj let. V letu 1974 naj bi za to porabili 900.000 din.

Že doslej smo vložili veliko prizadevanj in sredstev, da smo razvili in omasovili delo šolskih športnih društev, ki jim je v letu 1974 namenjeno prav tako za 17 % več sredstev kot lani.

4. V skladu s planom kadrov Temeljna izobraževalna skupnost vsako leto podeljuje štipendije za šolanje na kadrovskih šolah pedagoške smeri, razen tega pa daje socialno šibkim dijakom in študentom študijska posojila. Trenutno Temeljna izobraževalna skupnost štipendira 101 študenta in kreditira 40. V jeseni z začetkom novega šolskega leta se bo to število še povečalo, tako da bo potrebno vsaj za 30 % več sredstev kot lani oz. ca. 1.110.000 din.

5. Opremljanje šol z učili, ki naj zagotove sodobno izvajanje pouka, je dolžnost izobraževalne skupnosti čeprav za to v veliki meri skrbijo že same šole. Iz predvidenih 450.000 din bomo prav tako nabavili učbenike za novo matematiko kot smo jih že tri leta zapored.

6. Temeljna izobraževalna skupnost je doslej financirala nekatere pomembne dejavnosti, ki so v neposredni zvezi z redno dejavnostjo osnovnih šol: testiranje šolskih novincev, uporabo zimskega bazena za pouk plavanja, šolske ekskurzije, strokovne ekskurzije prosvetnih delavcev, strokovno in družbeno usposabljanje učiteljev, odpravnine upokojenim prosvetnim delavcem, šolo v naravi itd. Za te namene smo predvideli porabo v višini 1.502.100 din.

7. Temeljna izobraževalna skupnost se ne more izogniti nekaterim nujnim investicijam v osnovnem šolstvu. V letu 1974 bo morala nabaviti vozilo za prevoz učencev s Šenturške gore v matično šolo, če naj se dokončno reši ta večletni problem, financirala pa bo tudi instalacijo centralne kurjave v osnovni šoli Zalog in Žabnica. Investicijski strošek bo znašal po predvidevanjih 1.050.000 din.

8. Za amortizacijo nepremičnin šolskih zavodov, ki jo Temeljna izobraževalna skupnost formira po zakonu in 75 % združuje v posebnem skladu smo sicer predvideli isti strošek kot lansko leto, vendar bomo morali za amortizacijo novih šolskih objektov zagotoviti še dodatnih 768.991 din, kar izkazujemo kot strošek razširjene dejavnosti.

9. Naštetim uporabnikom sredstev Temeljne izobraževalne skupnosti smo odmerili v globalu za 34 % več sredstev kot lansko leto, stroške pa smo ocenili na podlagi lanske letne porabe in že sprejetih obveznosti za leto 1974.

10. Temeljna izobraževalna skupnost je lansko leto financirala osnovno šolo za odrasle pri Delavski univerzi z 80.000 din, vendar je v jeseni 1973 odobrila še dodatnih 100.000 din v zvezi s sklepom ustavnega sodišča o brezplačnem osnovnem šolanju odraslih. Glede na to, da še vedno ni systemske rešitve za financiranje osnovnošolskega izobraževanja odraslih smo predvideli celotni strošek v znesku 720.000 din. Delež Temeljne izobraževalne skupnosti bo lahko bistveno manjši, če bo prišlo do sklenitve družbenega dogovora s temeljnimi organizacijami združenega dela o sofinanciranju osnovne šole za odrasle.

11. Že od ustanovitve dalje regresira Temeljna izobraževalna skupnost prevoze šolskih otrok 50 % oz. 100 % glede na oddaljenost učencev od šole. V občini je preko 1.300 osnovnošolcev-vozačev, cene prevoznih storitev pa so iz leta v leto višje. Glede na napovedane podražitve pogonskih goriv verjetno ne bo zadostovalo planiranih 1.250.000 din, čeprav je to 25 % več od lanske letne porabe.

12. S širitvijo predšolskega in šolskega varstva se povečuje delež izobraževalne

skupnosti pri sofinanciranju oskrbnin. Regresiranje se vrši na podlagi dohodkovne lestvice, ki omogoča največjo pomoč družbe najnižjim dohodkovnim skupinam. Po merilih za sprejem otrok v varstvo pa prav tako imajo prednost otroci iz teh kategorij, tako da je pri varstvu dvakrat upoštevan socialni in materialni položaj družin.

13. Že dve leti deluje v Kranju Vzgojna posvetovalnica, v katero se zatekajo po pomoč starši otrok z različnimi motnjami. Število obiskovalcev posvetovalnice vedno narašča, ustrezno temu pa tudi obseg njene dejavnosti in stroški. Posvetovalnica deluje kot regionalni zavod in jo sofinancirajo vse gorenjske izobraževalne skupnosti glede na število obravnavanih primerov z njihovega območja. 75 % obravnavanih primerov je iz kranjske občine in smo glede na to predvideli ustrezen delež za sofinanciranje v višini 500.000 din.

Iz priloženega plana izdatkov je razvidno, da bi Temeljna izobraževalna skupnost potrebovala v letu 1974 za isti obseg dejavnosti kot je bil lansko leto do septembra 53.542.303 din ali 22 % več. Stroški razširjene dejavnosti v letu 1973 pa znašajo 9.174.112 din, tako da je celotni predračun stroškov Temeljne izobraževalne skupnosti za letošnje leto 62.716.415 din ali 40 % več od lanskega leta.

Iz dohodkov lanskega leta je Temeljna izobraževalna skupnost ustvarila ostanek v višini 4.297.110 din. Če bo lahko ta sredstva uporabila za financiranje svoje dejavnosti v letu 1974 se njene finančne potrebe zmanjšajo za omenjeni znesek in so v celoti 58.419.305, kar predstavlja 30 % povečanje napram porabi preteklega leta.

	1973	1974	In- deks
I. DEJAVNOST OSNOVNIH ŠOL			
1. Osebni dohodki pedagoških in režijskih delavcev:			
— redna dejavnost	19,986.973	24,570.000	123
— razširjena dejavnost	<u>422.490</u>	<u>1,721.555</u>	
	20,409.463	26,291.555	129
2. Podaljšano bivanje:			
— redna dejavnost	1,904.211	2,249.600	118
— razširjena dejavnost	<u>69.750</u>	<u>414.400</u>	
	1,973.961	2,664.000	135
3. Šolske svetovalne službe:			
— redna dejavnost	914.971	1,183.747	129
— razširjena dejavnost	<u>—</u>	<u>129.230</u>	
	914.971	1,312.977	143
4. Mala šola:			
— redna dejavnost (100 ur)	126.000	180.000	143
— razširjena dejavnost (+ 20 ur)	<u>—</u>	<u>36.000</u>	
	126.000	216.000	171
5. Varstvo vozačev	127.740	182.422	
6. Materialni izdatki:			
— redna dejavnost	2,938.960	3,379.804	115
— razširjena dejavnost	<u>662.201</u>	<u>2,571.196</u>	
	3,601.161	5,951.000	165
7. Šolske malice:			
— redna dejavnost	581.910	831.300	143
— razširjena dejavnost	<u>—</u>	<u>60.000</u>	
	581.910	891.300	153
8. Sklad skupne porabe:			
— redna dejavnost	883.239	984.160	111
— razširjena dejavnost	<u>—</u>	<u>37.000</u>	
	883.239	1,021.160	116
9. Ostali stroški	119.481	108.777	91
SKUPAJ 1—9: — redna dejavnost	28,013.782	33,669.810	120
— razširjena dejavnost	<u>724.144</u>	<u>4,969.381</u>	
	28,737.926	38,639.191	134
II. OSNOVNA ŠOLA ZA ODRASLE			
— redna dejavnost	80.000	97.600	122
— razširjena dejavnost	<u>100.000</u>	<u>622.400</u>	
	180.000	720.000	400
III. DEJAVNOST VZGOJNO VARSTVENIH ZAVODOV IN ODDELKOV			
1. Osebni dohodki vzgojiteljic in režijskih delavcev:			
— redna dejavnost	5,403.800	6,380.000	118
— razširjena dejavnost	<u>248.588</u>	<u>2,713.340</u>	
	5,652.389	9,093.340	161
2. Sklad skupne porabe:			
— redna dejavnost	216.268	230.930	107
— razširjena dejavnost	<u>—</u>	<u>100.000</u>	
	216.268	330.930	153
Skupaj 1—2: — redna dejavnost	5,620.069	6,610.930	118
— razširjena dejavnost	<u>248.588</u>	<u>2,813.340</u>	
	5,868.657	9,424.270	161

	1973	1974	In- deks
IV. OSTALI UPORABNIKI SKLADA			
— Delavska univerza	379.552	463.053	122
— Glasbena šola	990.543	1.386.760	140
— Letalsko-modelarska šola	80.000	93.600	117
— Zveza kulturno-prosvet- nih organizacij	55.799	64.615	116
— Vzgojni zavod Kamna gorica	99.772	150.000	150
	1.605.666	2.158.028	134
V. OSTALA DEJAVNOST			
— deljene in fakultativne ure	1.349.529	1.579.500	117
— dopolnilno delo	769.311	900.000	117
— šolska športna društva	134.982	157.950	117
— stipendije in posojila	851.636	1.109.550	130
— regresiranje prevozov	1.000.243	1.250.000	125
— regresiranje oskrbnin	696.697	900.000	129
— za socialne primere v šolah	100.000	120.000	120
— Vzgojna posvetovalnica	421.950	500.000	118
— nabava učil in opreme	450.000	450.000	100
	5.774.348	6.967.900	121
VI. OSTALI STROŠKI			
— refundacija skupščini občine Kranj	180.000	210.600	117
— Prešernova bralna značka in tekmovanje matematikov	23.000	25.000	109
— testiranje šolskih no- vincev	37.105	50.000	135
— sejnine in potni stroški	5.000	5.000	100
— analize in priprava materialov	18.305	20.000	109
— šolske mlečne kuhinje — srednje šole	40.000	50.000	125
— uporaba zimskega bazena	70.000	90.000	129
— hospitacijska šola	—	100.000	—
— šolske ekskurzije	160.000	185.000	116
— strokovno izobraževanje	118.579	150.000	126
— odpravnine	30.000	40.000	133
— prispevek za OŠ Šmarje pri Jelšah	74.655	100.000	134
— Dan prosvetnih delavcev	117.000	130.000	111
— moderna osnovnošolska matematika	32.000	37.500	116
— strokovne ekskurzije	13.290	15.000	113
— oddelek glasbene šole v OŠ Lucijan Seljak	27.000	94.000	348
— šola v naravi	—	200.000	—
	945.934	1.502.100	159
VII. INVESTICIJE			
— vrtec Duplje	350.000	—	—
— Glasbena šola — centralna kurjava	150.000	—	—
— kotlarna v OŠ Cerklje	65.088	—	—
— centralna kurjava v OŠ Zalog	—	400.000	—
— centralna kurjava v OŠ Žabnica	—	200.000	—
— nakup vozila za Šenturško goro	—	450.000	—
	565.088	1.050.000	186
VIII. AMORTIZACIJA STAVB			
— redna dejavnost	635.935	635.935	100
— razširjena dejavnost	—	768.991	—
	635.935	1.404.926	221
IX. OBVEZNA REZERVA (1 %)	385.118	600.000	156
X. TEKOČA REZERVA	200.000	250.000	125
SKUPAJ I.—X.:			
— redna dejavnost	43.825.940	53.542.303	122
— razširjena dejavnost	1.072.732	9.174.112	—
	44.898.672	62.716.415	140

Program financiranja izobraževalne skupnosti SR Slovenije za leto 1974

V letu 1974 bo izobraževalna skupnost SR Slovenije financirala v skladu s predpisi, družbeno-političnimi dokumenti, dogovori in sporazumi poleg akcij solidar-
nostnega značaja, kjer bo nastopala skupaj s temeljnimi in novimi izobraževalnimi skupnostmi, vzgojno-izobraževalno dejav-
nost.

a) v zavodih za usposabljanje otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju,

b) v srednjih šolah in srednješolskih domovih,

c) na višjih in visokih šolah in v študentskih domovih.

Ob tem pa bo namenjala svoja sredstva še:

č) šolstvu narodnosti in šolanju otrok delavcev v tujini,

d) izrednemu študiju pedagoške smeri,

e) podiplomskemu študiju,

f) raziskovalnemu delu na višjih in vi-
sokih šolah,

g) združenjem visokošolskih zavodov,

h) nekaterim knjižnicam,

i) nekaterim zavodom, družbenim orga-
nizacijam in strokovnim društvom,

j) za založniško dejavnost in

k) za reševanje kadrovskega vprašanja.

Posebna skrb pa bo veljala tudi v tem letu materialni preskrbi učencev in študentov, modernizaciji vzgojno-izobraževalne-
ga dela ter reševanju investicijskih proble-
mov slovenskega šolstva.

a) V naši republiki je 19 zavodov za usposabljanje, ki sprejemajo na usposab-
ljanje otroke in mladostnike iz vse Slove-
nije, njih ustanovitelj pa je Izvršilni svet
Skupščine SR Slovenije. V teh zavodih se
je v preteklem šolskem letu usposabljal
1.757 otrok in mladostnikov. Usposabljal
jih je 493 pedagoških in strokovnih delav-
cev. Domsko oskrbo pa je imelo 1.405
gojencev v 16 zavodih. Ker so to republiški
zavodi, je njihovo vzgojno-izobraževalno
dejavnost financirala republiška izobraže-
valna skupnost. Za pokritje sedanjega ob-
sega teh dejavnosti so za leto 1974 potreb-
na sredstva v višini 36.417.000,— din. Za
povečan obseg dejavnosti (novi oddelki in
skupine, nove namestitve, spremembe v
izobrazbeni strukturi, amortizacija opreme
in učil) pa je potrebnih še dodatnih
1.817.000,— dinarjev.

b) Čeprav je v preteklih letih republiška izobraževalna skupnost posvečala posebno pozornost prav področju **srednjega šolstva**, se prav tu vedno bolj kopičijo situacije, ki bodo v prihodnjem letu zahtevale močno angažiranost vseh odgovornih in večja finančna sredstva.

V letu 1973 je republiška izobraževalna skupnost financirala dejavnost 138 srednješolskih zavodov ter sofinancirala 19 srednjih šol pri gospodarskih organizacijah. Na teh šolah se je v 2.678 oddelkih šolalo 72.896 učencev, ob koncu šolskega leta 1971/72 pa je srednjo šolo uspešno končalo 91 % učencev.

Za financiranje dejavnosti srednjih šol je v letu 1973 republiška izobraževalna skupnost porabila 300.242.198,— dinarjev (od tega za sofinanciranje šol pri gospodarskih organizacijah 17.519.169,— dinarjev), kar je bilo 30 % vseh sredstev republiške izobraževalne skupnosti za leto 1973.

Za enak obseg dejavnosti v letu 1974 bi potrebovali 400.730.000 dinarjev. Vendar je treba računati na povečan obseg dejavnosti zaradi novih oddelkov, kar bi zahtevalo približno 4.540.000,— dinarjev. Računati moramo tudi z dokvalifikacijo učnih moči, s pridobitvijo višje izobrazbene stopnje učiteljev z višjo izobrazbo ter v številnih primerih s pridobitvijo magisterija in doktorata. Po zbranih podatkih bomo v te namene potrebovali 500.000,— dinarjev.

V letu 1974 bo potrebno vključiti v izračun sredstev za srednje šole tudi potrebna sredstva za amortizacijo šolske opreme, učnih zbirk, specialnih učilnic itd., kar bi zahtevalo približno 6.000.000,— dinarjev, saj bi del amortizacije morale tiste šole, ki ustvarjajo s svojimi stroji in opremo »lasten dohodek«, še vnaprej pokrивati iz »lastnih dohodkov«.

c) Izobraževalna skupnost SR Slovenije financira **dejavnost visokošolskih zavodov** (10 višjih šol, 2 visoki, 3 umetniške akademije in 10 fakultet in v okviru višjih šol 3 dislocirane oddelke za razredni pouk). Na njih se je šolalo 20.041 študentov, v letu 1972 pa je na vseh zavodih diplomiralo 2.132 študentov. V letu 1973 je sodelovalo v pedagoškem procesu 1.467 pedagoških delavcev, 398 laborantov in tehničnih sodelavcev in 82 knjižničarskih delavcev. Nezasedenih delovnih mest asistentov je bilo 98.

V letu 1974 bi bilo za enak obseg dela potrebnih na višjih in visokih šolah 262.005.000,— dinarjev. Za delovanje posebnih enot zavodov (astronomskogeofizikalni observatorij na Golovcu pri fakulteti za naravoslovje in tehnologijo, raziskovalna postaja v Rodici in vrtovi pri biotehnični fakulteti ter samostojni knjižnici pri medicinski in ekonomski fakulteti) bodo v letu 1974 potrebna sredstva v višini 2.750.000,— dinarjev.

Za izpolnitev sistemizacije bo treba zagotoviti 5.700.000,— dinarjev. Za razširitev redne dejavnosti visokošolskih zavodov (visoka tehnična šola v Mariboru — druga stopnja, Višja varnostna tehniška šola, višja šola za organizacijo dela — II. stopnja, Višja upravna šola — davčna smer, Biotehnična fakulteta — višješolski študij na lesarskem oddelku, Fakulteta za elektrotehniko — 5. letnik in nova smer za računalništvo in informatiko) načrtujemo 3.000.000 dinarjev.

c) V **študentskih domovih** zagotavlja izobraževalna skupnost sredstva za obšednjo dejavnost in krije stroške investicijskega vzdrževanja, amortizacijo opreme in nepremičnin ter anuitet. V letu 1974 bo treba za te zavode zagotoviti 3.600.000 dinarjev.

V skladu z določili zakona o zdravstvenem varstvu študentov zagotavlja izobraževalna skupnost skladu za zdravstveno varstvo sredstva za določene kategorije študentov, ki dobe status zavarovanca na podlagi vpisa na visokošolski zavod. V letu 1973 je bilo za sklad porabljen v višini 4.500.000 dinarjev.

č) Republiška izobraževalna skupnost je dolžna pokrivati razliko pri stroških **vzgojno-varstvenih zavodov, osnovnih in srednjih šol z italijanskim učnim jezikom, ter dvojezičnih vzgojno-varstvenih zavodov** in osnovnih šol za kolikor stroški izobraževanja na teh zavodih presega stroške enakovrstnih zavodov s slovenskih učnim jezikom. Poleg tega je krila stroške pouka italijanskega jezika v slovenskih osnovnih šolah na narodnostno mešanem območju obalnih občin ter za pouk madžarskega jezika v srednji vzgojiteljski šoli v Mariboru. Za navedene obveznosti v dosedanjem obsegu stroškov načrtujemo 8.500.000,— dinarjev.

Po stališčih izvršnega sveta skupščine SR Slovenije in skupščine SR Slovenije, sta **vzgoja in izobraževanje slovenskih otrok naših delavcev v tujini** sestavni del nacionalne vzgoje in izobraževanja. V skladu s tem republiška izobraževalna skupnost prevzema finančno obveznost za organizacijo dopolnilnega izobraževanja. Za prihodnje leto bo potrebno zagotoviti finančna sredstva za slovenske učitelje, ki bi jih morali poslati v tiste kraje v tujini, kjer so večje koncentracije slovenskih delavcev, ter njihovih družin (ZR Nemčija, Belgija, Švica in Francija).

Za organizirano delo v vseh naštetih državah načrtujemo 1.097.000 dinarjev.

d) **Izredni študij** je močno razvit, saj je bilo 1972. leta vpisanih 66.746 izrednih študentov, diplomiralo pa jih je istega leta na višji stopnji 688 in na visoki 31. Izobraževalna skupnost financira izredni študij na obeh pedagoških akademijah, delno na višji šoli za socialne delavce in visoki šoli za telesno kulturo. V ta namen bo leta 1974 potrebnih 2.500.000 dinarjev.

e) Izobraževalna skupnost pokriva 50 % stroškov tistih študijskih smeri **podiplomskega študija**, za katere obstaja pomemben interes gospodarstva in družbenih služb. V ta namen bi bila v letu 1974 potrebna sredstva v višini 2.500.000 dinarjev.

f) Izobraževalna skupnost SR Slovenije zagotavlja višjim in visokim šolam sredstva za **raziskovalno delo** že v okviru redne dejavnosti, posebej pa zagotavlja sredstva za posebne raziskovalne naloge. Izobraževalna skupnost daje sredstva za kritje materialnih stroškov, magistrskih nalog, doktorskih disertacij in nalog za habilitacijo. Število prijavljenih nalog raste iz leta v leto. Leta 1972 je bilo prijavljenih 187 nalog, leta 1973 pa že 204 naloge. Za leto 1974 načrtujemo v ta namen 3.000.000 dinarjev.

g) Visokošolski zavodi so združeni v **univerzo v Ljubljani** in v združenje visokošolskih zavodov v Mariboru. V okviru

teh skupnosti pa delujeta še center za razvoj univerze v Ljubljani in v Mariboru ter univerzitetni računski center. Delovanje centra zagotavlja izobraževalna skupnost tako, da mu kot partner v republiškem računskem centru odstopa polovico svojega deleža, drugo polovico pa namenja centru za programirano učenje. V okviru obeh združenj zagotavlja izobraževalna skupnost tudi sredstva za dejavnosti študentskih organizacij, tiska, združenja za izmenjavo študentskih praks in subvencije učbenikov. V letu 1974 bodo v te namene potrebna sredstva v višini 13.240.000 dinarjev.

h) Izobraževalna skupnost financira dejavnost **narodne in univerzitetne, centralne tehniške ter visokošolske in študijske knjižnice** v Mariboru, ki opravljajo knjižničarsko, informacijsko — dokumentacijsko, strokovno delo in tudi založniško dejavnost. V letu 1974 bi bilo potrebnih za njihovo delovanje 12.578.000 dinarjev.

i) Nekateri **zavodi in organizacije** neposredno sicer ne opravljajo vzgojno-izobraževalnih dejavnosti, vendar so njihove naloge za napredek vzgoje in izobraževanja izredno pomembne. Vseh nalog pri financiranju teh zavodov ni mogoče zajeti z enotnimi merili. Njihovo financiranje temelji na delovnih programih, dejavnosti ter dogovoru o udeležbi finančnih sredstev izobraževalne skupnosti do celotnih stroškov. Skupaj je v te namene potrebno zagotoviti 9.266.000 dinarjev. S temi sredstvi bi financirali dejavnost pedagoškega inštituta pri univerzi v Ljubljani, zavoda za šolski in poučni film »Sava film«, Zveze delavskih univerz Slovenije, strokovnih društev in družbenih organizacij, ki vključujejo dejavnost mladine v prostem času.

j) Po dogovorih med raziskovalno, kulturno in izobraževalno skupnostjo SR Slovenije so obveznosti izobraževalne skupnosti na področju **financiranja strokovnih revij in mladinskega tiska** v letu 1973 znašale 1.222.000 dinarjev. Zaradi povečanih stroškov izdajanja načrtujemo v letu 1974 za sofinanciranje strokovnih revij in mladinskega tiska 500.000 dinarjev. Na osnovi programa zavoda za šolstvo SR Slovenije bo treba zagotoviti za subvencijo z majhno naklado za srednje strokovne šole in druge potrebe na področju založniške dejavnosti 800.000 dinarjev.

k) Republiška izobraževalna skupnost je že pred sprejetjem resolucije o osnovah **kadrovske politike** v SR Sloveniji začela načrtno reševati nekatere naloge, ki jih vsebujejo ta in še drugi sprejeti dokumenti.

Neustrezna stimulacija dela na težavnih delovnih mestih je bila mnogokrat le eden od vzrokov pomanjkanja učiteljev na šolah v odročnih krajih. Da bi omilili ta problem, je republiška izobraževalna skupnost v letu 1972 izdelala kategorizacijo težavnih delovnih mest v osnovnih šolah za dopolnjevanje temeljne izobraževalne skupnosti, za kar jim je zagotovila tudi sredstva v celoti v lanskem letu v višini 7.300.000 dinarjev. Izobraževalna skupnost je bila pobudnik za izdelavo sistema napredovanja in nagrajevanja pedagoških delavcev, ki bi morali biti v tesni povezanosti s sistemom strokovnega izpopolnjevanja. Republiška izobraževalna skupnost sodeluje ne le kot financer organiziranih oblik dopolnilnega in permanentnega izobraževanja pedagoških delavcev, temveč tudi kot sooblikovalec vsebine, oblik in metod takega izobraževanja.

Hkrati s spremembami zakonskih določb glede rokov za pridobitev zahtevane izobrazbe pedagoških delavcev je bil sprejet program ukrepov za pomoč pedagoškim delavcem pri pridobivanju zahtevane izobrazbe.

Za financiranje nadaljevanja vseh že začelih akcij — strokovnega izpopolnjevanja in dokvalifikacije — predvidevamo za 1974. leto 7.000.000 dinarjev.

MATERIALNA PRESKRBA ŠTUDENTOV IN UČENCEV

Izobraževalne skupnosti posvečajo posebno pozornost izenačevanju pogojev za šolanje mladine. Zato so bili že v preteklih letih po načelih solidarnosti sprejeti ukrepi, ki naj bi te razlike omilili.

Republiška izobraževalna skupnost je leta 1969 ustanovila sklad za štipendije in posojila. Sklad daje 4.200 štipendij učencem na srednjih šolah v povprečnem mesečnem znesku 570 dinarjev, med štipendisti sklada je skoraj 80 % mladih iz družin delavcev in kmetov. Tri četrtine štipendistov obiskuje gimnazije, pedagoške gimnazije in srednje vzgojiteljske šole, več kot ena tretjina pa jih je doma iz 11 nerazvitih občin v naši republiki. Študentom daje sklad nad 1.000 štipendij po enakih kriterijih, višina povprečne štipendije znaša 750 dinarjev. Več kot polovica štipendistov je iz delavskih in kmečkih družin, četrtina od njih pa je doma v nerazvitih občinah.

Sklad usmerja štipendiste zlasti v pedagoške poklice glede na kadrovske potrebe v posamezni občini, kjer se štipendisti po končanem študiju tudi zaposlujejo. Poleg tega daje sklad študentom, ki pravočasno ne dobijo ustrezne štipendije, še približno 2.000 posojil.

Sklad republiške izobraževalne skupnosti potrebuje za izpolnitev sprejetih obveznosti in za nadaljevanje začrtane politike v prihodnjem letu 46.000.000 dinarjev.

Del mladine mora zaradi oddaljenosti od šolskih središč stanovati v domovih za učence. Pri sprejemanju v domove imajo prednost otroci iz delavskih in kmečkih družin ter iz obrobni predelov naše republike. Da bi omogočila vstop v srednje šole tem učencem je izobraževalna skupnost uvedla regrese oskrbnine in s tem po kriterijih materialnega in socialnega položaja deloma ali v celoti razbremenila starše, ki bi sami otrok ne mogli vzdrževati. Poleg tega krije izobraževalna skupnost še stroške investicijskega vzdrževanja, amortizacijo opreme in nepremičnin ter anuitet in tudi s tem prispeva k znižanju cene oskrbnine. Za te namene bo treba v letu 1974 zagotoviti 20.000.000 dinarjev.

Del učencev in študentov se vsak dan vozi v šolo. Izobraževalna skupnost jim pogodbeno s transportnimi podjetji zagotavlja 65 % popust. Zanj je v letu 1973 namenila 22.000.000 dinarjev, v letu 1974 pa bo treba zagotoviti 25.000.000 dinarjev, nekaj zaradi povečanega števila vozačev, nekaj pa zaradi predvidenega porasta cen prevozov.

Izobraževalna skupnost na podlagi določil zakona o skupinskih potovanjih otrok in mladine zagotavlja sredstva za regresiranje šolskih in poučnih izletov. Za leto 1974 je treba zagotoviti za te regrese 5.000.000 dinarjev.

MODERNIZACIJA VZGOJNOIZOBRAŽEVALNEGA DELA

Izobraževalna skupnost je v sodelovanju z Zavodom za šolstvo, Pedagoškim inštitutom in Proračunskim centrom za programirano učenje že v preteklih letih načrtno skrbela za uvajanje novosti na področju vzgoje in izobraževanja.

V zvezi s tem zagotavlja sredstva za delo na projektih modernizacije pouka posameznih predmetov, za novo opremo in učil

la, za uvajanje novih metod programiranja pouka, za uvajanje šolske TV, za delo hospitacijskih šol, zlasti pa je to omogočala kadrovskim šolam.

Glede na že sprejete programe na področju modernizacije vzgoje in izobraževanja bi potrebovali 18.998.000 dinarjev, od tega za:

1. delo na projektih modernizacije pouka, ki jih pripravlja zavod za šolstvo	5.948.000 din
2. hospitacijsko dejavnost	900.000 din
3. republiški center programiranega učenja	
a) nabavo novih učil za uvajanje novih metod program. pouka	1.700.000 din
b) stroške poslovanja centra	300.000 din
c) delež RCPU za uporabo računalnika	1.550.000 din
4. republiški računski center — investicije v opremo	4.000.000 din
5. nadaljevanje akcij za nakup sodobnih učil	8.000.000 din

INVESTICIJE V LETU 1974

Osnovno šolstvo. Družbeni plan razvoja SR Slovenije za obdobje 1971—1975 predvideva gradnjo 131 šol ter adaptacije in dozidave starih šol.

Za leto 1974 predvidevamo gradnjo ali adaptacijo 30 osnovnih šol, katerih investicijska vrednost znaša 201.290.200 dinarjev. Pri tem naj bi bila izobraževalna skupnost 50 % soudeležena za šole na manj razvitih območjih in s 30 % za šole na drugih območjih. Za realizacijo tega programa bi potrebovala v naslednjem letu 75.600.000 dinarjev.

Posebne osnovne šole. V skladu z načrtom razvoja vzgoje in izobraževanja predvidevamo v letu 1974 gradnjo ene posebne osnovne šole in adaptacijo ter dozidavo pri štirih šolah (dve telovadnici). Investicijska vrednost znaša 9.551.000 dinarjev, udeležba izobraževalne skupnosti pa 2.860.000 dinarjev.

Poleg navedenih objektov pa predvidevamo v letu 1974 še novogradnjo centra za slepe in slabovidne v Škofji Loki ter zavoda za vedenjsko motene mladostnike v Ljubljani.

Srednje šolstvo. Analiza vlaganja investicijskih sredstev v šolstvo nam kaže, da se je v zadnjih desetih letih stanje izboljšalo na vseh področjih, razen na področju srednjega šolstva, kjer je to ostalo sistemsko neurejeno. Zato sodi reševanje prostorskih zmogljivosti teh šol, za katere 5-letni plan predvideva 10.200 sedežev, med prioritete naloge, ki jih sofinancira republiška izobraževalna skupnost. V skladu s sprejeto mrežo srednjih šol in nadaljnjim razvojem na tem področju je republiška izobraževalna skupnost že doslej zagotavljala sredstva, vendar to ni omogočalo hitrejšega razvoja mreže. Zato bo treba v letu 1974 sredstva za te namene bistveno povečati.

Za leto 1974 so zbrani zahtevki za investicijska sredstva, katerih skupna investicijska vrednost za novogradnjo in adaptacije znaša 174.340.000 dinarjev, udeležba republiške izobraževalne skupnosti (30 oziroma 50 %) pa 56.458.000 dinarjev.

Ker investiranje v dijaške domove ni sistemsko urejeno, se je na tem področju

najmanj investiralo. Republiška izobraževalna skupnost je v letu 1973 pripravila normative za gradnjo domov za učence srednjih šol in financirala izdelavo tipskega projekta, kar bo v bodoče vplivalo na pocenitev in racionalnost gradnje.

Po predvidevanjih družbenega plana razvoja SR Slovenije za obdobje 1971—1975, bi morali v petih letih zgraditi okoli 2.500 internatskih ležišč. Po dejanskih potrebah, ki jih prikazuje skupnost dijaških domov in katere smo upoštevali tudi za leto 1974, pa bi morali zgraditi v prihodnjem letu 3.740 ležišč, kar še bolj potrjuje kritičnost stanja zmogljivosti domov za učence srednjih šol. Investicijska vrednost za realizacijo tega programa znaša 224.400.000 dinarjev, udeležba republiške izobraževalne skupnosti pa 77.400.000 dinarjev. Ta sredstva pomenijo samo nove kapacitete, ne upoštevajo pa nujno potrebnih adaptacij in investicijskih del v obstoječih domovih, o čemer je pripravila republiška izobraževalna skupnost 5-letni sanacijski program, ki bi moral biti pri izračunu sredstev za naslednje leto naknadno upoštevan. Sanacijski program je usmerjen na izenačevanje standardov v skladu z normativi za novogradnjo. Po prvih ocenah bi ta sanacijski program terjal okrog 200.000.000 dinarjev kot 30 oziroma 50 % participacijo republike.

Visoko šolstvo in študentski domovi. Sredstva za investicije v visoko in višje šolstvo je doslej zagotavljala republika v okviru republiškega proračuna.

Visokošolski zavodi združujejo v skladu z zakonom 75 % sredstev amortizacije nepremičnin zavodov pri izobraževalni skupnosti. Ta so namenjena predvsem za adaptacije obstoječih objektov.

V letu 1974 bi morali v skladu s programom razvoja visokega šolstva in programom prioritarnih investicij, ki so ga sprejeli republiški organi, zagotoviti sredstva za gradnjo ustreznih prostorov kadrovskih šol (obe pedagoški akademiji) ter za povečanje kapacitet v študentskih domovih v Ljubljani in Mariboru po 500 ležišč.

II. Raziskovalna dejavnost

Program raziskovalne skupnosti Slovenije za leto 1974

1. Situacija na področju raziskovalne dejavnosti v zadnjem obdobju ni zadovoljiva: sredstva, ki jih v Sloveniji namenjamo raziskovalnemu delu, naraščajo prepočasno in njihov delež v družbenem bruto produktu se razmeroma hitro zmanjšuje. V letu 1970 so predstavljala še 1,30 % DBP, v letu 1971 še 1,24 % in v l. 1972 le še 1,17 % DBP, medtem ko se je v gospodarsko razvitih državah to razmerje ustalilo nekje med 2,5 in 3 %. Zaradi (sicer počasnega) naraščanja števila raziskovalcev padajo tudi sredstva na vsakega posameznega raziskovalca, kar znižuje kvaliteto in s tem zmanjšuje družbeno učinkovitost tega dela. Mnoge raziskovalne organizacije so zaradi tega prisiljene usmerjati svoje raziskovalne programe proč od vsakdanjih družbenih problemov, saj so teoretične raziskave bistveno cenejše. Posledice so razmeroma hude in predvsem dolgotrajne: zaradi premajhnega priliva mladih raziskovalcev je pričela povprečna starost slovenskih raziskovalcev naglo naraščati, hkrati pa v zadnjem obdobju lahko opazimo pojav negativne selekcije: najboljši odhajajo v inozemstvo ali na druga, bolj plačana področja, kjer imajo boljše pogoje za svoje delo.

2. Raziskovalna skupnost danes financira le približno 25 % vsega raziskovalnega dela v Sloveniji, ostalih 75 % pa financirajo neposredni uporabniki, predvsem gospodarske organizacije, in s svojimi sredstvi seveda ne more odločilno vplivati na nastalo situacijo, lahko pa s smotno politiko

financiranja nekatere izmed teh negativnih pojavov omili. Prav zaradi tega je RSS posebej skrbno pripravila svoj program za tekoče leto. Pretežen del sredstev je namenila raziskavam tistih centralnih problemov (raziskave našega ekonomskega sistema, raziskave v zvezi z varstvom in zaščito okolja v Sloveniji), ki bodo že v bližnji prihodnosti predstavljali ključna vprašanja našega razvoja (ključni projekti). Hkrati pa je RSS še v letu 1973 uspela, da se je v sleherni izmed 6 sekcij ob sodelovanju neposrednih uporabnikov izoblikoval prioriteten program raziskav za prihodnje obdobje tako, da so dobile prednost tiste raziskave in smeri, ki so vsklajene s srednjeročnim in dolgoročnim načrtom razvoja Slovenije, ki iz njega izhajajo in hkrati rešujejo osnovne razvojne probleme na posameznih področjih. Take prednostne smeri so predvsem vprašanja policentričnega razvoja Slovenije, vprašanje socialne politike, energetike in novih virov energije, vprašanje zdrave prehrane, komunikacij in avtomatizacije. Vse te prednostne smeri so organizirane tako, da predstavljajo kompleksen pristop k štirim osnovnim ciljem, ki jih je skupščina postavila za leto 1974 in prihodnje obdobje:

a) nadaljnemu razvoju samoupravnega sistema znotraj splošnega družbenega razvoja in nacionalne kulture posebej;

b) razvoju materialne osnove družbenega dogajanja predvsem z razvojem in uporabo tehnologije in tehnoloških postopkov;

c) ohranitvi in izboljšanju zdravja in drugih življenjskih pogojev (zdrava prehrana, zdravo okolje itd.);

d) racionalizaciji proizvodnih in upravljaljskih procesov.

Pri tem tisti del programa, ki predstavlja nadaljevanje dosedanje dejavnosti,

predstavlja 260 milijonov, za tiste raziskave, ki pa jih želi RSS v tem letu povsem na novo začeti, pa bo potrebnih približno 62 milijonov dinarjev, celoten program je torej ocenjen na približno 322 milijonov dinarjev.

3. S tem svojim programom se RSS prvič približuje zahtevi, da raziskav ne izbirajo raziskovalci po svoji presoji, temveč da te izhajajo iz stvarnih družbenih problemov in pomenijo pomemben, ponekod celo odločujoč prispevek k njihovem razreševanju. Taka usmeritev vodi v povečavo raziskovalnega področja z gospodarsko in drugo družbeno prakso in bo omogočila neposrednejšo uporabo in uveljavljanje raziskovalnih dosežkov. Nedvomno bo v prihodnosti vplivala tudi na sistem financiranja raziskovalnega dela in na procese pomlajevanja raziskovalnega kadra, do takrat pa bo morala RSS te probleme spremljati s posebno pozornostjo in jih razreševati z ustreznimi merami. Zato je razumljivo, da je v programu za leto 1974 posebej podčrtan pomen vzgoje raziskovalnega naraščanja in opremljanja raziskovalnih delovnih mest.

Nova organizacija interesnih skupnosti, katere bistvo je na raziskovalnem področju neposredna, delovna povezava ustvarjalcev znanja z njegovimi uporabniki, bo tako predstavljala le širši, organizacijski okvir usmeritvi, ki se je v RSS že začela in je s programom za leto 1974 jasno začrtana. Seveda pa realizacija tega programa ni odvisna samo od zagotovitve potrebnih sredstev, temveč predvsem od spoznanja vseh, ki družbeni razvoj usmerjajo, da raziskovalna dejavnost danes ni samo neposredna proizvodna sila, temveč osrednji dejavnik celotnega razvoja.

III. Otroško varstvo

Program financiranja otroškega varstva

I.

Nekatere naloge s področja otroškega varstva uresničujejo skupnosti otroškega varstva preko republiške skupnosti, ker terjajo široko solidarnostno osnovo in je

zanje potrebno združevati finančna sredstva. Te naloge so: izplačevanje otroškega dodatka, pomoči za opremo novorojenca, pomoči nezadostno razvitim občinam za razvoj dnevnega varstva in vzgoje otrok ter druge naloge, ki imajo pomen za vso republiko.

Za leto 1974 predlagamo, da se na nivoju republike zadržujejo sredstva za uresničitev naslednjih nalog:

DENARNE DAJATVE DRUŽINAM

1. Otroški dodatek za otroke delavcev:

Poprečje dohodka na druž. člana na mesec v din	Višina dodatka za prvega otroka din	za drugega in nasled. otroke din	Število otrok, ki bi prejimali dodatek
I. varianta			
do 700	160	240	
700 do 900	130	200	
900 do 1.200	95	150	297.000
Skupno potrebna sredstva 640 milijonov din.			

II. varianta

do 700	160	240	
700 do 900	130	200	
900 do 1.100	95	150	297.000
Skupno potrebna sredstva 616 milijonov din.			

2. Otroški dodatek za otroke iz socialno šibkih kmečkih družin bi prejemale 25.000 otrok v višini 95 din mesečno. Potrebna sredstva 30 milijonov din.

3. Posebni dodatek za otroke samohranilcev bi prejemale 30.000 otrok po 50 din mesečno. Potrebna sredstva 20 milijonov din.

4. Posebni dodatek za težje prizadete otroke bi prejemale 3.000 otrok po 85 din mesečno. Potrebna sredstva 3 milijone din.

5. Pomoč za opremo novorojenca bi se izplačala za 32.000 otrok in sicer po 600 din, kjer je poprečni dohodek na člana družine do 900 din in po 300 din vsi drugi. Potrebna sredstva 11 milijonov 500 tisoč din.

6. Za izvajanje postopka za uveljavitev vseh denarnih dajatev družinam 10 milijonov 500 tisoč din.

POMOČ MANJ RAZVITIM OBMOČJEM

7. Za kreditiranje gradnje 600 mest v vzgojnovarstveni dejavnosti v višini 50 % investicijskih stroškov v višini 30.000 din na mesto; za subvencioniranje cene za dnevno varstvo 3.800 predšolskih otrok v višini 10 % celotne cene (v povprečju 600 din mesečno); tretjino stroškov za usposabljanje kmečkih otrok prizadetih v telesnem in duševnem razvoju. Potrebna sredstva 14 milijonov din.

DRUGE OBVEZNOSTI

8. Obresti za najete kredite za izplačilo otroških dodatkov, obvezna 1 % rezerva in stroški samouprave in strokovne službe.

Potrebna sredstva 12 milijonov din.

NOVA NALOGA

Podaljšanje porodniškega dopusta zaradi nege in varstva otroka vsem zaposlenim materam do otrokovega izpolnjenega 6. meseca starosti.

Potrebna sredstva 32 milijonov 700 tisoč din.

SKUPAJ POTREBNA SREDSTVA

A. Če bi sprejeli program z izpeljavo I. variante za valorizacijo otroškega dodatka je potrebno zagotoviti 773.700.000 din (to je za 37,4 % več sredstev kot v letu 1973).

B. Če bi sprejeli program z II. varianto za valorizacijo otroškega dodatka je potrebno zagotoviti 749.700.000 din (to je za 33,2 % več sredstev kot v letu 1973).

Za izpeljavo celotnega programa bi znašala stopnja prispevka:

- po I. varianti 2,58 % od izplačanega osebnega dohodka
- po II. varianti 2,49 % od izplačanega osebnega dohodka

Tako povečanje sredstev povzroča dejstvo, da smo v letu 1972 zamrznili cenzuse in višino otroškega dodatka in da moramo v letu 1974 odpraviti negativne posledice (padec števila otrok in razvrednotenje otroškega dodatka), ki smo jih s tem povzročili.

Analiza finančnih osnov za izpeljavo otroškega dodatka je tudi pokazala, da je z enako stopnjo prispevka od osebnega dohodka na območju vse Slovenije, kar 41 občin ne bi moglo pokriti izdatkov za otroške dodatke izplačane družinam na njihovem območju. Tudi znotraj posameznih regij ni mogoče izravnati teh dohodkov in izdatkov. Iz tega sledi, da moramo za to obliko otroškega varstva sredstva solidarno združevati v vzajemnem skladu na ravni republike.

II.

Svet za otroško varstvo pri Temeljni izobraževalni skupnosti Kranj bo v l. 1974 vsa svoja prizadevanja usmeril v uresničevanje splošnih načrtanih nalog. Dejstvo, da bo svet za otroško varstvo po odloku občinske skupščine Kranj še do sredine leta '975, izdvajal 80 % svojih dohodkov v skladu za gradnjo šol in vrtcev, bo v določenem smislu zoževalo samostojno dejavnost sveta. Svet bo v letu 1974 konstruktivno sodeloval pri obravnavi vsebinskih problemov otroškega varstva, usklajeno delal s Temeljno izobraževalno skupnostjo in krepil samoupravljanje na tem področju.

Težišče dela sveta pa bo v letu 1974 še vedno na materialni problematiki otroškega varstva oz. konkretnije investicijah v otroško varstvo v obsegu, kot je zanje zadolžen po programu gradnje šol in vrtcev. S tem programom je bilo predvideno, da bodo poleg investicij iz sklada za gradnjo šol in vrtcev usposobljeni tudi ustrezni že obstoječi prostori za predšolsko varstvo. Tako so bili leta 1971 adaptirani prostori v Mavčičah za 20 otrok, v letu 1972, izven programa, vrtec Ciciban v Kranju za 80 otrok, v letu 1973 pa so se za predšolsko varstvo začeli usposabljeni prostori v osnovni šoli v Dupljah za 40 otrok in Voklem za 40 otrok; program bo izveden, ko bodo adaptirani prostori še v Naklem za 60 otrok in Preddvoru.

Program gradenj in srednjeročni program predvidevata, da bo v občini Kranj ob zaključku del v varstvo zajetih 20 % vseh otrok (7.300 — ocenjeno število predšolskih otrok, v mestu 3.300), zbrani podatki pa nam kažejo, da je bilo stanje v decembru leta 1973 naslednje: v vsej občini je bilo v varstvu 1.250 otrok — 17,12 %, od tega v mestu 900 otrok — 27,27 %.

Svet za otroško varstvo bo v letu 1974 moral opraviti in financirati naslednje konkretne naloge:

1. 80 % zbranih sredstev preodkazati skladu za gradnjo šol in vrtcev,

2. z 20 % sredstev pa:

— poravnati obveznosti, ki so ostale iz leta 1973 pri adaptaciji vrtcev v Dupljah in Voklem (dokončanje del in oprema) in usposobiti prostore za predšolsko varstvo v Naklem ter

— pokriti stroške poslovanja.

Prva naloga sveta v letošnjem letu bo, da iz sredstev, ki so namenjena za adaptacije, poravna obveznosti, ostale pri adaptaciji vrtca v Dupljah in Voklem, v skupnem znesku 602.000 din (133.125 din — oprema za vrtec Duplje, 381.125 din — pogodbenne obveznosti za Duplje in 87.750.- din — oprema za Voklo), druga pa, da usposobi prostore za predšolsko varstvo v Naklem. Svet za otroško varstvo se je v soglasju z ostalimi dejavniki namreč odločil, da bo v vrtec spremenil izpraznjeno osnovno šolo v Naklem. V prvi fazi bo za sprejem otrok usposobil tri igralnice z drugimi potrebnimi prostori v pritličju, uredil čajno kuhinjo,

instalacijsko opremil nadstropje, kjer se bodo prostori uredili v drugi fazi, ko bodo na razpolago sredstva, kadri in potrebe po razširitvi, ter podstrešje, kjer naj bi bila samska stanovanja za vzgojitelje in učitelje. Z zaključkom omenjenih del bo v varstvo sprejetih 20 % otrok iz Nakla in okoliških vasi, po prvem grobem izračunu pa dobo dela stala ca. 800.000 din. Izkušnje preteklih let kažejo, da se je pri adaptacijah treba nenehno boriti s spremembami cen, količin in nepredvidenimi deli, zato svet smatra, da bi kazalo k vsemu temu dodati še nekaj sredstev, da se ne bi pojavile takšne težave kot v letu 1973, ko je situacijo morala reševati Temeljna izobraževalna skupnost. Za to in za še nepredvidena intervencijska dela na že obstoječih objektih za predšolsko varstvo, je treba nameniti najmanj 200.000 din.

Iz priloženega plana izdatkov za leto 1974 v primerjavi z izdatki v letu 1973 je razvidno, da bo svet v letu 1974 za realizacijo svojih nalog potreboval 1.602.000 din, kar je manj, kot je bilo za ta namen porabljeno v preteklem letu, upoštevati pa je treba še, da je svet iz lanskoletnih dohodkov ustvaril ostanek 108.562,53 din, če bo lahko porabljen.

Vseh teh potrebnih 1.602.000 din bi se moralo nateči iz izvirnih dohodkov, kar pomeni, da bi sklad za otroško varstvo v letu 1974 moral razpolagati z 8.010.000 din, da bi pokril tudi obveznost do sklada za gradnjo šol in vrtcev. Če za primerjavo vzamemo lanskoletne izvirne dohodke skupaj z drugimi dohodki, ki jih je imel sklad (567.729,08 din prenos iz leta 1972 in 703.018,35 din TIS), torej 5.676.800,78 din, znaša indeks predvidenih dohodkov 141.

V primeru, da bi izvirni dohodki narasli samo za znesek, ki bi bil blizu splošnim limitom, to je za okoli 20 %, bi bili dohodki sklada za otroško varstvo v letu 1974 5.287.264,24 din (ni upoštevan prihranek iz leta 1973 — 108.562,53 din), kar pomeni, da bi ob znanih obveznostih iz leta 1973 ostalo za ureditev vrtca s financirani v letu 1975, kar pa bi imelo za posledico, da bi v pretežni meri ostala neizvršena ureditev prostorov za predšolsko varstvo v Preddvoru.

PREDVIDENI IZDATKI ZA LETO 1974 V PRIMERJAVI S STROŠKI V LETU 1973

	leto 1973	leto 1974	Indeks
1. Prenos v sklad za gradnjo šol in vrtcev	3.747.051,95	6.408.000	171,01
2. Adaptacije vrtcev	1.809.992,70	1.588.000	87,74
3. Ostali stroški	11.193,60	14.000	125,07
	5.568.238,25	8.010.000	143,85

IV. Kulturnoprosvetna dejavnost

Program kulturne dejavnosti v občini Kranj za leto 1974

Kulturna skupnost bo v letošnjem letu financirala kulturno dejavnost na območju občine Kranj, ki jo je dolžna financirati po zakonu o kulturnih skupnostih na podlagi izvršilnih predpisov ter družbenih dogovorov.

Celotna dejavnost Kulturne skupnosti je razdeljena na:

- I. Redno dejavnost z investicijami
- II. Razširjeno dejavnost v letu 1974
- III. Financiranje rep. kulturne skupnosti

I. REDNA DEJAVNOST Z INVESTICIJAMI

a) Dejavnost

1. Dejavnost kulturnih institucij
2. Amaterska dejavnost
3. Redno vzdrževanje kulturnih domov
4. Amortizacijo zgradb
5. Sofinanciranje Glas
6. Refundacijo za delo KuS
7. Dejavnost strokovnih centrov
8. Združena sredstva za izobraževanje
9. 1 % obvezno rezervo
10. Tekoča rezerva

b) Investicije

11. Investicijsko vzdrževanje kulturnih domov

12. Investicijsko vzdrževanje zgradb poklicnih kulturnih institucij

1. Dejavnost kulturnih institucij

V tej postavki so zajeti naslednji izdatki:

a) Osebnih dohodki

Osebnih dohodki za zaposlene v kulturni sferi so izračunani na podlagi števila točk po samoupravnih sporazumih (16.841,5 točk mesečno). Vrednost točke je planirana na 9,52 din s prispevki. V primerjavi s poprečno dodelitveno vrednostjo točke v letu 1973 (9,13 din) predstavlja planirana vrednost točke 9,52 din 4 odstotno povečanje v primerjavi z letom 1973. V tej postavki je poleg čistih rednih osebnih dohodkov za vse zaposlene na kulturnem področju predviden tudi regres za letni dopust v znesku 600,00 din s prispevki, po 60,00 din mesečno na zaposlenega za regresiranje prehrane ter 0,3 % od neto osebnih dohodkov za kulturne in socialne potrebe zaposlenih. V masi se sredstva za osebne dohodke povečujejo za 11 odstotkov v primerjavi z letom 1973.

b) Honorarji v kulturnih institucijah

Honorarje v kulturnih institucijah predstavljajo v Gorenjskem muzeju čuvarki zbirk; v Osrednji knjižnici so to stroški v zvezi s krajevnimi knjižnicami in knjižničarji; — v Prešernovem gledališču biljeterji in električarji pri posameznih predstavah; v Zavodu za spomeniško varstvo snazilka in — v Centru za estetsko vzgojo pedagogi za jezikovne tečaje oz. krožke. V skupnem znesku se sredstva za honorarje povečujejo za 24 odstotkov.

c) Materialni izdatki

Materialni izdatki predstavljajo v vseh institucijah stroške za njihovo delovanje (elektrika, kurjava, pisarniški material, voda i.p.). V masi se povečujejo stroški za 15 odstotkov.

č) Funkcionalni izdatki

Funkcionalni izdatki predstavljajo stroške v zvezi z dejavnostjo posamezne institucije (nakup knjig, stroški v zvezi z gledališkimi predstavami, razstavami i.p.) ter se v primerjavi z letom 1973 povečujejo za 29 odstotkov.

d) Akcije

Stroške za akcije določa kulturna skupnost vsako leto posebej s svojim programom dejavnosti.

Tako so za leto 1974 pri posameznih institucijah upoštevane naslednje:

Gorenjski muzej

razstave:

— Karla Bulovec ob soparticipaciji Republiške konference za družbeno aktivnost žensk

— Poslednja sporočila

— Spomeniki ljudske arhitekture (soparticipacija gorenjskih kulturnih skupnosti)

— 18 likovnih razstav

ostalo:

— ureditev kulturno-zgodovinske zbirke v Mestni hiši — I. del

— odkup muzejskih predmetov

— odkup likovnih del

— razvoj delavskega gibanja

Prešernovo gledališče:

— gostovanja poklicnih gledališč (35 predstav)

— Teden slovenske drame (10 predstav)

— revija dramskih družin (6 predstav)

— Naša beseda (6 predstav)

— revija lutk

— pionirska revija lutk

— mladinska gledališka revija Celje

Zavod za spomeniško varstvo:

— prezentacija Sitarske hiše v Stražišču z ureditvijo notranjosti (ob soparticipaciji republiške kulturne skupnosti)

— inventarizacija in študijska obdelava spomeniškega gradiva v starem mestnem jedru Kranja (začetna faza večletne akcije)

— restavriranje kmečkih fresk in arhitekturne poslikave na ljudski arhitekturi.

e) Amortizacija opreme

Amortizacija opreme je upoštevana po minimalnih stopnjah.

2. Amaterska dejavnost

V tej postavki so vključena sredstva za financiranje

— kulturno prosvetnih društev in samostojnih skupin mesta Kranja,

— revije pevskih zborov

— koncertne poslovalnice,

— proslav in prireditve (praznovanje vseh pomembnih praznikov),

— nabave krojev (Godba, Prešernov pevski zbor)

— najemnin (Primskovo, plesna in baletna šola, godba)

— udeležbe na pevskih, folklornih in drugih festivalih i.p..

V masi se postavka povečuje za 21 odstotkov.

3. Redno vzdrževanje kulturnih domov

Vsa leta so kulturna društva oz. krajevne skupnosti dobivale pravzaprav minimalna sredstva za redno vzdrževanje kulturnih domov, tako da je predvideni porast za 20 odstotkov v letu 1974 povsem normalen.

4. Amortizacija zgradb

Kulturna skupnost na podlagi statuta skupnosti in po dogovoru med zainteresiranimi združuje na posebnem računu skupnosti sredstva za amortizacijo zgradb poklicnih kulturnih institucij. Sredstva za amortizacijo zgradb so izračunana po mi-

nimalnih stopnjah in usmerjena v tiste institucije, ki v posameznem letu le-ta najbolj potrebujejo.

5. Sofinanciranje Glas

Kulturna skupnost sofinancira kulturno priložo Glas — Snovanja.

6. Refundacija za delo KuS

Vsako leto povrne občinski skupščini kulturna skupnost stroške, ki so zvezani z njenim delovanjem. V letu 1974 so povečana za 20 odstotkov v primerjavi z letom 1973.

7. Dejavnost strokovnih centrov

Postavka se v primerjavi z letom 1973 ne povečuje. Za delovanje petih strokovnih centrov je predvideno po 5.000 din.

8. Združena sredstva za izobraževanje

Po samoupravnih sporazumih bi morale kulturne institucije izločiti od neto osebnih dohodkov 1 % oz. 2 % za izobraževanje. Ta sredstva po dogovoru med zainteresiranimi kulturna skupnost združuje, usmerja pa jih izključno za strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje.

9. 1 % obvezna rezerva

Kulturna skupnost formira po določenih statuta vsako leto 1 % obvezno rezervo od izvirnih dohodkov, ki jo lahko po določenih statuta porabi le za nepredvidene nujne izdatke.

10. Tekoča rezerva

Znesek tekoče rezerve se v primerjavi z letom 1973 povečuje za 101 odstotek. Skupnost bo s tem zneskom pokrila vse nepredvidene izdatke (dnevnice, potni stroški, izredni izdatki).

11. Investicije v kulturne domove

Glede investicijskih vlaganj v kulturne domove je sprejet prednostni red po katerem se od leta 1973 dalje popravljajo kulturni domovi. V primerjavi z letom 1973 se sredstva povečujejo za 27 odstotkov.

12. Investicijsko vzdrževanje zgradb poklicnih kulturnih institucij

V tej postavki so zajeta vsa večja investicijska dela pri poklicnih kulturnih institucijah (nadaljevanje adaptacijskih del v Prešernovem gledališču — zaključek druge faze, centralna kurjava v Gorenjskem muzeju — Tavčarjeva 43 in oprema ter preureditev prostorov v Delavskem domu za potrebe Ljudske knjižnice).

II. RAZŠIRJENA DEJAVNOST

1. Strokovna služba KuS

Kulturna skupnost predvideva razpis delovnega mesta tajnika kot strokovno političnega sodelavca oz. organizatorja kulturnega življenja, ki bi spremljal kulturna dogajanja, vzdrževal stike s temeljnimi organizacijami združenega dela in krajevnimi skupnostmi ter njihovimi organi za kulturo, usklajeval programe in akcije posameznih nosilcev kulturnega življenja, skrbel za permanentno delo strokovnih centrov ipd..

2. Nagrajevanje glasbenih in gledaliških mentorjev

Gre za zagotavljanje enotnih kriterijev nagrajevanja posameznih mentorjev (povodij in režiserjev dramskih skupin). To je potrebno urediti s samoupravnim sporazumom med vsemi društvi in organizacijami, da bi preprečili stihijo pa tudi preplačevanje.

3. Usposobitev Delavskega doma za kulturno življenje

Kulturna skupnost se je odločila za to akcijo na podlagi skupnega stališča predstavnikov kulturne skupnosti, občinskega sindikalnega sveta in uprave delavskega doma, da bi bilo potrebno usposobiti Delavski dom (razen pritličnih prostorov) za kulturno življenje. Prikazani znesek predstavlja 2/3 stroškov, medtem ko je 1/3 kulturna skupnost pokrivala že do zdaj z najemnino za posamezne kulturne uporabnike v domu.

4. Filmski festival Šport in turizem

Kot novo postavko je potrebno obravnavati tudi stroške filmskega festivala Šport in turizem, ki je v Kranju vsaki dve leti. Do sedaj je bil to prispevek občinske skupščine — proračuna.

5. Instrumenti pihalne godbe

Instrumenti za pihalne godbe so povsem dotrajani in bi bila potrebna nabava novega kompleta instrumentov.

6. Režiser v Prešernovem gledališču

Da bi delo v društvih še bolj zaživelo, je predvideno v Prešernovem gledališču za leto 1974 novo delovno mesto režiserja, ki bo delal izključno na področju amaterske gledališke dejavnosti.

III. FINANCIRANJE REPUBLIŠKE KULTURNE SKUPNOSTI

S spremenjenim načinom financiranja bodo v letu 1974 temeljne kulturne skupnosti financirale po dogovorjenem ključu tudi republiško kulturno skupnost. Čeprav je na prvi pogled to popolnoma nov izdatok, gre v bistvu le za spremenjen način financiranja, po katerem bodo v ta namen tudi višji skupni dohodki v občini.

Temeljne kulturne skupnosti naj bi na podlagi solidarnosti in vzajemnosti združevale sredstva v okviru kulturne skupnosti Slovenije za:

— filmsko proizvodnjo (celovečerni in kratki filmi) in akcije širšega pomena za popularizacijo slovenskega filma;

— založniško dejavnost (izdajanje kvalitetnih slovenskih izvirnih leposlovnih, družboslovnih in znanstvenih del s področja humanističnih ved, zlasti pa temeljna dela;

— izvirno ustvarjalnost in drugo dejavnost širšega pomena na literarnem knjižničnem, gledališkem, glasbenem, muzejskem, arhivskem in spomeniškovarstvenem področju;

— kulturno dejavnost v manj razvitih območjih;

— kulturno dejavnost Slovencev zunaj republiških meja, zlasti še Slovencev v zamejstvu;

— kulturno dejavnost narodnosti v SRS;

— kulturne stike z drugimi jugoslovanskimi narodi;

— kulturne stike s tujino (meddržavni dogovori);

— raziskovalno dejavnost na kulturnem področju.

V ta sklop sodijo še dejavnosti tistih kulturnih institucij, s katerih verifikacijo kot republiškega pomena se bodo strinjale temeljne kulturne skupnosti (muzej revolucije, republiški zavod za spomeniško varstvo za arhivsko službo, Narodna in Moderna galerija, filharmonija, Slovensko narodno gledališče idr.). Zaradi neurejene statusa pa sodijo h kulturni skupnosti Ljubljana, ki za njihovo delovanje zahteva posebna sredstva.

Zaključek

V primerjavi z letom 1973 bo kulturna skupnost v letu 1974 za svoj program po-

trebovala sredstva, ki bodo povečana za naslednje stopnje:

- 17 % za dosedanje dejavnost
- 28 % za dosedanje in razširjeno dejavnost
- 19 % za financiranje kulturne skupnosti Slovenije
- 26 % za celotno predvideno potrošnjo.

Če bo skupnost lahko v letu 1974 porabila tudi sredstva, ki jih prenaša po zaključnem računu, potrebuje le 19 % več sredstev kot v letu 1973 oz. 10,326.00015 din.

POTREBNA SREDSTVA ZA LETO 1974

	Real. 73	Plan 74	In-deks
I. Redna dejavnost z investicijami			
a) Dejavnost			
1. Dejavnost kulturnih institucij	5,042.676,55	5,766.912	114
a) osebni dohodki	2,904.371,55	3,223.419	111
b) honorarji	186.660,00	230.801	124
c) materialni izdatki	435.790,00	501.159	115
č) funkcionalni izdatki	611.423,00	788.449	129
d) akcije	761.385,00	858.580	113
e) amortizacija opreme	143.047,00	164.504	115
2. Amaterska dejavnost	560.884,00	677.580	121
3. Redno vzdrževanje kulturnih domov	86.250,00	103.500	120
4. Amortizacija zgradb	62.551,00	85.044	136
5. Sofinanciranje Glas	46.000,00	46.000	100
6. Refundacija za delo KuS	40.000,00	48.000	120
7. Dejavnost strokovnih centrov	25.000,00	25.000	100
8. Združena sredstva za izobraževanje	12.711,50	26.479	208
9. 1 % obvezna rezerva	64.703,30	112.169	170
10. Tekoča rezerva	49.730,60	100.000	201
b) Investicije			
11. Investicijsko vzdrževanje kulturnih domov	395.000,00	500.000	127
12. Investicijsko vzdrževanje zgradb kulturnih institucij	716.500,00	850.000	119
Skupaj redna dejavnost z investicijami	7,102.006,95	8,340.684	117
II. Razširjena dejavnost			
1. Strokovna služba KuS		50.000	
2. Nagrajevanje glasbenih in gledaliških mentorjev ter posojilo		150.000	
3. Najemnina v Delavskem domu		300.000	
4. Filmski festival Šport in turizem		60.000	
5. Instrumenti za godbo		150.000	
6. Režiser v Prešernovem gledališču		62.000	
Skupaj razširjena dejavnost		772.000	
III. Financiranje republiške kulturne skupnosti		2,336.958	
I. Redna dejavnost z investicijami	7,102.006,95	8,340.684	117
II. Razširjena dejavnost		772.000	
Skupaj I. + II.	7,102.006,95	9,112.684	128
III. Financiranje republiške kulturne skupnosti	1,963.830,00	2,336.958	119
Skupaj I. + II. + III.	9,065.836,95	11,449.642	126

V. Telesna kultura

Program dela temeljne telesnokulturne skupnosti Kranj za leto 1974

Program dela TTKS-Kranj izhaja iz Perspektivnega programa razvoja telesne kulture in iz pogojev, ki so nastali z združitvijo vseh telesnovzgojnih, športnih in športu sorodnih dejavnikov v enotno organizacijo na nivoju občine in republike.

Spričo vse pogostejših ugotovitev o nezadovoljivi fizični kondiciji in o slabem zdravstvenem stanju občanov, o nizki delovni storilnosti, prepogosti obolevnosti in zgodnjih upokojitvah, kakor tudi o močno razširjenih telesno-razvojnih slabostih mladine ter pojavom delinkventnosti in nezdravega režima življenja mladih, so neodložljive naloge TTKS in vseh njenih sestavnih delov v letu 1974 naslednje:

1. Povečati število v telesnokulturne organizacije vključenega članstva za 30 %;

2. pospešiti ustanavljanje novih TKO;

3. dosledno uveljavljati načelo amaterizma;

4. pri strokovnem delu pospešiti moralno-vzgojno učinkovitost; skrb za zdravstveni nadzor in za prilagajanje interesom aktivnih udeležencev;

5. pridobiti in izšolati dovolj strokovnega kadra, ga smotrno zaposliti in ustrezno stimulirati;

6. organizacijskemu kadru na seminarjih posredovati potrebna znanja s področja telesne kulture;

7. zagotoviti dotok novih sodniških kadrov;

8. opredeliti odnos med množično telesno kulturo in kakovostnim športom;

9. koncept razvoja kakovostnega športa vskladiti z interesi posameznika, telesnokulturne organizacije in družbe;

10. proučiti in razširiti vprašanja tekmovanj na nivoju občine in regije ter vprašanja udeležbe ekip v tekmovanjih višjega ranga;

11. razviti TRIM dejavnost kot eno izmed svojstvenih oblik množične individualne športne rekreacije;

12. povezati se z institucijami SLO in JLA ter proučiti možnosti za uveljavitev ustreznega programa razvoja fizičnih lastnosti vojnih obveznikov;

13. proučiti in bolj dodelati status tradicionalnih kvalitetnih športnih prireditev ter zagotoviti ustrezne načine financiranja;

14. smotrno povezati dejavnost ŠSD in TKO, zlasti urediti vključevanje talentiranih v športne klube;

15. šolam in VVZ po potrebi ob priliki večjih manifestacij, tekmovanj, športnih dni itd. ali pri organiziranju dejavnosti v okviru dejavnosti ŠSD, nuditi strokovno pomoč;

16. vsem pojavnim oblikam športne rekreacije v sindikalnih organizacijah nuditi strokovno pomoč;

17. sodelovati s krajevnimi skupnostmi pri reševanju posebnih vprašanj, ki zadevajo povezovanje športa in rekreacije z njihovo osnovno dejavnostjo;

18. sodelovati pri velikih množičnih in spominskih prireditvah;

19. ohraniti in razvijati oblike medobčinskega sodelovanja za področje Gorenjske, z drugimi občinami Slovenije in v drugih republikah ter z zamejskimi slovenskimi organizacijami;

20. zagotoviti redno vzdrževanje telesnovzgojnih objektov;

21. poskrbeti za sanacijo objektov, ki ne ustrezajo tehničnim, varnostnim, higienskimi in drugim normam;

22. začeti s pripravami za gradnjo novih objektov in ustanoviti sklad za gradnjo objektov;

23. proučiti vlogo informiranja in propagande za razvoj množičnosti in za osveščanje občanov ter uvesti učinkovite načine obveščanja in propagande;

24. analizirati dosedanje kriterije delitve dotacij TKO, uvesti nov način financiranja osnovne dejavnosti teh organizacij na osnovi programa;

25. skrbeti za realizacijo perspektivnega programa razvoja telesne kulture v občini v skladu z drugimi točkami tega dokumenta.

POTREBNA FINANČNA SREDSTVA

	1973	1974	indeks
I. Osnovna dejavnost			
a) Dotacije osnov. organizacijam	2.246.000	2.800.000	124
1. za redno dejavnost	2.058.000	2.500.000	121
2. sofinanc. priorit. športov	110.000	160.000	145
3. sofinanc. tradic. prireditev	33.000	70.000	212
4. zdravstveni pregledi	45.000	70.000	155
b) Vzdrževanje in adaptacije	745.000	1.114.000	149
c) Investicije in priprave	398.000	750.000	188
č) Funkcionalni izdatki TTKS	487.000	628.000	129
1. str. organov TTKS	82.000	171.000	208
2. OD zaposlenih s prisp.	345.000	379.000	110
3. materialni stroški	60.000	78.000	130
Skupaj osnovna dejavnost	3.876.000	5.292.000	136
II. Razširjena dejavnost v letu 1974			
a) Posebne programske naloge		900.000	
1. akcije za poveč. množičnosti		150.000	
2. razvijanje rekreacije		150.000	
3. ustanavljanje in tekmo. ŠSD		120.000	
4. akcije TRIM		230.000	
5. vzgoja kadra		150.000	
6. druge programske naloge		100.000	
b) OD zaposlenih s prisp.		121.500	
Skupaj I. in II.	3.876.000	6.314.000	162
III. Sofinanciranje RTKS		1.580.000	
Skupaj I., II. in III.		7.894.000	

OBRAZLOŽITEV

I.

a) Dotacije osnovnim organizacijam za redno dejavnost:

1. Redna dejavnost

Iz te postavke bo potrebno pokriti dejavnost 40 osnovnih organizacij (telesnovzgojnih, športnih, planinskih, taborniških in drugih), v katere je že zdaj vključenih preko 7000 članov, ki se udeležujejo v 18 športnih panogah in še v nekaterih drugih oblikah aktivnosti. Predvideva pa se še povečanje članstva za ca. 30 %.

2. Sofinanciranje razvoja prioritetenih športnih panog

Tako kot doslej je potrebno sofinancirati razvoj prioritetenih športnih panog s tem, da se zagotovijo sredstva za OD trenerjev in za delno nabavo opreme. Ker je v letu 1974 nujno potrebno namestiti enega profesionalnega trenerja za plavanje, se ta postavka povečuje za 45 % v primerjavi z l. 1973.

3. Sofinanciranje tradicionalnih kvalitetnih prireditev

Tradicionalnim kvalitetnim prireditvam (Mednarodni veleslalom na Kravcu, Slalom pri Češki koči, Krožna kolesarska dirka, Odprto prvenstvo Kranja v atletiki, Pokal Kranja v namiznem tenisu, Smučarski skoki na Gorenji Savi idr.) se bodo v letu 1974 pridružile še jubilejne prireditve nekaterih organizacij. Za to je potrebno nameniti v l. 1974 vsaj 70.000 dinarjev.

4. Zdravstveni pregledi aktivnega članstva

Zaradi povečanja števila članstva in predvidene podražitve uslug športne ambulante je v primerjavi z letom 1973 potrebno povečanje za 55 %.

b) Vzdrževanje in adaptacije telesnovzgojnih objektov

Sredstva za vzdrževanje in adaptacije objektov je nujno potrebno povečati za minimalno 49 %, ker so povečini v izredno slabem stanju.

V tej postavki so zajeti tudi osebni dohodki zaposlenih pri vzdrževanju.

c) **Investicije in priprave za gradnjo**
Za sanacijo velikega primanjkljaja objektov je potrebno v skladu s perspektivnim programom začeti priprave na novogradnje. V tej postavki so zajeta sredstva za izdelavo programa gradnje in načrtov ter začetni delež za ustanovitev sklada za gradnjo telesnovzgojnih objektov in za nekaj manjših investicij.

č) Funkcionalni izdatki TTKS

1. Stroški organov TTKS

Izdatek zajema: stroške zasedanj skupščine in IO, delovanje odborov, strokovnih komisij in zborov, organizacijo tekmovanj, stike z osnovnimi organizacijami in druge operativne izdatke TTKS.

2. Osební dohodki uslužbencev strokovne službe

Sredstva za osebne dohodke in druge prejemke zaposlenih so izračunana po veljavnih samoupravnih sporazumih za šest strokovnih delavcev, kolikor jih je bilo že zdaj zaposlenih pri ObZTK in Zavodu za vzdrževanje objektov.

3. Materialni stroški TTKS

Sredstva, ki so potrebna za kritje najemnin pisarniških prostorov, PTT, bančnih storitev in drugih materialnih stroškov, se povečujejo za 30 %.

II.

a) Posebne programske naloge

1. Akcije za povečanje množičnosti v TKO

Za povečanje števila članstva v TKO in za novoustanovljene organizacije ter za akcije v prid množičnosti je namenjeno 150.000 din, kar pomeni skrajni minimum.

2. Razvijanje rekreacijske dejavnosti v KS in TOZD

Kot posebno dejavnost bo TTKS razvijala tudi rekreacijsko dejavnost v krajevnih skupnostih, TOZD in delovnih skupnostih.

Za to dejavnost mora TTKS zagotoviti osnovne materialne in kadrovske pogoje.

3. Ustanavljanje in tekmovanja ŠSD

TTKS prevzame tudi obveznost sodelovanja pri ustanavljanju ŠSD, zlasti v srednjih šolah, obenem pa še obveznosti za smotrno povezovanje dejavnosti teh društev in za organizacijo tekmovanj.

4. Akcija TRIM

Posebna naloga TTKS je razvijati

TRIM-dejavnost. V postavki so zajeti stroški za propagando, gradnjo oz. opremo TRIM-stez in za ureditev TRIM-kabineta.

5. Vzgoja strokovnega kadra

Strokovnega kadra že sedaj občutno primanjkuje, saj je bilo v l. 1970 51 aktivnih na enega trenerja. Ob povečani množičnosti se bo problem še bolj zaostрил, zato je potrebno nameniti vzgoji kadra posebno pozornost in sredstva.

6. Druge programske naloge

TTKS in TKO bodo morale tudi v prihodnje sodelovati pri raznih množičnih, spominskih in manifestativnih prireditvah (Po poteh partizanske Ljubljane, Po poteh partizanske Jelovice, Kriterij slovenskih mest v atletiki ipd.) ter sodelovati z institucijami SLO, JLA, sosednjimi TTKS, RTKS in drugimi.

b) Strokovna služba TTKS

V skladu z nalogami, ki jih je sprejela ustanovna skupščina TTKS se po sistematizaciji delovnih mest predvideva namestitve še dveh delavcev, da se realizira naloge, ki jih prinaša razširitev dejavnosti glede na prejšnja leta.

III.

Z novim sistemom organiziranosti telesnokulturne dejavnosti v republikah, ki ga uvaža zakon, obvezuje TTKS, da sofinancirajo tudi program republiške TKS. V ta namen se predvideva naš prispevek v višini 20 % dohodka iz samoupravnega sporazuma.

Zaključek

Potreba po sredstvih za že utečeno redno dejavnost v občini se povečuje za 36 %, skupno z razširjeno pa za 62 %. Obremenitev gospodarstva v l. 1973, preračunana na bruto OD, je bila 0,357 %, upoštevajoč sredstva iz proračuna in prispevkov delovnih organizacij. S planirano porabo sredstev za telesno kulturo v občini v l. 1974 bi se obremenitev gospodarstva v primerjavi z l. 1973 povečala za 0,171 % od bruto OD. Za pokritje obveznosti do republike (20 % vseh sredstev) pa bi se obremenitev gospodarstva povečala na 0,233 % več, kot v l. 1973. Upoštevajoč dosedanje porabo sredstev za telesno kulturo v občini in republikah v višini 0,427 % od bruto OD, bi bila skupna obremenitev v l. 1974 0,66 % od bruto OD zaposlenih v občini.

Program in finančna sredstva v letu 1974 na ravni republike in federacije

Telesnokulturna skupnost Slovenije

Osnovni programski cilj RTKS je, da skupaj s TTKS in drugimi dejavniki v Sloveniji poveča število redno aktivnih v telesni kulturi za okoli 5 %. Razen tega pa bo pričela izvajati vrsto nalog, ki naj pripeljejo do drugačnega odnosa do telesne kulture v našem družbenem življenju, do drugačne vsebine dela in odnosov v telesni kulturi sami in ustvarijo temelje za hitrejši razvoj te dejavnosti v obdobju novega srednjeroč-

nega načrta razvoja 1976/80. Razen velikega poudarka množičnim akcijam ter solidarnosti vsega slovenskega telesnokulturnega prostora z manj razvitimi bo razširjena dejavnost še posebej na področju strokovnega in znanstveno-raziskovalnega dela ter založništva in propagandne dejavnosti. V vrhunskem športu želi RTKS razčiščenje pojmov in odnosov in ustrezno pomoč resnični kakovosti.

Izveček iz finančne kvantifikacije programa (po glavnih skupinah izdatkov):

	dinarjev
— akcije za povečanje množičnosti	3.350.000
— kakovostni in vrhunski šport	5.800.000
— strokovno in raziskovalno delo	1.850.000
— propaganda in založništvo	1.480.000
— solidarnostna sredstva	4.450.000
— naložbe	3.115.000
— delo RTKS in republiških organizacij	3.925.000
— razno	1.000.000
SKUPAJ	24.970.000

Izveček iz programa po posameznih glavnih skupinah:

Akcije za povečanje množičnosti. Programiranje, financiranje in izvedba (z drugimi dejavniki) vrste akcij na področju športne rekreacije, razširitev akcije »Na učimo se plavati« uvedba nove osrednje akcije »Vsi Slovenci tečejo in smučajo«, razpis stimulaturnih tekmovanj med šolskimi športnimi društvi, vzgojno-varstvenimi ustanovami, študentskimi telesnokulturnimi organizacijami, TTKS ali osnovnimi telesnokulturnimi organizacijami predvsem z namenom vključitve novih ljudi in utrjevanje vseh nosilcev telesne kulture, posebni programi telesnokulturnih dejavnosti v nespecializiranih organizacijah, ustrezen poudarek množičnim športno-političnim manifestacijam in tekmovanjem kot n.pr. pohod »Po poteh partizanske Ljubljane«, »Po stezah partizanske Jelovice«, Dan mladosti itd. Kot posebej stimulaturna naj bi šolska tekmovanja imela osredno republiško prireditev na primerni ravni.

Naloge pri razvoju kakovostnega športa. Značilno bo zavzemanje za dokončno opredelitev kakovosti in pomoč le pravi kakovosti v tistih panogah, ki so za Slovenijo zanimive. Oblike pomoči pri razvoju kakovosti bodo naravnane v zgodnjo specializacijo in čim boljše selekcijo (mladinske športne šole), v zagotovitev pogojev vrhunskim športnikom (strokovnjaki, objekti, oprema, tekmovanja, skupne priprave, štipendije in nagrade) in nasploh zagotovitev slovenskemu športu vrste tekmovanj (republiška prvenstva, udeležba na zveznih in mednarodnih tekmovanjih, organizacije nekaterih velikih tekmovanj).

Naloge pri strokovnih in organizacijskih delavcih ter znanstveno-raziskovalnem delu. Dosedanji način šolanja in izpopolnjevanja strokovnih delavcev bo še razširjen, dodane bodo oblike izpopolnjevanja organizacijskih delavcev. Ta aktivnost naj bi predvsem zagotovila ustrezne strokovnjake za izvajanje akcij, ki so predvidene za povečanje množičnosti. Zamišljeno je tesno sodelovanje z Visoko šolo za telesno kulturo, Šolskim centrom za telesno vzgojo in drugimi institucijami. Predvidena je izdelava nekaj strokovnih analiz in študij ter uveljavitev statistične in dokumentacijske službe, pričetek del pri izdelavi srednjeročnega in dolgoročnega programa razvoja telesne kulture v Sloveniji in začetek izdelave oz. priprave 8 raziskovalnih tem.

Naloge s področja propagandne in založniške dejavnosti. Tudi v tej skupini

nalog so najvažnejše tiste, ki naj z različnimi oblikami propagande zagotovijo čim večji uspeh množičnih akcij. Potrebna pozornost bo namenjena tudi izdaji strokovnih knjig in biltenov ter revij »Telesna kultura« in morebitnemu slovenskemu športnemu časopisu oz. poljudni reviji, če bodo pogoji za to zreli.

Naloge pri pospeševanju enakomernega razvoja telesne kulture v vsej Sloveniji. Navori bodo usmerjeni v izenačevanje pogojev za telesno kulturo v vsej republiki in to predvsem v naslednjih oblikah (koristniki bodo ustrezne TTKS): sofinanciranje šolanja in izpopolnjevanja strokovnih in organizacijskih delavcev, razpis stipendij, pomoč v strokovni literaturi, opremi in rekvizitih, pošiljanje strokovnih in organizacijskih delavcev — inštruktorjev za določen čas, sofinanciranje množičnih akcij in participacija pri gradnji in razširitvi objektov.

Naloge na področju naložb in vzdrževanja objektov. Osnovne naloge v

letu 1974: vzdrževanje dosedanjih objektov šolskih centrov, priprave za ureditev republiških centrov, izdelava tipskih projektov za objekte, zagotovitev dela sredstev za sanacijo in izgradnjo visokogorskih planinskih postojank.

Delo RTKS in republiških organizacij. Gre za financiranje osnovne dejavnosti (poslovni prostori, uslužbenci, stik z organizacijami, zasedanja organov in pisarniški stroški) za RTKS, ZTKS in v njej vključene republiške strokovne organizacije, Planinsko zvezo, Zvezo Tabornikov, Zvezo letalskih organizacij in Konjeniško zvezo. Del dejavnosti teh organizacij se financira iz drugih skupin (množične akcije, kakovostni šport, strokovni delavci itd.).

Razno. V tej skupini so naloge in izdatki za republiška priznanja (Bloudkove nagrade in plakete in druga), sodelovanje pri razvoju telesne kulture v zamejstvu, med izseljenci in zdomci, sodelovanje z obmejnimi deželami sosednjih držav ter sode-

lovanje z drugimi republikami in pokrajinami.

Federacija

Osnovne naloge so: povezovanje in usklajevanje telesnokulturne politike in konkretnih akcij, mednarodno sodelovanje in nekatere dogovorjene skupne akcije s področja raziskovalnega dela in založništva. V 34 športih je predvideno v letu 1974 financiranje 497 mednarodnih tekmovanj, od tega 46 svetovnih, 41 evropskih, 37 regionalnih prvenstev. Posebej so financirane (delno) še dejavnosti Jugoslovanskega olimpijskega komiteja, Zveza Partizan in Planinske zveze Jugoslavije. Način zbiranja sredstev za skupne potrebe (dogovorjene skupni programi in mednarodni program) za zdaj še ni jasn. V kolikor bodo omenjene potrebe financirane iz proračuna federacije, prispevek Slovenije neposredno iz TKS ni potreben, obratno pa je možno, da le pride do neposrednega participiranja, v tem primeru pa obseg dogovorjenih dejavnosti še ni definitiven in s tem tudi ne sredstva.

VI. Zaposlovanje

Programska izhodišča za dejavnost na področju Gorenjske in finančni prikaz potrebnih sredstev za realizacijo programa 1974

Skupnosti in zavodi za zaposlovanje povezujejo in usklajujejo delovanje različnih subjektov v procesu zaposlovanja. Za opravljanje teh nalog in njihove aktivne vloge pri izvajanju tekoče in programirane politike na področju zaposlovanja, nalagajo predpisi in dogovori skupnostim za zaposlovanje, izvrševanje predvsem naslednjih funkcij:

- a) Ekonomsko-analitične
- b) Posredovalna funkcija
- c) Funkcija poklicnega usmerjanja
- d) Izobraževalna funkcija
- e) Funkcija socialne zaščite med časno brezposelnostjo.

Vse te funkcije se razčlenjujejo na naloge, ki jih zajema enotni program dela vseh skupnosti in zavodov z opredeljenimi tekočimi in dolgoročnejšimi cilji. Za izvršitev nalog pa se uporabljajo enotno dogovorjeni postopki in metode dela, v okviru posameznih nalog pa so cilji normirani s številčnimi kazalci, ki jih je treba doseči v programskem obdobju, t.j. konkretno v letu 1974.

Ob izvajanju omenjenih funkcij v cilju zagotovitve realizacije nalog iz enotnega programa dela mislimo predvsem na pogoje, ki bi iskalce zaposlitve v večji meri motivirali k odločanju na prostorsko in profesionalno mobilnost ter na večjo socialno varnost iskalcev zaposlitve v času brezposelnosti. Izboljševanje teh pogojev in učinkovitejšo socialno varnost za čas brezposelnosti predvideva tudi Zakon o zaposlovanju in socialni varnosti za primer brezposelnosti, ki bo uveljavljen najkasneje s 1. 4. 1974. Določila predloga tega zakona predvidevajo namreč v zvezi z navedenimi vprašanji naslednje novosti:

— ukinitve cenzenskih omejitev pri uveljavljanju pravice do denarnega nadomestila in višino denarnega nadomestila najmanj v višini z zakonom določenega minimalnega osebnega dohodka;

— pravico do prejemanja denarne pomoči po izteku upravičenosti do denarnega nadomestila za socialno najbolj ogrožene osebe;

— pravico do denarne pomoči med strokovnim usposabljanjem;

— kritje stroškov za prehrano in nastanitve v primerih iskanja zaposlitve izven kraja bivanja;

— kritje stroškov prevoza zaradi zaposlitve in stroškov preselitve;

— pravico do enkratne gmotne pomoči ob preselitvi zaradi zaposlitve.

Navedene novitete bodo hkrati lahko vplivale tudi na pospeševanje prostorske in profesionalne mobilnosti iskalcev zaposlitve, predvsem v pogledu motiviranosti delavcev in s tem tudi na večje možnosti tekočega usklajevanja. Omenjena zaostajanja bodo lahko s pomočjo tega in v tistem delu, kolikor lahko nanje neposredno vpliva dejavnost skupnosti in zavodov za zaposlovanje, nedvomno zmanjšana, saj bodo v novih pogojih zagotavljala večje rezultate od dosedanjih. S tem pa bo storjen tudi velik korak v pogleduboljšanja socialne varnosti delovnih ljudi za primer časne brezposelnosti.

Okvirni program dejavnosti in nalog za leto 1974 je sledeč:

A. Zaposlovanje in posredovanje zaposlitev

I. Naloge in opravila v zvezi z ugotavljanjem in spoznavanjem ponudbe delavcev oziroma kandidatov za zaposlitev.

II. Ugotavljanje in spoznavanje tekočega povpraševanja po delavcih.

III. Povezovanje in komuniciranje z organizacijami združenega dela.

IV. Naloge v zvezi z aktivnimi oblikami in način izvajanja posredovalne dejavnosti.

V. Naloge v zvezi z zaposlovanjem v tujini in vračanjem delavcev iz tujine.

VI. Naloge v zvezi z operativno evidenco in operativno analitiko.

VII. Publicistična dejavnost na področju zaposlovanja.

B. Poklicno usmerjanje

I. Dejavnost in pomoč osnovnim šolam pri poklicnem usmerjanju.

II. Poklicno usmerjanje učencev osnovne šole.

III. Poklicno usmerjanje dijakov srednjih šol.

IV. Štipendiranje nadarjene, socialno šibke mladine.

V. Evidenčno-analitične in študijske naloge.

VI. Naloge in dejavnost poklicnega usmerjanja pri zaposlovanju.

VII. Publicistična dejavnost na področju poklicnega usmerjanja.

C. Analitika in statistika

I. Skladnost delovnega potenciala s potrebami po kadrih na podlagi gibanj ponudbe in povpraševanja v letu 1973.

II. Problemi zaposlovanja nekaterih izbranih poklicev, po katerih je ponudba zaposlitve manjša od povpraševanja ali obratno.

III. Zaposlenost in zaposlovanje v luči popisa prebivalstva SR Slovenije v letu 1971.

IV. Zaposlovanje delavcev iz drugih republik kot element prostorske gibljivosti delovne sile.

V. Značilnosti sektorske in regionalne sestave kadrov po profilih glede na strukturo dela.

VI. Analitično spremljanje poslovanja in kadrovskih karakteristik OZD.

VII. Pregled letnih potreb po delavcih, pripravnikih, štipendistih in vajencih.

D. Poklicno izobraževanje

I. Skupne izobraževalne akcije službe za zaposlovanje.

II. Usposabljanje brezposelnih iskalcev zaposlitve.

III. Preusposabljanje viška delovne sile za druga delovna mesta.

IV. Ostale naloge izobraževanja.

E. Pravna služba

I. Naloge s področja socialne varnosti delavcev za primer brezposelnosti.

II. Naloge glede socialne varnosti delavca za primer brezposelnosti v tujini (z državami, s katerimi imamo sklenjene meddržavne sporazume in mednarodne konvencije in države, s katerimi ni bil sklenjen sporazum).

III. Naloge v zvezi z organizacijo službe za zaposlovanje in naloge v zvezi s samoupravnimi normativnimi akti (družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje).

IV. Personalne zadeve delavcev zavoda.

V. Naloge namenjene dopolnjevanju dejavnosti službe za zaposlovanje.

VI. Razno.

Področje	Realizacija 1973	Potrebno za		4:3	5:3
		sed. obseg pravic (I. varianta)	real. nov. zakona (II. varianta)		
1. Gmotna preskrba nezaposlenih	702.377	849.455	2.647.961		
2. Pokritje pravic del. iz naslova pripr. na zaposlenost	521.242	644.474	672.402		
3. Za skupne zadeve zaposlenih v SRS	1.757.821	1.973.154	2.880.066		
4. Za dejavn. skupn. in zavarovanje	1.699.202	1.833.099	1.833.099		
5. Skladi	133.280	150.140	150.140		
S k u p n o	4.813.922	5.450.322	8.183.668	113,2	170

Gornji prikaz se nanaša na področje dejavnosti v celotni regiji. Naslednji prikaz

pa pove, koliko sredstev bi bilo potrebno iz posameznih občin Gorenjske:

Občina	Realizacija	Potreb. sred. po I. varianti	Potreb. sred. po II. varianti
1. Kranj	2.161.235,99	2.446.951,—	3.674.101,—
2. Škofja Loka	881.221,15	997.719,—	1.498.076,—
3. Jesenice	770.663,40	872.545,—	1.310.128,—
4. Radovljica	651.732,10	737.891,—	1.107.945,—
5. Tržič	349.069,55	395.216,00	593.418,—
Skupaj Gorenjska	4.813.922,19	5.450.322,—	8.188.668,—

Za leto 1974 so potrebna relativno enaka sredstva za dejavnost skupnosti in zavoda, enaka sredstva tudi za izvajanje funkcionalnih dejavnosti (varianta I.), razen za razširjene in nove ukrepe, predvidene v zvezi s pripravo delavcev in z večanjem socialne varnosti v predlogu Zakona o zaposlovanju in socialni varnosti med začasno brezposelnostjo (varianta II.).

Osnova za planiranje potrebnih sredstev so določila DOGOVORA o skupnem financiranju in izvajanju enotnega programa dela ter o oblikovanju in porabi sredstev službe za zaposlovanje, ki predpisuje

normative za materialne stroške in sklade, dočim je osnova za izračun osebnih dohodkov veljavni sporazum o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke. Tako določena sredstva izenčujejo vse zavode in skupnosti za zaposlovanje SRS, glede materialne osnove in zagotavljajo skupnostim in zavodom sorazmerno enake možnosti tako za kritje pravic delavcev med začasno brezposelnostjo kot tudi enake pogoje za izvajanje storitev in strokovnih uslug delovnim ljudem in delovnim organizacijam.

S takim načinom financiranja se zagotavlja tudi pokrivanje primanjkljajev tistim skupnostim, ki jim izvirni dohodki

ne zadoščajo za opravljanje funkcij, predvidenih z enotnim programom dela. Način pokrivanja primanjkljaja določa DOGOVOR s prelivanjem sredstev tistih skupnosti, ki imajo razpoložljiva sredstva nad normativi (med katerimi se nahaja tudi naša skupnost).

Zaradi sprejetja »Zakona o socialni varnosti za primer brezposelnosti« in realizacije določil tega zakona se predlaga pri družbenem dogovarjanju sprejetje II. variante. Sprejetje II. variante bi pomenilo zvišanje prispevne stopnje od sedanjih 0,2 % na 0,34 % od bruto OD na Gorenjskem, kakor tudi enotno na področju SR Slovenije, kot rizični skupnosti za zaposlovanje.

VII. Zdravstveno zavarovanje in varstvo

Predlog ovrednotenega delovnega programa zdravstvenega zavarovanja in potrebnih sredstev SZZ Kranj za leto 1974

Za zagotovitev pravic zavarovanim osebam in obveznosti do zdravstvenih zavodov so Začasni skupnosti zdravstvenega zavarovanja in varstva Kranj v letu 1974 potrebna naslednja sredstva:

— skupni dohodki	324,774.000,—
— obvezna rezerva	3,248.000,—
— za investicije v zdravstvu	19,814.000,—
— čisti dohodek	301,712.000,—
— izdatki za zdravstveno varstvo	236,586.000,—
— izdatki za denarne dajatve	53,587.000,—
— ostali izdatki	11,539.000,—
— skupni izdatki	301,712.000,—

Predvideni skupni izdatki za leto 1974 so za 22,3 % višji od realiziranih izdatkov za leto 1973, ki so doseženi v višini 246,698.000,— dinarjev.

Pri ugotavljanju stroškov in dohodkov za potrebe zdravstvenega zavarovanja v letu 1974 so:

— upoštevana izhodišča družbenoekonomske politike in okviri razvoja SRS v letu 1974, ki predvidevajo povečanje izdatkov zdravstvenega zavarovanja za 22,3 % glede na porabo v letu 1973;

— upoštevana določila samoupravnih sporazumov o višini osebnih dohodkov po republiških izhodiščih, tj. za + 18,5 % na realizirane v letu 1973;

— za 15 % zvišana sredstva za materialne stroške;

— sredstva za amortizacijo v zdravstvenih zavodih določena po najnižjih zakonskih stopnjah in v skladu z dosedanjim načinom kalkuliranja amortizacije;

— glavno grupo zavarovanih oseb zvišane za 3 %, kar pomeni cca 5000 zavarovanih oseb več;

— upoštevani nespremenjeni odstotki izgubljenih delovnih dni zaradi bolezenske delazmožnosti in porodniških dopustov;

— upoštevane pravice po sedaj veljavnem zakonu o zdravstvenem zavarovanju in statutu Skupnosti zdravstvenega zavarovanja.

Glavni podatki o obsegu zdravstvenega varstva so razvidni iz priloženega prikaza zdravstvenega varstva za leto 1974. Računati pa je še z izplačilom denarnih nadomestil v primeru bolezni in nesreče v breme sklada zdravstvenega zavarovanja za 340.000 dni in za 200.000 oskrbnih dni porodniških dopustov. Pri izračunu sredstev za denarna nadomestila je upoštevana 18 % valorizacija.

Za zbiranje sredstev, ki so potrebna zaradi financiranja predlaganega programa zdravstvenega zavarovanja v letu 1974 bo pri sedanjem načinu obračunavanja prispevkov potrebna stopnja 7,70 od kosmatega osebnega dohodka (leta 1973 — 7 %). Dalje še ostane stopnja 1,40 za nesreče pri delu in investicije v zdravstvu, kakor je bila v letu 1973. V prikazanem izračunu in stopnji niso upoštevane obveznosti, ki jih namerava SRS prenesti na skupnosti zdravstvenega zavarovanja. Ustrezno se bodo povečale tudi stopnje ostalih zavezancev.

Predvidena potrebna sredstva zagotavljajo samo sedanja obseg pravic in zdravstvenega varstva ter dodatno večje število zavarovanih oseb. Niso pa upoštevani izdatki za razširitev oziroma večje število zdravstvenih storitev, ker bi to preseglo okvir 22,3 % povečanja izdatkov v letu 1974.

	ZD Jesenice	ZD Kranj	Regija
Dispanzer za otroke	21.938	47.611	69.549 (P)
Dispanzer za šolske otroke	10.755	23.609	34.364 (C)
	16.773	33.405	50.178 (P)
	4.582	9.341	13.923 (C)
Ambulante splošne medicine	226.750	386.620	613.370 (P)
in medicine dela	11.448	20.518	31.966 (ZO)
Dispanzer za medicino dela	6.628	11.901	18.529 (P)
	2.209	3.967	6.176 (S)
Dispanzer za žene	19.773	36.759	56.532 (P)
Dispanzer za pljučne bolezni in tbc	9.730	18.466	28.196 (P)
Dermatovenerološki dispanzer	6.296	11.285	17.581 (P)
Patronažna služba	12.020	24.622	36.642 (O)
Psihohigijski dispanzer	8.299	14.875	23.174 (P)
Preventivna ambulanta	4.400	9.700	14.100 (P)
Rentgenska služba	48.652	87.202	135.854 (S)
Laboratorijska služba —			
klinični laboratorij	213.498	386.764	600.262 (S)
biokemični laboratorij	15.454	27.699	43.153 (S)
Fizioterapija	66.968	120.030	186.998 (S)
Mavčarna	2.209	3.960	6.169 (S)
Splošna zobna ambulanta	115.952	198.833	314.785 (S)
Šolska zobna ambulanta	34.438	68.818	103.256 (S)
Ortodontska ambulanta	9.985	19.545	29.530 (S)

PLANIRANI OBSEG DELA V SPECIALISTIČNIH AMBULANTAH V LETU 1974

	Bolnica Jesenice	Inštitut Golnik	GBP Kranj	Bolnica ZD Begunje	ZD Jesenice	ZD Kranj	Izven	Skupaj
Interna	6444	7852	—	—	—	—	7503	21799
Kirurška	9085	—	—	—	—	—	22637	32722
Ginekološka	1100	—	3137	—	—	—	1551	5788
Pediatrična	2111	—	—	—	—	—	3486	5597
Ortopedska	—	—	—	—	2913	6566	4674	14153
Otološka	15316	—	—	—	6008	—	4149	25471
Okulistična	—	—	—	—	8803	16841	2579	28223
Psihiatrična	—	—	—	2486	—	1519	4310	8490
Nevrološka	—	—	—	—	1519	2335	3360	7214
Skupaj	34056	7852	3137	2486	19243	27261	54249	148457

SKUPNO ŠTEVILO PLANIRANIH BOLNIŠKIH POSTELJ IN OSKBRNIH DNI ZA LETO 1974

Specialnost	Število postelj	Število oskbr. dni	na 1000 prebival.	Norma SRS
Interna	194	67.318	1,20(!)	1,20
Kirurgija	140	48.580	0,87	1,30
Ginek.-porodn.	133	46.151	0,80(!)	0,80
Pediatrična	89	30.883	0,55(!)	0,55
Otologija	30	10.410	0,20	0,30
Psihiatrija	135	46.845	0,84	1,10
Pljučna + tbc	60	20.820	0,37	0,50
Dermatologija	24	8.528	0,15	0,20
Infekcijska	24	8.328	0,15	0,30
Nevrologija	16	5.552	0,10	0,20
Okulistika	24	8.328	0,15	0,20
Onkologija	24	8.328	0,15	0,23
Ortopedija	40	13.880	0,25(!)	0,20
Rehabilitacija	57	19.779	0,35	0,35
Skupaj	990	343.530	6,19	7,73

1. Predvideni obseg osnovnega zdravstvenega varstva, ki ga nudita ZD Jesenice in ZD Kranj, je prikazan količinsko kot planirani obseg zdravstvenega dela po organizacijskih enotah, ki so izvajalke posameznih vrst zdravstvenega varstva. Obseg zdravstvenega dela je prikazan številčno kot pregledi (P), obiski (O), storitve (S), cepljenja (C) ali zdravnikovi obiski na domu (ZO).

2. Predvideni obseg specialističnega zdravstvenega varstva se deli med specialističnimi ambulantami obeh zdravstvenih domov, vseh štirih regijskih bolnišnic in onimi izven regije in temelji na do sedaj ugotovljenih trendih. V regiji naj bi se opravilo cca 63 %, izven regije 37 % specialističnih pregledov. V regiji je število pregledov med bolnicami in ZD v razmerju 50:50 %.

3. Predvideni obseg bolnišničnega zdravstvenega varstva, ki ga nudijo štiri regijske bolnišnice, kakor tudi bolnice izven regije, je prikazan kot planirano število postelj oziroma število oskrbnih dni. Planirano število postelj (1990) predstavlja stopnjo preskrbljenosti 6,19 posteljo na 1000 prebivalcev. Od teh naj bi bilo 377 postelj realiziranih v bolnišnicah izven regije, 613 pa v regijskih: 289 Bolnica Jesenice, 140 Inštitut Golnik, 84 BGP Kranj in 100 Bolnica Begunje. V regiji bi bilo torej realizirano 212.711 oskrbnih dni, izven regije 130.819.

Glede na nizko postavljen plan (v primerjavi z republiški normativi!) bi bilo možno preseganje v kirurgiji za cca 30, v psihiatriji za 10, v ortopediji za 20 in v nevrologiji za 10 postelj, t. j. skupno za 70 postelj. V tem primeru bi se preskrbljenost dvignila na 6,62 postelj na 1000 prebivalcev (republiški normativ 7,43/1000!).

4. Obseg higiensko-epidemiološkega zdravstvenega varstva, ki ga zagotavlja ZZV Kranj, bi načeloma ostal na doseženem nivoju.

5. Preskrba z zdravili oziroma potrošnja le-teh naj bi po oceni znašala cca 190,— din na 1 prebivalca.

Izvršni svet skupščine SR Slovenije je sklenil, da prenese določene obveznosti, ki jih je v preteklih letih prevzel do posameznih zdravstvenih delovnih organizacij oz. kategorij zavarovancev in do določenih investicij, na skupnosti zdravstvenega zavarovanja in varstva. Po razdelilniku odpade na skupnost Kranj 13.120.000,00 din za pokrivanje omenjenih obveznosti, ter za solidarnostni sklad 958.000,00 din. Ta sredstva je potrebno prišteti h gornjemu programu in se ne všttevajo v limit, ki je za splošno potrošnjo določen za l. 1974, ampak se k temu prištevajo.

VIII. Pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Obrazložitev programa o izhodiščih, osnovah in merilih za financiranje pokojninskega in invalidskega zavarovanja v letu 1974

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji izplačuje v letu 1973 pokojnine 190.000 upokojencem.

Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja so skoraj v celoti določene z zveznim zakonom o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja in republiškim zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Statut skupnosti te pravice le konkretizira. Po finančnem učinku gledano povzročajo 99 % vseh izdatkov pravice, ki jih daje zvezni zakon.

V letu 1973 bo skupnost za kritje vseh pravic in z njimi povezanih stroškov porabila 3708 milijonov novih dinarjev in izplačala pokojnine uživalcem v povprečni višini 1335 din. Čeprav je povprečni osebni dohodek zaposlenih v SR Sloveniji za 16 % višji od tistega, ki velja za SFRJ, so starostne pokojnine v SR Sloveniji nižje od povprečnih jugoslovanskih. Vendar še te le s težavo izplačujemo, saj mora skupnost že tri leta poslovati z dohodki, ki so nižji kot izdatki. Zato je v oktobru 1973 porabila vse rezerve, nima več lastnih obratnih sredstev in se pokojnine izplačujejo izključno iz bančnih kreditov. Na ta način odvzema skupnost gospodarstvu vsak mesec nekaj sto milijonov novih dinarjev kreditnih sredstev; v oktobru je znašal kredit 330 milijonov dinarjev.

Ker bo v zadnjih treh mesecih leta 1973 veljala stopnja prispevka zavarovancev 14,7 %, bo mogoče oblikovati obratna sredstva v taki višini, da bi lahko za januar prihodnjega leta izplačevali pokojnine ob znatno manjšem bančnem kreditu.

V naši republiki pride na 3,4 aktivne zavarovance en upokojenec. V podobnem položaju je še Hrvaška, ki pa ima bistveno večje prispevne stopnje.

Z dohodki pokojninskega in invalidskega zavarovanja v letu 1974 je treba zagotoviti:

- kritje tekočih obveznosti v skladu s predpisi;
- kritje primanjkljaja iz leta 1973;
- dopolnitev poslovne rezerve za obratna sredstva, da bo zagotovljeno redno izplačevanje dajatev le ob delnem najemanju bančnih kreditov.

Skupnost je že 20. 10. 1973 poslala vsem podpisnikom osnutek družbenega dogovora z obrazložitvijo in kvantifikacijo. Na ta osnutek so dali pripombe Zveza sindikatov Slovenije in izvršni svet.

Na podlagi teh pripomb in izhodišč oziroma metodologije, ki sta jih posredovala republiški zavod za planiranje in republiški sekretariat za delo, je bil 7. 11. 1973 izdelan skupen usklajen predlog. Predlog oziroma izhodišča zanj so bila usklajena na pristojni koordinacijski komisiji izvršnega sveta. Predlog je izdelan na temelju meril in osnov, ki jih je posredoval zavod SRS za planiranje in na podlagi skupno dogovorjene metodologije.

Predlog so pregledali in uskladili dne 9. 11. 1973 pooblaščenici prestavniki, ki so jih imenovali vse štiri podpisnice družbenega dogovora in je v sedanji obliki plod usklajevanja med njimi.

Predloženo besedilo je v celoti usklajeno, edino predstavnik Zveze sindikatov Slovenije je imel pomislek glede enotne stopnje prispevka za zavarovalno dobo s povečanjem. Po njegovem mnenju naj bi šel pri premogovnikih del tega rizika na breme solidarnosti vseh zaposlenih.

Naknadno je predstavnik izvršnega sveta zahteval, da se vnesejo še dodatne

formulacije. Predstavniki drugih treh podpisnic na sestanku 14. 11. 1973 sicer menijo, da so dosedanje dikcije tretje točke boljše kot dikcija, ki jo izrecno zahteva predstavnik izvršnega sveta, vendar pristajajo tudi na sedanje, ker z zavrnitvijo predlaganega besedila ne bi hoteli zavlačevati ali celo ogroziti soglasja vseh štirih podpisnic. Ne morejo pa pristati na zahtevo, da se višina izločanja v rezerve ne opredeli in zahtevajo, da rezerva znaša 10 % letnih izdatkov. V nasprotnem primeru bi bilo treba kot sopodpisnika družbenega dogovora vključiti banko, ki naj zagotovi kreditiranje.

OCENA OBVEZNOSTI IN NJIHOVEGA KRITJA TER IZRAČUN POTREBNIH PRISPEVNIH STOPENJ ZA LETO 1974*

(Po izhodiščih zavoda SRS za planiranje in usklajeno na koordinacijah IS. Izračunano po sestanku predstavnikov podpisnic družbenega dogovora 9. 11. 1973).

OCENA REALIZACIJE IZDATKOV V LETU 1973

— Denarne dajatve I—IX	2.282,0
— povečanje števila upokojencev X—XII	
— ocena 1110 x 1335 x 3 (4,2 % prirast)	4,5
— denarne dajatve X—XII brez povečanja števila upokojencev (IX — 259 x 3,1) 3.083,5	797,0
— prispevki 14,48 od denarnih dajatev	446,5
— prispevki za rekreacijo upokojencev	46,1
— rehabilitacija	70,4
— stroški za izvajanje	61,8
Skupni izdatki:	3.708,3

OCENA REALIZACIJE DOHODKOV ZA LETO 1973

— Pod predpostavko, da se bo masa OD v letu 1973 povečala za 20 % (23,184) v primerjavi z letom 1972 in da bo sklad realiziral prispevek zavarovancev v obdobju I—IX po stopnji 12,7 % in za čas od X—XII po stopnji 14,7 %, bo znašal prispevek zavarovancev	3.107,7
— prispevek za nesreče pri delu in za zavarovalno dobo s povečanjem	96,6
— povračila republike in federacije	471,0
— drugi dohodki	10,2
Skupaj dohodki	3.685,8
Skupaj izdatki	3.708,3
— predvideni deficit v letu 1973	22,5

OCENA TEKOČIH OBVEZNOSTI ZA LETO 1974

— Denarne dajatve v letu 1973	3.083,5
— denarne dajatve za povečanje števila upokojencev za 4,3 % (3.083 x 4,3/100)	132,6
— valorizacija za 16,3 %	502,6
— alikvotni del pokojnin (za upokojene delavce, ki so delali v SR Sloveniji, pokojnino pa so prejeli v eni od drugih republik)	45,0

IX. Socialno delo

Program socialno varstvene dejavnosti v občini Kranj za leto 1974

Konferenca za socialno delo Kranj je svoj program bazirala na programu o so-

cialni politiki v občini Kranj in vsakoletnih potreb za socialno varstveno dejavnost. Celotna dejavnost konference za socialno delo je razdeljena na sledeče kategorije:

I. Funkcionalna dejavnost socialnega varstva

II. Razširjena dejavnost v letu 1974

III. Dotacija

I. Funkcionalna dejavnost

	1973	1974	Indeks
1. Center za socialno delo	832.770,00	984.747,00	118,25 %
2. Pomoč žrtvam fašističnega nasilja	7.224,00	8.000,00	110,75 %
3. Podpore družinam kadrovcev	56.700,00	56.700,00	100,00 %
4. Družbene denarne pomoči	873.227,00	1.125.000,00	128,84 %
5. Prispevek za vzdrževanje starih v domovih	1.285.092,00	1.606.365,00	125,00 %
6. Prispevek za mladoletnike v vzgojnih in posebnih zavodih	770.825,00	975.000,00	126,49 %
7. Zdravstvene kolonije	150.000,00	172.500,00	115,00 %
8. Rejnine	154.268,00	226.800,00	147,02 %
9. Kategorizacija otrok	55.000,00	66.000,00	120,00 %
10. Pomoč odpuščenim iz kazenskih domov	—	5.000,00	100,00 %
11. Kmetijske oskrbnine	184.083,00	227.470,00	123,57 %
12. Preživnine	10.420,00	17.280,00	165,84 %
Skupaj	4.379.609,00	5.470.862,00	124,92 %

Obrazložitev:

1. Povišanje napram realizaciji pomeni samo povečanje materialnih izdatkov in to na osnovi izdatkov v mesecu decembru 1972.

2. V občini Kranj sta še dva primera, ki prejemata to pomoč na podlagi predpisa.

3. Povprečno letno je takih primerov 7, katerim je potrebno na osnovi republiškega predpisa zagotoviti vzdrževanje njihovih družinskih članov.

4. Družbene denarne pomoči se dodeljujejo na osnovi občinskega odloka socialno ogroženim občanom in sicer v obliki stalnih, začasnih in enkratnih pomoči.

Povprečno mesečno 210 osebam. Najvišja stalna družbeno denarna pomoč znaša po občinskem odloku 500,00 din.

Prav tako se iz te postavke črpa za otroške doklade 57 otrokom iz socialno šibkih kmečkih družin. Do sedaj so bile otroške doklade 80.- din, za leto 1974 je predlog 95,00 din. (predpis).

V tej vsoti je zajeto tudi 60 občanov, kateri prejemajo družbeno denarne pomoči (socialno podporo) za 9-dnevno letovanje ob morju.

Letno se dodeljujejo ozimnice preko 400 socialno ogroženim občanom, katere predlagajo krajevne skupnosti. (odlok)

5. V raznih domovih Slovenije je 199 oskrbovancev. Cena v letu 1973 je bila od 1.300.- din v Predvdoru do 1.950.- din na Jesenicah. Za leto 1974 pa ima večina zavodov odobrene nove cene, ki so povišane v povprečju za cca 20 %. Tako bo znašala še vedno cena oskrbnih dni v zavodu Predvdor (1.400) najnižja, najvišja pa na Jesenicah (2.340.-) in Hrastovcu (2.260.-). (odlok)

6. V 15 različnih domovih je 66 otrok in mladoletnikov. Od tega 48 v posebnih zavodih (Dornava, Kamnik, Zavod za slepe, Zavod za gluhe itd.). Cene oskrbnih dni so bile v letu 1973 v povprečju 1.700.- na otroka. V letu 1974 se povišajo cene oskrbnih dni (že odobrene cene) od 15—20 %. Največje povišanje na otroka znaša v Dornavi (idioti in težji imbecili) 2.520.- din. (predpis in odlok)

7. V letu 1973 je letovalo 591 zdravstveno ogroženih otrok. Ta izdatek predstavlja samo eno tretjino. Drugo financira sklad zdravstvenega zavarovanja, tretjo pa prispevajo starši.

8. V reji je 25 otrok. Za 20 otrok se predlaga povečano rejnino v povprečju za 750.- din. S tem bi se vsaj delno približali višini rejnine, kakor je v drugih občinah. Posebni primeri pa so otroci v rejništvu (slušno in govorno prizadeti), kjer pa bo rejnina znašala v letu 1974 preko 1.000.- din. V teh vsotah je všteto samo vzdrževanje rejencev, plačilo rejnikov pa ni nikjer zajeto. (predpis)

9. Letno je kategoriziranih po posebni komisiji 100 otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju. Izdatek na enega otroka je (plačilo strokovnjakov v komisiji) cca 600.- din. (predpis)

10. Izdatek predstavlja pomoč, ki se nudi odpuščenim iz kazenskih domov. (predpis)

11. Kmetov, ki so podarili zemljo občini je 23. Povprečna oskrbnina naj bi bila v višini minimalne pokojnine za leto 1974. (odlok)

12. Po sodbi sodišča je občina dolžna izplačevati preživnino za en primer ponesrečenca. (sodba sodišča).

	1973	1974
1. Center za socialno delo — računovodski delavec — blagajnik ter vodenje kartoteke oskrbovancev s 1. 4. 1974	—	36.619,00
2. Prispevek za vzdrževanje starih v domovih — Dom upokojencev Kranj	—	859.000,00
3. Konferenca za socialno delo (OD in materialni izdatki) s 1. 4. 1974	5.000,00	82.645,00
4. Zdravstvene kolonije		220.000,00
Skupaj	5.000,00	1.198.264,00

Obrazložitev:

1. Zaradi ustanovitve konference za socialno delo in prenosa tudi finančnih poslov na Center za socialno delo se toliko poveča delo, da je potreben računovodski delavec.

2. Po programu o socialni politiki v občini Kranj je bil v letu 1973 zgrajen novi dom za upokojence, kateri je pričel sprejemati prve oskrbovance v mesecu novembru 1973. S tem se je povečal posteljni fond za 120 postelj in znaša skupaj 230 postelj (Preddvor in Kranj). Potreba se je pokazala, da se zgradi nov dom, ker je bilo večje število občanov, ki so bili potrebni domske oskrbe in jim ni bilo mogoče nikjer v Sloveniji zagotoviti namestitve v kakem domu. Izdelana analiza je pokazala, da je edina rešitev v tem, da se zgradi nov dom in zagotovi tistim starim občanom, ki so potrebni nege in oskrbe domsko varstvo. Cena oskrbnega dne v domu znaša za pokretne 71,10 din, za nepokretne pa 91,10 din. Stroški v domu so torej mnogo višji, kakor pa

znašajo pokojnine oskrbovancev. Zato je treba zagotoviti kritje razlike med ceno oskrbnega dne in pokojnino. Nekaterim (socialnim podpirancem brez dohodkov) pa v celoti.

3. Za izvrševanje nalog konference in koordinacije dela med konferenco in strokovno službo se planira delovno mesto tajnika in materialni izdatki konference.

4. V letu 1974 je načrtovano, da bi klimatsko zdravilišče Novigrad pričel služiti svojemu namenu. Tako naj bi bil v celoti zaseden po zdravstveno ogroženih otrocih iz Gorenjske. Predlaga se, da bi iz občine Kranj letovalo 1000 otrok, ki so zdravstveno ogroženi in potrebni morske klime. Zaradi tega bi bilo potrebno zagotoviti dodatna sredstva v višini 227.500,00 din. V tem znesku pa je zajeta tudi pomoč za napeljava vode na otoku Stenjaku, kjer letujejo tudi zdravstveno in socialno ogroženi otroci naše občine in sicer v višini 150.000,00 din.

III. Dotacije

	1973	1974	Indeks
1. Občinski odbor RK	—	17.000,00	—
2. Zveza gluhih	16.000,00	18.400,00	115,00 %
3. Zveza slepih	33.000,00	37.950,00	115,00 %
4. Klubi zdravljenih alkoholikov	16.000,00	18.400,00	115,00 %
5. Medobčinsko društvo telesnih invalidov	10.000,00	11.500,00	115,00 %
Skupaj	75.000,00	103.250,00	137,67 %

Obrazložitev:

Zveza gluhih, zveza slepih, klubi zdravljenih alkoholikov in medobčinsko društvo telesnih invalidov so sicer že do sedaj prejeli dotacije. Predlaga se 15 % povišanje.

Nova postavka je dotacija Rdečemu križu za nabavo tistih osnovnih stvari, ki ob raznih zbiranjih niso zbrani, pa jih socialno ogroženi občani nujno potrebujejo (n.pr. odeje).

X. Izhodišča za oblikovanje proračuna občine Kranj za leto 1974

Z resolucijo o družbeno ekonomskem razvoju SR Slovenije za leto 1974 je predvidena dosledna izpeljava sistema davkov in prispevkov določenih z ustavnimi amandmaji in predlogom za novo ustavo. To pa pomeni tudi sistemsko ureditev posameznih virov dohodkov tudi za financiranje splošne porabe. Dosledno ločeni viri dohodkov pa oblikujejo sistem, ko bi splošna poraba — proračunska potrošnja financirana izključno iz davščin in taks. Splošna poraba ne bo več participirala s stopnjo na osebnem dohodku iz delovnega razmerja, niti ne bodo samoupravne interesne skupnosti več udeležene na dohodku proračuna, razen področje socialnega varstva, ki se bo še vedno v celoti financiralo iz proračunskih sredstev.

Republika v letu 1974 predvideva opustitev nekaterih davkov (davek od kmetijske dejavnosti, davek od obrtne dejavnosti, republiški davek na promet alkoholnih pijač), s tem, da dopušča možnost, da njeno stopnjo predpišejo občine kot svoj vir dohodka.

V občini pa se v celoti ukinjata stabilizacijski davek na skupni dohodek občanov in dodatni davek na posest avtomobilov.

Proračun občine Kranj bo v letu 1974 še vedno vseboval postavko samoupravne interesne skupnosti Konferenca za socialno delo, ki je posebej obrazložena med samoupravnimi interesnimi skupnostmi.

Tudi v letošnjem letu predvidevamo, da bomo z družbenim dogovorom omejili splošno potrošnjo na 16 % porasta v odnosu na leto 1973, kar je v skladu s politiko potrošnje v SR Sloveniji. Potrebe, ki so zbrane kot zahtevki pa močno preokračujejo ta procent. Zaradi tega se je pristopilo k usklajevanju osnovnih izhodišč pri kvantifikaciji potreb in kot rezultat teh izhodišč, ki imajo za osnovo enotna merila so predlogi, ki pa še vedno presegajo indeks porasta 116. Predlog ni izdelan za

Konferenco za socialno delo, ker zaradi tehnične izvedbe postopka tega usklajevanja ni izpeljan. Verjetno pa je, da bo program socialne politike tudi nujno uskladiti z ostalo proračunsko potrošnjo.

Dohodki za proračun so planirani na

podlagi do sedaj znanih predvidevanj. Pri tem je upoštevano, da proračun ne bi imel več dohodkov od davka iz osebnih dohodkov zaposlenih. V celoti pa bi bil proračunski dohodek prometni davek od maloprodaje.

PLANIRANA SREDSTVA ZA PRORAČUN OBČINE V LETU 1974

Davek iz OD od kmetijstva	1,200.000
Davek iz OD od samostojnega opravljanja obrtnih dejavnosti	6,000.000
Davek iz osebnega dohodka od samostojnega opravljanja intelektualnih storitev	400.000
Davek od avtorskih pravic	600.000
Davek iz skupnega dohodka občanov in dodatni davek	2,000.000
Davek od prometa blaga na drobno	25,000.000
Prometni davek od plačil za storitve	1,500.000
Davek od nepremičnin in pravic	1,500.000
Davek od premoženja in premoženjskih pravic	1,750.000
Davek na dediščine in darila	120.000
Davek na tovorna cestna motorna vozila ter kombi vozila	500.000
Upravne takse	1,400.000
Komunalne takse	30.000
Sodne takse	850.000
Denarne kazni in povprečnine	250.000
Razni dohodki	400.000
Udeležba na denarnih kaznih (30 %)	400.000

SKUPAJ

43,900.000

Socialno skrbstvo

Obsega dejavnost v okviru Konference za socialno delo (glej program samoupravne interesne skupnosti) in dejavnost izven nje t.j. pomoč borcem NOV in priznavalni- ne kmetom borcem NOV.

Zdravstveno varstvo

Zahtevek je že v ožjem krogu obravnavan in je na osnovi splošnih načel in na osnovi enakih kriterijev za vse uporabnike proračunskih sredstev izdelan tudi predlog, ki pa ni dokončen, ker še ni šel skozi pot demokratičnega odločanja. Vsebuje pa vire za sledeče dejavnosti:

- sredstva za obvezne oblike zdravstvenega varstva
- sredstva za kolektivno zdravstveno preventivo
- subsidiarna plačilna obveznost
- zdravstveno zavarovanje prejemnikov stalne družbene pomoči
- mrtvoogledniška služba
- komisija I. in II. stopnje za prekinitev nosečnosti
- prispevek za socialno ogrožene kmete
- prispevek za starostno zavarovanje kmetov.

Komunalna dejavnost

Vsebuje le področje financirano iz proračuna in ne zajema področja prispevkov za pripravo in komunalno urejanje mestnega zemljišča, ki ima svoje vire dohodkov.

Komunalna dejavnost obsega le:

- dejavnost zavoda za požarno, reševalno in tehnično službo
- čistočo, javna razsvetljava in vzdrževanje parkov
- vzdrževanje ulic in cest IV. reda

Delo državnih organov

Predlog, ki je podan je rezultat enotnega izhodišča in enotnih kriterijev. Osebnih dohodki imajo za osnovo sedaj veljavni družbeni dogovor in zatečeno stanje v mesecu decembru. Za materialne izdatke pa se predvideva povečanje za 15 %.

Iz te postavke je financirano:

- delo državnih organov SOb Kranj
- občinsko sodišče
- občinsko javno tožilstvo
- občinsko javno pravobranilstvo
- sodnik za prekrške
- Zavod za pravno pomoč
- materialni izdatki postaje milice

- varstvo arhiva
- hišna numeracija
- varnost v cestnem prometu
- delovanje občinske skupščine kot tudi
- dejavnost narodne obrambe

Krajevne skupnosti

- redna dejavnost krajevnih skupnosti
- posebna sredstva KS
- turistična dejavnost

Za redno dejavnost se predvideva (predlog) le povišanje materialnih stroškov, posebna sredstva pa so namenjena za izvajanje sprejetih programov po krajevnih skupnostih.

Dejavnost družbeno političnih organizacij in društev

Zajema financiranje družbeno političnih organizacij, kot so:

- Občinska konferenca SZDL
- Občinska konferenca ZMS
- Občinski odbor RK itd.

Pokrivajo pa se tudi nekatera sofinanciranja kot so časopis »Glas«, medobčinska sodelovanja, ki jih organizira mladina ter izdatki za društva, ki ne delujejo v okviru telesne kulture oz. kulturne skupnosti.

Negospodarske investicije

So v glavnem obveznosti iz preteklih let, vsebujejo pa:

- 8 % prispevek v zdravstvene zavode
- načrti in odkupi, urbanizacija
- obveznosti za gradnjo šol in VVO
- odplačilu anuitet in drugih obveznosti
- financiranje geodetskih del
- novi postavki pa sta:
- čistilne naprave
- planinska postojanka na Ledinah

Gospodarski posegi

- kmetijski sklad
- kmetijsko-veterinarska preventiva

Nerazporejeni dohodki

— tekoča proračunska rezerva, iz katere bo v letošnjem letu treba pokrivati eventualni porast oz. vsklajevanje osebnih dohodkov delavcev, ki so financirani iz proračuna z delavci v gospodarstvu.

Sredstva proračunske potrošnje še vedno niso usklajena v odnosu na vire dohodkov, kar bo treba uskladiti v nadaljnji obravnavi. V kolikor pa bodo viri presegali povečanje potrošnje za 16 % bo potrošnjo treba uskladiti v mejah določenih z družbenim dogovorom.

ZAHTEVKI IN PREDLOGI NOSILCEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA LETO 1974

Predlog potrošnje po glavnih name- nih	Realiza- cija 1973	Zahtevek 1974	Predlog	In- deks
04 Socialno skrbstvo	5.202.062	8.347.565	7.672.376	147,48
05 Zdravstveno varstvo	1.244.200	1.597.600	1.244.000	100
06 Komunalna dejavnost	4.770.136	9.061.977	5.400.000	113,2
07 Delo državnih organov	14.443.028	24.333.816	17.218.100	119,2
12 Delo krajevnih skupnosti	2.420.000	17.938.045	2.815.000	116,3
13 Dejavnost družb. pol. org. in društev	1.389.855	2.548.590	1.894.100	136,2
14 Negospodarske investicije	5.110.066	8.223.913	6.373.913	124,7
16 Gospodarski posegi	371.798	603.260	425.068	114,3
18 Rezervni sklad	469.771	570.000	563.000	120,0
19 Tekoča proračunska rezerva	2.066.330	2.578.000	1.500.000	072
SKUPAJ	37.277.246	75.802.766	45.105.557	121

Izdala Koordinacijska komisija za družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje o skupni in splošni porabi v občini Kranj. — Stavak: ČP Gorenjski tisk Kranj, tisk: ZP Ljudska pravica Ljubljana.